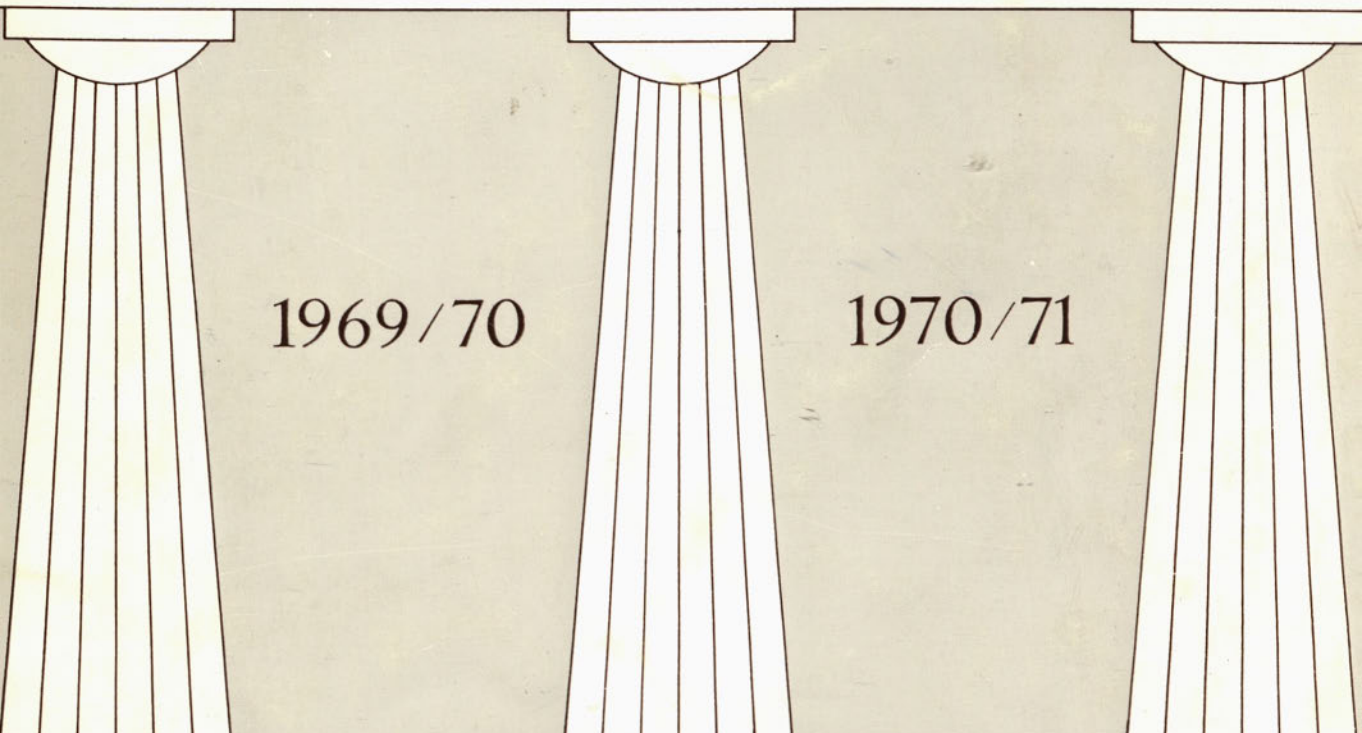


65. IN 66.

# IZVEŠTJE



1969/70

1970/71

GIMNAZIJE  
DUŠANA KVEDRA  
V PTUJU


65. IN 66.  
IZVESTJE

GIMNAZIJE  
DUŠANA KVEDRA  
V PTUJU

ZA ŠOLSKI LETI

1969 - 1970

1970 - 1971



PTUJ 1972

05.11.00.  
IZVEŠTJE  
GIMNAZIJE  
DUŠANA KVEDRA  
V RTUVU  
ZA ŠOLSKE LETE  
1969-1970  
1970-1971

13855 / 1969-1970  
1970-1971



S-1916d-N  
7/6.1972

## SREČNO POT,

topel sprejem in dober odmev med bralci želim tretjemu'povojnemu snopiču pričevanj o življenju in delu hrama pod ugledno obdravsko graščino, hrama, ki povezuje raznolike prvine — prinašajo jih s sabo mladi s širokega polja, iz Haloz in Slovenskih goric — in ki skuša ohranjati ter dalje gojiti doslej ustvarjene duhovne dobrine in jih razdajati vedoželjnim!

Izkušnje povedo, da je tiskano poročilo najuspešnejša vez med okoljem pa tudi širšo javnostjo in šolo, njegova odmevnost je lahko trajna zavoljo dosegljivosti v knjižnicah.

Težnja razširiti pomen izvestja z golega letnega poročila o raznoliki dejavnosti šole na publikacijo, ki bi v njej našli mesto prispevki širokega spektra, ostaja živa tudi v tem snopiču. Od želje do uresničitve pa je steza dolga in trnova, saj je na poklicni poti šolnika še vse preveč polen, ki ga pač ne opogumljajo in bodre k dodatni ustvarjalnosti in znanstveni, umetnostni ali drugačni izpovedi.

Zanimivost tega snopiča je v tem, da je podobno kot prejšnji, »jubilejno« obarvan. Taka usmeritev se je ponudila sama po sebi. Prejeli smo namreč nekaj prispevkov, ki zaokrožujejo in osvetljujejo podobo naše stoletnice: niti malo nismo oklevali, ali naj objavimo ta dopolnila, med katerimi je najbogatejše gradivo, ki ga je pripravila Jovita Podgornikova za slovensko televizijo in katerega izbor je tudi prikazala.

V izhajanje šolskega glasila se je vrinila enoletna vrzel. Kako se ne bi, saj je nemalo težav, med njimi so zlasti denarne. Čeprav predpisi terjajo, naj šole izdajajo letna poročila, denar za to v okviru redne dejavnosti šole ni zagotovljen; in tako je zopet od razumevanja in dobre volje delovnih organizacij odvisno, ali se bo nateklo dovolj dinarjev za novo številko našega izvestja. Ta je sedaj pred vami. S prikazom dogajanja v dveh letih želi omenjeno vrzel premostiti.

Zahvaljujemo se vsem, ki so z materialno podporo omogočili izdajo tega snopiča.

Rudolf Čeh

## ODMEV IZ TUJINE

Poleti 1971 smo prejeli na naši šoli poseben odtis 14 strani obsegajoče razprave iz 62. letnika Časopisa zgodovinskega društva za Štajersko (Zeitschrift des historischen Vereines für Steiermark, str. 111—124) z naslovom Epilog k dvema ptujskima jubilejema. Pisec članka dr. Balduin Saria<sup>1</sup> obravnava v prvem delu 1900-letnico prve omembe mesta, v drugem pa 100-letnico ptujske gimnazije.

Po uvodnih navedbah nekaterih dejstev ob 100-letnici šole ugotavlja pisec, da se noben dosedanji sestavljalec zgodovine šole — navedeni so Andreas Gubo, Josip Komljanec in Ljubica Šuligoj — ni ukvarjal z njeno predzgodovino; zato želi kot epilog k 100-letnici dodati nekatere, deloma neznane podatke iz starejše zgodovine šole. Umestno je, da zdaj, ko dopolnjujemo podobo ustanove od njene ustanovitve dalje, posredujemo ljubiteljem historizata nadrobnosti, ki jih je zbral pisec razprave. Navedbe so v glavnem prosti prevodi, deloma pa skrčitve, ki vendarle skušajo ohraniti verno vsebino izvirnika.

Ptuj se je dolgo uvrščal med najpomembnejša trgovska središča širšega področja. Razlog, da mesto že v tistem obdobju ni dobilo višje šole, je iskati v okoliščini, da je kot obmejna trdnjava imelo predvsem vojaški pomen.

Kdaj je prvič vznikla zamisel o ustanovitvi višje šole, se zaenkrat ne da natanko ugotoviti. Prav gotovo pa se je to zgodilo

mного pred tem, ko je mestni občinski odbor 1864 sprejel zadevni formalni sklep.

Kot poroča Ferdinand Rajšp v svoji Zgodovini Ptuja, so že 1853, ko so staro mežnarijo za župnijsko cerkvijo nadzidali za eno nadstropje in jo preuredili za glavno šolo, mislili na to, da bi v tej stavbi namestili kasnejšo realko. Leta 1855 je sin ptujskega meščana Karel Higersberger naložil glavnico 500 goldinarjev v državnih papirjih. Zaradi tega mu je bilo dodeljeno častno meščanstvo kot prvemu ustanovitelju fonda za ptujsko realko. Ta fond se je potem povečal. 2. maja 1863, tako se glasi časopisna vest, je na novo osnovano ptujsko pevsko društvo priredilo svoj prvi koncert v veliki dvorani kavarne v Gosposki ulici v korist fonda za ptujsko realko; koncert je vsestransko uspel. Takrat še torej niso imeli v mislih gimnazije, marveč realko, ki je, kot pripominja Rajšp v svoji Zgodovini, nujna potreba za izobraževanje meščanskega stanu v tistem času.

V šestdesetih letih sta potekali vzporedno in neodvisno druga od druge dve akciji za ustanovitev srednje šole v Ptuj, pri čemer je sprva tekla vedno le beseda o trirazredni realki.<sup>2</sup>

Po eni strani se je trudila mestna občina, po drugi pa so bile vedno glasnejše prošnje deželnega poslanca podeželskih občin v ptujskem okraju Mihaela Hermanna. V svojem deželnozborskem govoru 28. novembra 1866 je pripomnil, da je že 1861 predlagal ustanovitev nižje gimnazije v Ptuj, vendar je ta predlog, kakor tudi kasnejše tozadevne predloge, deželni odbor zavrnil. 1964 je predal peticijo podeželskih občin, ki so jo podpisali predstojniki občin ptujskega

1) Dr. Balduin Saria, po rodu iz Ptuja, je bil nekdanji dijak ptujske gimnazije, pred vojno profesor arheologije na ljubljanski univerzi, sedaj pa živi kot upokojen vseučiliški profesor graške univerze v Gradcu.

2) Opomba pisca Saria: Celoten potek je razviden iz aktov v štajerskem deželnem arhivu pod signaturo L 1 b 5861 — 1863; k temu je dodati stenografske zapiske deželnega zbora.

okraja. Vendar se zdi, da navdušenje podeželskih občin ptujskega okraja le ni bilo preveliko. Ko je namreč šlo za denarne prispevke, so bile samo tri, neposredno na mesto meječe občine, to je Kaniža, Krčevina in Breg, pripravljene prispevati letno skupaj 58 goldinarjev, namesto pričakovanih 1000 goldinarjev. Tudi poročilo okrajnega urada cesarskemu namestništvu poudarja 15. aprila 1864 pičlo zanimanje podeželskih občin.

Vzporedno so potekale prošnje občinskega odbora mesta Ptuj. Potem ko je mesto 1864 prvič sprejelo uradni sklep, je poslalo 12. julija 1865 prošnjo deželnemu zboru in jo podkrepilo s priporočili mest Ormož, Ljutomer, Slovenska Bistrica in Brežice, kakor tudi z ugodnimi mnenji gimnazijskih vodstev Celovca, Ljubljane, Linza. Na 17. seji IV. deželnega zbora 20. januarja 1866 so razpravljali o peticiji mesta Ptuj in jo odstopili posebnemu odboru. Čeprav je odbor ustanovitev srednje šole priporočil, jo je deželni zbor odklonil, zaradi česar se je mesto v pismu deželnemu zboru pritožilo in obnovilo svojo prošnjo. Neodvisno od tega je tudi Hermann na seji deželnega zbora 28. novembra istega leta še enkrat — kot je pripomnil, že petič — predlagal ustanovitev tega zavoda; ker je bila ponovno vložena tudi ptujška peticija, so predlog izročili komisiji v poročanje.

Na seji 21. decembra 1866 je poročal v imenu odbora poslanec Edvard Mulley in dal v razpravo Hermannov predlog v nekoliko posplošeni obliki. Razvodenelemu predlogu, ki ni bil konkreten, je Hermann ugovarjal. Pritegnil mu je poslanec mesta Ptuj vitez pl. Waser. Medtem ko sta oba poslanca konkretno predlagala ustanovitev nižje gimnazije z obveznim poukom risanja, se je odborov predlog v 1. točki glasil samo: »V Ptujju je treba ustanoviti šolo za pouk realij s podporo deželnih sredstev.«

Sprejet je bil odborov predlog. Kakor je Waser v svojem govoru vnaprej po-

vedal, je bila s tem zadeva krepko odri-  
njena...

V Avstriji so imeli takrat drugačne skrbi, kot je bila gimnazija ali realka v Ptujju. Leto 1866 je prineslo Avstriji Kraljevi Gradec, izločitev iz nemške zveze in izgubo Benečije. Temu se je pridružila agitacija za državno reformo, pri čemer je slovenska stran zahtevala samostojno kronsko deželo Slovenijo s slovenskim uradnim in učnim jezikom. Obsegala naj bi tudi Spodnještajersko. Dalje še to, da se doma niso mogli zediniti o vrsti srednje šole: realka ali gimnazija. Šele 30. septembra 1868 je prišlo v štajerskem deželnem zboru ob priliki razprav o uvedbi meščanskih šol ponovno do sklepa, da se v Ptujju ustanovi podeželska nižja realna gimnazija, kar je bil potemtakem kompromis med prvotno načrtovano realko in klasično gimnazijo.

V deželnem zboru je to predlagal ptujski rojak Moritz vitez pl. Kaiserfeld. Predlog so živahno pozdravili tudi slovenski poslanci, katerih zastopnik Mihael Hermann je govoril takoj za Kaiserfeldom. Zanimivo je, da Hermann v svojem govoru ni niti z eno besedo terjal slovenskega učnega jezika, četudi so prav takrat zahtevali na taborih — prvi je bil v Ljutomeru 1868 — slovenščino v uradih in šolah. In vendarle so v naslednjem obdobju obiskovali ptujsko gimnazijo, kot se je pokazalo, v pretežni večini slovenski dijaki. Tako je bilo npr. 1884 poleg 35 nemških, 76 slovenskih dijakov. Na osnovi sklepa deželnega zbora so se obenem začela pogajanja z ministrstvom za šolstvo na Dunaju zavoljo državne podpore, ki so pripeljala do tega, da je ministrstvo odobrilo letnih 3500 goldinarjev. Slovenski zastopniki v deželnem zboru, tokrat je zanje govoril J. Vošnjak, pa so se izrekli proti tem pogajanjem zato, da nemško liberalno dunajsko ministrstvo ne bi moglo dobiti nikakršnega vpliva na ptujsko gimnazijo. Kasneje se je pokazalo, da je bilo prav dejstvo, da je bila ptujška

gimnazija deželni zavod, odločilnega pomena za ohranitev nemškega značaja za voda.

Saria navaja kot dan otvoritve gimnazije 5. oktober 1869, medtem ko je bil po podatkih Šuligojeve to 1. oktober. Glavno šolo imenuje Saria dekliško šolo (Mädchenschule), hišo na Kožuhovinarskem trgu (Kürschnerplatz) pekarski dvor (Pfisterhof), katerega zgodovino je pisec obdelal 1955, sedanji dijaški dom, kamor se je vselila gimnazija 1871 in ki ga je zanjo odkupila občina, je bil nekdanji dvorec grofov Lesliejev.

K razburljivim dogodkom leta 1885, ko je bil za ravnatelja imenovan Tirolec Hans Tschanet namesto Slovenca Franca Hubada, ki je že dve leti uspešno vodil ravnateljske posle — o tem poroča tudi Šuligojeva —, dodaja Saria še zanimivost, da je bila ta personalna sprememba povod za viharne debate in živahne proteste slovenskih zastopnikov v deželnem zboru. Slovenski poslanci, ki so prej nasprotovali vsakemu vmešavanju državne šolske uprave, so zdaj terjali podržavljenje ptujske gimnazije. Vedeli so zakaj. Politične razmere v avstrijski državni polovici so se namreč medtem spremenile. Obdobje nemško liberalnih vlad je bilo zaključeno, po letu 1879 je vladalo v Avstriji ministrstvo grofa Taaffeja, ki se je opiral tudi na glasove Slovencev. Značilna za takratno razpoloženje Nemcev je izjava ptujskega poslanca dr. Ausserer-ja v deželnem zboru: »Spodnje Štajersko je na tem, da bo poslovenjeno. Nemce na Štajerskem (mišljeno je takratno celotno Štajersko, op. prev.) dejansko zatirajo, to je dejstvo. Prosim samo, da si dogodke povsod naokoli ogledate. Slovenizacija, slavizacija skrbi že vlado, zato nam ni potrebno iz deželnih sredstev ničesar prispevati.« In predsednik deželnega odbora dr. pl. Schreiner je menil v isti razpravi deželnega zbora o ptujski gimnaziji: »Deželnemu odboru niso potrebni v Ptuj nikakršni nemškonacionalni

hujskači, še manj pa potrebuje mesto slovensko-nacionalne hujskače. Če mi gospodje pravijo, da stoji ptujska gimnazija na slovenskih tleh, tedaj to absolutno zanimam. Gimnazija v Ptujju stoji na čisto nemških tleh, kajti Ptuj je nemško mesto, hoče biti in ostati nemško mesto in ptujska gimnazija bo nemška gimnazija, dokler jo bo štajerski deželni zbor ohranil.«

Tako je zapisano v stenografskem zapisniku 12. seje deželnega zbora 15. decembra 1885. Na isti seji je deželni zbor tudi odklonil zasedbo učnega mesta za slovenski jezik, češ da za to na Štajerskem ni na voljo nobene kvalificirane učne moči.

Posledice take protislovenske šolske politike so znane in že večkrat izpričane. Skupno število dijakov je 1889. leta zdrknilo na borih 85.

Končno ugotavlja Saria še to — za nas danes manj pomembno — okolnost, da je na zasedanju deželnega zbora 25. januarja 1898 poleg poslanca Orniga predlagal razširitev obstoječe gimnazije v popolno srednjo šolo tudi deželni poslanec Kokoschinegg. Predlog je bil sprejet brez razprave.

Tako je dr. Balduin Saria orisal na podlagi doslej neobdelanega arhivskega gradiva, ki ga hrani deželni arhiv v Gradcu, obdobje naporov za ustanovitev ptujske gimnazije in nekaj zanimivosti iz najstarejšega obdobja njenega obstoja. Navedbe so skoraj dobesedne, vendar zaradi manjših, a ne bistvenih sprememb v formulacijah, niso pod narekovaji, kot je običaj pri dobesednem navajanju. Viri so pri Sarii v uvodoma citiranem delu navedeni pod črto 15-krat — kdor se bo želel o njih poučiti, bo moral seči po izvorniku — kar bi utegnilo koristno služiti ljubitelju arhivskega paberkovanja za morebitno odkrivanje novih podrobnosti in zanimivosti iz časov, ko se je rojevala ugledna in za to področje pomembna ptujska šola.

## NEMIRNO STOLETJE PTUJSKE GIMNAZIJE

»Stoletnica delovanja katerekoli gimnazije na Slovenskem je pomemben kulturni dogodek, hkrati pa tudi pomembno poglavje iz zgodovine našega naroda. Ob proslavljanju stoletnice ptujske gimnazije smo se njeni bivši dijaki in dijakinje gotovo domala brez izjeme prvič v celoti zavedali, kakšno vlogo je ta naša šola odigrala v minulem stoletju.

Tudi sama sem bila nekoč dijakinja te vzgojne institucije, na kateri je bil v šolskem letu 1945/46 prav nenavaden 8. razred. Bili smo trije, ki smo maturirali...

Rada bi se na svoj način oddolžila šoli, ki me je pomagala pripravljati za življenje, četudi so bila tri leta, ki sem jih preživela na tej šoli kot dijakinja, najbolj žalostna tako v njenem kot v mojem življenju. Bila so to leta nemške okupacije. Z iskrenim odnosom sem se lotila naloge, da bi ob stoletnici ptujske gimnazije prikazali v posebni televizijski oddaji — na sporedu je bila v aprilu 1969 — tudi zgodovinsko politična ozadja te stoletnice. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem v oddaji sodelujočim, katerih razmišljanja smo v celoti ohranili v prepisu z magnetofonskih trakov, v oddajo pa smo mogli vključiti le skromnejši delež teh razmišljanj. Ker menimo, da so misli vseh v oddaji sodelujočih zelo zanimive, odstopamo ptujski gimnaziji celotne zapise kot možnost za objavo v gimnazijskem izveščju. Prispevki posameznih osebnosti seveda niso avtorizirani in so v znamenju spontanosti nepripravljenih pogovorov, zato je ta ali oni stilističen spodrsrljaj razumljiv in opravičljiv.«<sup>1</sup>

1) Tov. Podgornikova je odstopila šoli tekst, pripravljen ob 100-letnici gimnazije za RTV Ljubljana. Za izveščje ga je priredila M. Hlupič. Zahvaljujemo se RTV za razumevanje.

Na osnovi prepisa z magnetofonskih trakov posredujemo nekatere misli posameznih osebnosti, povedane ob pripravah na proslavo 100-letnice ptujske gimnazije.

DR. VINKO BRENČIČ st. je prišel na ptujsko gimnazijo leta 1907. Pripoveduje, kako je prišel na gimnazijo iz bližnje vasi. »Tokrat je bilo nekako v navadi, da je odšel iz vsake vasi po en otrok na gimnazijo. Nadučitelj je rekel: 'Ti boš šel na gimnazijo študirat.' Seveda se je moral s tem strinjati še oče, ker se je pojavilo vprašanje, kdo bo doma pasel krave. Nas je bilo enajst, jaz tako imenovani postružek, ne deseti brat, ampak »ta zadnji«, enajsti, zato pa sem šel na ptujsko gimnazijo. Prišli so tudi fantje iz drugih vasi. Po septembrskih dogodkih leta 1908 v Ljubljani smo se začeli tudi mi zbirati. Še istega leta je bil v Ptujju ustanovljen Sokol in tam smo telovadili, imeli sestanke, z Ljubljano in Mariborom pa rismo imeli kakšnih tesnejših stikov. V Mariboru je že bilo 200 do 300 slovenskih dijakov in smo pozneje navezali z njimi stike. Jaz sem si dopisoval s Kovačičem, ki ga omenjam zato, ker je prišel kot osmošolec januarja 1911 prvič predavat v Ptuj. Na predavanju je bil tudi sošolec, ki nas je potem izdal ravnatelju. Po nekajdnevnih preiskavah sva bila nato izključena v Ptujju dva dijaka in v Mariboru dva. V mojem spričevalu se je izključitev glasila: Izključen je zaradi vpliva na sošolce, ki so se udeleževali političnih sestankov.«

Na vprašanje, kdo je na podeželske dijakke odločilno vplival, da so pristopili k Sokolu in se začeli politično formirati, je dr. Brenčič odgovoril: »To je zanimivo vprašanje. V Rogoznici je živel gostilničar Franc Bračič, zaveden domačin, navdušen



Slovenec, borben, ki se je tudi pretepal, če je bilo treba. V njegovi gostilni smo se ob nedeljah sestajali. Imel je tamburaše, pevski zbor in obstajalo je tudi bralno društvo. Posebno pozimi so se radi zbirali tu fantje in dekleta. Pozneje smo ustanovili tudi knjižnico, ki je bila ena najlepših v ptujski okolici.

V gimnazijskem okolju je na nas najmočnejše vplival profesor slovenščine Josip Komljanec, deloma pa tudi profesor verouka Kolarič. Na našo zavest je vplivalo tudi ravnanje Nemcev. Ko smo prestopili prag ptujske gimnazije, so nas titulirali z »vindišarji« in nas prezirali. To so bili frakarska deca, mestna. Mi pa sami kmečki fantje (vendar samo sedem v četrtem razredu), močni, veliki in smo se kar stepli z njimi. Tako smo se počasi začeli narodnostno zavedati.

Stiri leta gimnazijskega življenja v Ptujju so vplivala na nas toliko, da smo se pozneje, še posebno v Ljubljani, takoj priključili prepородovcem.«

Ob koncu je dr. Brenčič še pripomnil, da se mu zdi, da so bili nekdanji dijaki bolj načitani in razgledani, kakor so danes.

Ime profesorja FRANA ALIČA, poznejšega dolgoletnega ravnatelja, zasledimo med imeni profesorjev ptujske gimnazije leta 1919. Profesor Alič pripoveduje, da je bila ptujska gimnazija spomladi 1919 še skoraj popolnoma nemška, saj sta bila Slovenca le ravnatelj Franjo Vajda in profesor Anton Kolarič. Pred prof. Aličem sta prišla v Ptuj še profesorja Hinko Vodnik in Anton Sovre. Leta 1919 je bil na ptujski gimnaziji že tudi prvi slovenski razred. Leta 1918 se je namreč pojavilo vprašanje, ali se naj gimnazija ukine v primeru, da se odpustijo nemški profesorji. Vendar so odločujoči faktorji v Ljubljani bili za to, da prične gimnazija takoj s prvim slovenskim razredom. Tako so že ob koncu leta 1918 bili sprejemni izpiti za prvi razred.

Narodna vlada v Ljubljani je hotela čimprej odsloviti nemške profesorje na spodnjem Štajerskem in tako je prihajalo dan za dnem vedno več Slovencev v Maribor, Celje in tudi v Ptuj. Med odpuščenimi nemškimi profesorji v Ptujju so bili najprej tisti, ki so bili prej najbolj glasni. To so bili dr. Bravner, vodja dijaškega doma, profesorja Hoffer in Prendi ter profesor dr. Cank. Hkrati s profesorjem Aličem so prišli v Ptuj dr. Karel Zelenik — germanist in romanist, biolog Rajko Pirnat s hčerko Zlato in nekaj dni pozneje dr. France Kotnik, ki je moral zapustiti celovško gimnazijo. Ker se je dr. Kotnik vrnil v Celovec, je prišel na njegovo mesto profesor Ivan Steblovnik in tako je bilo na ptujski gimnaziji sedem slovenskih profesorjev.

Učni jezik in jezik na uradnih konferencah je bila še vedno nemščina vse do konca šolskega leta. Takrat pa so zapustili zavod vsi nemški profesorji in prišli so Slovenci. To so bili profesorji Peter Holeček, Ladislav Mlakar in France Pretnar. Drugo leto pouka so začeli slovenski profesorji popolnoma po svoje z majhnim številom dijakov, ki pa se je povečalo, ko so se vpisali Primorci iz Strnišča, ki so bili tu v taborišču, in tudi domači dijaki so se vračali. Zaradi števila so le dvakrat nastale težave v višjih razredih; enkrat je imel osmi razred pet dijakov, vendar je matura kljub temu bila, enkrat pa so bili v osmem razredu trije dijaki, ki so pa morali oditi na druge zavode.

Na ptujski gimnaziji je službovala vrsta znanih osebnosti od Miheliča, Ingoliča do pokojnega Sifererja. Večinoma so ostali le kratek čas. Profesor Alič ne ve, ali so prišli nasilno v Ptuj, ali so bili imenovani, ali pa so prišli na lastno željo. Pravi, da je bil v Ptujju dolgo časa npr. profesor Sovre, profesor Boršnikova je bila le kratek čas, prav tako dr. Klemenc, dr. Hubert Pehani je bil v Ptujju nekaj let. Mnogi profesorji so odšli na druga mesta, kjer so imeli širše možnosti za

svoje delo; tako je najmanj sedem ptujskih profesorjev delovalo potem na univerzi.

Najtežje obdobje dela na ptujski gimnaziji se zdi profesorju Aliču začetek in konec. Pripoveduje, da se je hitlerjevsko gibanje zelo hitro širilo zlasti po 1938. letu in Nemci v mestu so postali predrzni in nasilni. Predrznost nemškutarjev se je kazala tudi v šoli. Profesor Alič se ne spominja, ali so proti ekstremnejšem uvedli kakšen disciplinski postopek.

Zadnji meseci in zadnji dnevi stare Jugoslavije so bili težki. Pouk na gimnaziji ni potekal mirno. Vsak dan je prinesel kako novo vznemirjenje. Med konferenco 31. marca 1941 je prispela brzjavka z banovine, da se pouk prekine. Dijaki so se večinoma razšli, nekateri profesorji so ostali v Ptuj, drugi pa so odšli. Naslednji dan je trgovec Selinšek zahteval v imenu nove oblasti, da mu profesor Alič izroči ključe. Ravnatelj Alič je dal ključe in nekatere knjižice dijaške kuhinje, na katerih je bilo malo naloženega denarja, potem pa so mu vstop v gimnazijo prepovedali.

Spomini dr. STANKA CAJNKARJA na dijaška in službena leta v Ptuj:

»V Ptuj sem prišel v osmi razred gimnazije. Prej iz naših krajev nismo hodili na gimnazijo v Ptuj, ker je veljala za nemško oziroma nemčursko. 1918. leta se je gimnazija poslovenila in situacija je bila precej drugačna. Jaz sem obiskoval gimnazijo v Mariboru in sem moral čisto iz materialnih razlogov v Ptuj, kjer sem se laže vzdrževal. Dokler je bila ptujska gimnazija nemška, nismo imeli nikakršnih zvez z njo in skoraj nič nismo vedeli o njej. Potem pa je bilo tako, kakor na drugih gimnazijah. V Ptuj sem torej prišel v precej nenavadnem času — malo pred maturo. Takrat navadno ljudje ne menjavajo zavoda in tudi nisem bil kdove kako prijazno sprejet zaradi tega, ker se je dijaštvo že precej razdelilo v dve

skupini in so bili eni liberalni, drugi klerikalni, kar je povzročilo neke neprijetnosti. Potem pa smo se nekako vendarle sporazumeli in bili ves čas dobri prijatelji. Moj cilj je vedno tudi bil: s komerkoli sem bil skupaj, z vsakim sem se hotel pogovoriti kot človek. Dopusčal sem vsakemu njegov nazor, če pa je želel vedeti, kaj mislim jaz, sem povedal. Tako smo se čez nekaj časa tudi na ptujski gimnaziji zelo dobro razumeli. Drugače pa je gimnazija bila pravzaprav nekaj posebnega, ker je bil tam dijaški dom, v katerega so pošiljali ljudje iz Ljubljane in drugih mest svoje študente, ki niso bili najbolj vzorni in ki jih doma niso mogli krotiti. Zaradi tega seveda tudi nivo gimnazije ni bil tako visok. Jaz pa sem prišel z odlične gimnazije v Mariboru, kjer nisem bil slab študent, tako da se mi skoraj ni bilo treba učiti, pa sem kljub temu odlično izhajal.

Kot profesor sem prišel v Ptuj 1933. leta in ostal do začetka vojne. To je skoraj osem let, kolikor jih je potrebnih za maturo. Poučeval sem v vseh razredih, ker drugega profesorja za moj predmet, to je verouk, ni bilo. Prišel sem v zelo prijetno vzdušje. Tu so bili še nekateri moji profesorji, vsi smo se dobro razumeli in bila je to res zelo lepa doba. Še danes bi si želel nazaj na tako gimnazijo. S študenti sem bil, vsaj kolikor se je meni dozdevalo, v dobrih odnosih. Marsikaj sem moral zanje urediti tudi na sejah profsorskega zbora. Če se ni dalo urediti drugače, sem inštruiral kar cel razred. Zgodilo se je, da je prišel profesor za francoščino in zahteval marsikaj, česar moji študentje niso znali. Ob konferenci je imelo skoraj tričetrt razreda slab red, in stvari nisem znal drugače urediti, kot da vse skupaj inštruiram. Potem so se nekako izvlekli iz težav in podobnih primerov ni bilo več. Seveda pa so se navadili na to, da sem jim pomagal, in so hoteli, da bi jim pomagal tudi pri matematiki in podobnih predmetih. To sem od-

ločno odklonil, ker v matematiki moje sposobnosti niso segale dalje, kakor do seštevanja in odštevanja dogodkov oziroma dolgov.

V Ptuj sem prišel pravzaprav kazensko. Prej sem bil profesor na bogoslovni šoli v Mariboru, ki je bila vsekakor višja šola kakor gimnazija. O tem, kaj se je zgodilo, nerad pripovedujem, ker je to zelo čudna zgodba. Mene s premestitvijo niso posebno kaznovali, ker sem bil pravzaprav vedno bolj vnet za poučevanje na gimnaziji, kakor na univerzi oziroma visoki šoli. Do te kazni, mislim, pa je prišlo zato, ker je neki poslanec — zdi se mi, da je bil to Rastoslemšek — v takratnem jugoslovanskem parlamentu, iz privatnih razlogov trdil, da sem jaz zli duh mariborskega bogoslovja, in sicer zaradi svojih socialističnih nazorov. Kaj sem pravzaprav bil? Bil sem krščanski socialist. To se pravi, da sem videl na eni strani, da je kapitalistični red takšen, kakršen je, neozdravljiv brez nekih temeljnih posegov. Zato nisem dosti dal na to, če so nam rekli, da je treba najprej človeka moralno dvigniti, potem bo pa vse boljše. Nujno je bilo, da se spremeni tudi socialna struktura sveta, se pravi, da pride do neke vrste socializma. Študiral sem marksizem in razumljivo, da kot prepričan kristjan nisem mogel sprejeti celotnega marksizma. Mi smo takrat ločili: rekli smo, da ekonomski nazor marksizma lahko v marsičem sprejmemo in se lahko tudi pridružimo skupni borbi, ne moremo pa sprejeti svetovnonazorskega dela te ideologije; tu bomo imeli svoje mišljenje, v političnih in gospodarskih stvareh pa bomo podpirali tiste, ki se bodo trudili za uresničenje drugačnega sveta. To je bilo moje mnenje; bilo pa je za tisti čas vsekakor preveč. To so potem najbrž celo moji študentje, ki so me sicer imeli radi, raznesli po slovenskem svetu in prišel sem na glas neke vrste socialnega revolucionarja, oziroma kriptokomunista, ki bi ga bilo treba onemogočiti.

Zgodilo se je najbrž, da je potem oblast malo pritisnila na škofijski ordinariat in ta urad je poskrbel, da sem bil prestavljen iz mariborskega bogoslovja v Ptuj. Tam sem dolgo časa zelo mirno živel. Samo enkrat me je okrajni načelnik, ki je bil klerikalen mož in s katerim sva bila dobra prijatelja, povabil k sebi in me vprašal, kako je z mojim socializmom. Rekel sem:

— Kaj pa hočete pravzaprav? —

— Saj veste! —

— Zadnjič, ko ste bili v gledališču, smo igrali mojo dramo Pot mladosti, ki pa ni nikoli izšla. V peti sceni je moje socialno mišljenje prišlo precej do izraza in to je edina stvar. Vam to morebiti ni ugajalo? Sicer ste pa igro dovolili, saj je tako morala biti cenzurirana. Drugo pa, kar sem pisal, vam je vse dostopno. Vaše hčerke so moje študentke in lahko povedo, če sem govoril kaj slabega. —

Potem je rekel, da pojdiva raje pit in da mu je bilo naročeno od banovine, da me mora vpisati v seznam komunistov in mi vzeti tudi prstne odtise.

V Ptuj sem precej napisal. Najprej so bile to krajše črtice, ki sem jih priobčeval v Mladiki in Dejanju. V to dobo sodi tudi Potopljeni svet, ki je izšel najprej v Domu in svetu. Potem je nastal tisti škandal, ko bi Dom in svet moral prenehati deloma tudi zaradi moje drame, deloma pa zaradi Kocbekovega Premišljevanja o Španiji. Šele pozneje sem dobil dovoljenje, da sem izdal celotno knjigo. Kmalu so mojo dramo igrali v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj. Spominjam se, da je bil to za ptujsko gimnazijo pravzaprav praznik, da so bili vsi moji študentje tisti dan v gledališču in se je ljubljanski režiser Ciril Debevec čudil takemu občinstvu, kot so bili ti moji ptujski študentje. Igrali so Ljubljanci. Pač pa smo mi prej igrali mojo Nevarno igro. To je precej pozabljena zadeva. Režiral jo je Žižek po nekih novih principih. Igrali so moji študentje, npr. Vera Remčeva. Ne-

varna igra je izšla tudi v knjigi, kjer so zbrane moje črtice. Mislim, da je tisti dan bilo na vrsti še več drugih stvari: recitacije, petje. Moja enodejanka je bila na vrsti proti koncu in so bili ljudje že nekoliko utrujeni, zato ni bilo tistega efekta, kakor bi bilo drugače to mogoče. Po vojni so Nevarno igro igrali še nekajkrat v Trstu na radiu, medtem ko še v Ljubljani ni prišlo tako daleč.

Napisal sem še povestico ali novelo V planinah, ki jo imajo nekateri za mojo najboljšo stvar. Izšla je pri Mohorjevi družbi kot redna knjiga. V tistem času sem napisal tudi dve religiozni knjigi. S tem se je pravzaprav moja pisateljska kariera začela. Prej sem že napisal neko malenkost za revijo Vigred. To je bila zgodba iz mladosti oziroma nekakšna reminiscenca na moj dom in na razmere pri nas doma. Ko sem odšel na študij v Pariz, se nisem mogel več toliko posvečati gledališču in pisateljevanju. Ko so pozneje začeli zahajati k meni mariborski študentje, so me zbudili iz spanja in me prisilili, da sem se znova začel ukvarjati s pisanjem. Prevedel sem francosko igrico Sultanova hčerka in dobri vrtnar, ki smo jo igrali v raznih krajih. Napisal sem tudi neko enodejanko, za katero nič več ne vem: niti kje je, niti kakšen naslov je imela; vem le, da smo jo v Mariboru igrali. V Mariboru sem napisal tudi Pot mladosti, ki smo jo igrali potem v Ptuj. Ta stvar ni izšla, niti nimam več teksta. Ne vem, kje je ta tekst. Mislim, da je to vse.«

VIKTOR KNEZ je končal gimnazijo 1932. Takrat se je na šoli formirala močno levo usmerjena mladina. O koreninah za tako usmerjenost Viktor Knez pravi:

»Deloma so bili vzroki v okolju, v katerem smo živeli. Videli smo haloško revščino, po drugi strani pa je v šoli zlasti profesor Žgeč pri filozofiji nakazoval razne družbene probleme. Tako smo tudi

sami začeli o tem razmišljati in si ustvarjati napreden pogled na svet.

Naša organiziranost se je začela manifestirati zlasti 1931 in 1932, ko so začeli dijaki šestega in sedmega razreda izdajati list Rast. V tem listu so sodelovali zlasti Ivan Bratko, Ivan Potrč, Dušan Kveder, Branko Šalamun in tudi drugi. V listu se je videla zlasti socialna usmerjenost. Značilen izraz problematike, ki smo jo videli okoli sebe, je Potrčeva pesem Bajtarska mati. Tudi opisi potovanja Ivana Bratka po Švici in drugih deželah so kazali na socialno problematiko.

Naš svetovni nazor se je že takrat izoblikoval pod vplivom profesorja Žgeča in sošolcev, ki so bili že prej povezani s socialističnim gibanjem. Mi in tudi poznejši razredi smo bili zelo napredno usmerjeni, kar se je pokazalo tudi na univerzi in v času NOB.«

IVAN POTRČ je na vprašanje, kdo so bili na ptujski gimnaziji ljudje, ki so ga napeljali na zavestnejše dožemanje sveta okoli sebe, odgovoril:

»Ptujška gimnazija je bila v takratnem svetu ena izmed odrinjenih gimnazij. Tako se je zgodilo, da so na to gimnazijo pošiljali tudi ljudi, s katerimi v Ljubljani ali drugod niso bili zadovoljni. K nam je prišla vrsta profesorjev — vzgojiteljev, ki je nam veliko pomenila. To so npr. bili profesor Ingolič, Cajnkar, Onič, Mihelič, Žgeč, Boršnikova in še cela vrsta, ki so nam stali ob strani pri našem delu. Živeli smo v kraju, ki je bil socialno zelo prizadet. Občutili smo krivice in ti ljudje so nam razložili stvar, posebno dr. Žgeč. To so bili naši domovi, Slovenske gorice, sezonski delavci. Vse to je v nas ustvarjalo probleme, ki smo jih poskušali reševati in prav profesorji so nam pri tem veliko pomagali.

Delež ptujske gimnazije v slovenski kulturi je bil prav gotovo zelo pomemben. Mislim, da danes o tem premalo govorimo in da se celo napačno obravnava lite-

rarna zgodovina. No, čas bo svoje povedal.

Tudi danes lahko mlada generacija na ptujski gimnaziji oz. na vseh gimnazijah prav tako najde svoj prostor in ustvarjalno razvije svoje sposobnosti. Za nas je bila dragocena povezanost z zaledjem, povezanost z ljudmi, občutek za človeka, katerega probleme smo opazili in smo hoteli, da bi bilo jutri drugače. Mi vseh problemov še zdaleč nismo rešili, nastajajo tudi novi problemi, zato mislim, da lahko tudi danes mlad človek najde svoj prostor. Bil sem na gimnaziji v Celju in videl, kako čudovit odnos ima mladina do življenja okrog sebe.«

RUDI ILEC je na zastavljena vprašanja povedal naslednje: »Leta 1927 sem se vpisal v prvi razred meščanske šole, nato pa sem prestopil v drugi razred gimnazije in se tu šolal do sedmega razreda, ko so me zaradi naprednega gibanja zaprli. V teh letih sem že bil član KP, in sicer sem bil sprejet 1933. Na gimnaziji je bilo takrat več komunistov in smo imeli posebno gimnazijsko celico. V tej celici so bili: Dušan Kveder, Ivan Bratko, Tone Žnidarič, Peter Kurež, Franc Kuhar. Mislim, da sem vse naštel. Imeli smo posebne naloge na šoli in izven nje. Na sami šoli smo imeli v načrtu, da osvojimo vse organizacije na gimnaziji, tako tudi takšne nepolitične organizacije, kot podmladek Rdečega križa, Ferijalni savez in vsa druga društva. Hoteli smo imeti v teh društvih vodilne položaje, ker smo potem lahko množično delali, prirejali razna predavanja, ki so bila dobro obiskana. Mi sami pa, ki smo bili člani partije, smo bili najbolj aktivni v raznih razpravah. Na eni strani smo si zadali nalogo, da moramo biti po uspehah čim boljši dijaki, na drugi pa smo iskali tesnejše stike le z nekaterimi naprednimi profesorji. Največjo oporo smo imeli v profesorju dr. Žgeču. Pozneje so prihajali še drugi mladi profesorji, ki so verjetno

prišli po kazni v Ptuj, so pa bili zelo napredni in dobri ljudje. Omenil bi Antona Ingoliča in Marjo Boršnik, pozneje, ko mene ni bilo več na gimnaziji, je prišel Mihelič, Vilko Rus in Ludvik Gabrovšek. Med profesorskim zborom smo imeli mladi komunisti velik ugled. Predvsem zato, ker so ti dijaki povsod izstopali s svojim znanjem in z razgledanostjo, povsod so razpravljali. Posebno velik ugled so imeli dijaki — književniki kot npr. Tone Žnidarič, Ivan Potrč, Dušan Kveder, ki je bil najbolj podkovan v marksizmu.

Naš namen je bil, da se povežemo z vsemi naprednimi ljudmi. To so bili na eni strani člani Sokola, na drugi pa krščanski socialisti. Pri Sokolih je bil npr. med vodilnimi Branko Salamun, sedaj zdravnik v Kopru. Bil je tudi predsednik ljudske univerze in smo v njenem okviru želi res velike uspehe, saj so prihajali sem dijaki, meščani in zlasti delavci, pa tudi ljudje iz okolice.

Z mano vred je bilo izključenih več dijakov. Zaprtih nas je bilo dvanajst, med temi so bili tudi večinoma dijaki. Najbolj nas je prizadelo, ker smo bili izključeni iz vseh šol v Jugoslaviji, in sicer brez pravice do privatnega izpita. Poleg tega so nam tudi onemogočili, da bi se izučili kake obrti, zato smo bili ves čas brez dela. Preživljali smo se s poljedelskimi deli, inštrukcijami in podobno. Svobode nismo dosti uživali. Nekaj časa smo bili zaprti pa spet na svobodi. Zmeraj pa smo aktivno delali med delavstvom in kmečkim prebivalstvom.

Kot člana mestnega komiteja so me v zaporu zadolžili, da delam z gimnazijsko mladino. Tako se je na gimnaziji izoblikovala nova generacija, ki je bila enakovredna naši. Med vodilnimi ljudmi nove generacije sta bila Mitja Vošnjak in Zvonko Sagadin, s katerima sem zelo tesno sodeloval. Stike pa smo imeli tudi s številnimi drugimi dijaki. To so bili Mirko Bagar, Marko Rems, Mica Čadež, Neva

Majcen, Nada Kafol. Ta generacija je prav tako imela vse organizacije v svojih rokah in prirejala tudi akademije v gledališču. Zanimiv je npr. ta dogodek: Govoril je Mirko Bagar, predsednik mladinskega društva na gimnaziji; ker je govoril v naprednem duhu, je okrajni glavar vstal in rekel: »Prekinjam prireditve.«

Mnogi dijaki niso nastopali kot igralci, vendar pa se je ustvarjala neka lepa povezava med dijaško, delavsko in kmečko mladino. Naša posebna naloga je bila, da smo zahajali v Vzajemnost in organizirali izlete v ptujsko okolico in tudi dalje. Največ smo hodili na Boč, kamor so prihajali tudi mariborski dijaki in delavci. Na Boču so bile velike manifestacije. Tako smo si pridobivali širšo razgledanost, se lepo razvedrili in naš cilj — povezava med dijaško, kmečko in delavsko mladino — je bil dosežen.«

Dr. NADA KAFOL pripoveduje: »V ptujsko gimnazijo sem hodila od leta 1930 do 1938. To je bil čas pomembnih mednarodnih dogodkov: abesinska vojna, španska državljanska vojna, zasedba Avstrije, okupacija Sudetov. Jasno je, da smo imeli mladi veliko priložnosti, da se seznanimo z dogajanjem v svetu. Jasno pa je tudi, da smo mladi hoteli biti čim bolj revolucionarni in radikalni. Zato so tudi marksistične ideje našle v nas plodna tla.

Z marksističnimi idejami sem se začela seznanjati pri Kvedrovih. Mi smo z njimi stanovali v isti hiši. Tu je stanovala tudi družina Kogej. Tako sta živela z nami od otroštva dalje Dušan Kveder in Jože Kogej, znana ptujska komunista. Pri Kvedrovih sem bila kot doma. Z njegovo sestro sva se vedno skupaj igrali, navadno na verandi. Dušan je imel za sebe ograjen kot z zaveso in tam je imel nekakšen fizikalno — kemijski laboratorij, v katerem je delal razne poskuse. Včasih so od tam prihajali razni poki, eksplozije, raz-

lični vonji in podobno. Dobro se spominjam, kako je nekoč poskusil postati astronom. Delal je balone iz papirja, jih segreval nad kresom, ki ga je zakuril na dvorišču. Balon je odplaval kakih trideset metrov na grofovski travnik proti kolodvoru. Delal je tudi poskuse z obločnim plamenom, in sicer je z obločno lučjo ponoči svetil naravnost v potnike, ki so prihajali s postaje. Posledica tega je bila, da je prišel v hišo mestni stražnik in da je pregorela glavna hišna varovalka. Dušan Kveder je imel za nas, mlajše, dosti razumevanja. Z Martico sva se igrali, Dušan pa je bil zatopljen v knjige. Vendar je večkrat prisluhnil najinemu pogovoru in se začel z nama pogovarjati. Pri šahu pa je bil najin prvi inštruktor. K njemu so prihajali prijatelji Bratko, Centrih, Potrč. Dolgo so razpravljali in razpravam sva včasih tudi medve prisluhnili. Dušan Kveder me je prvi seznanil z marksistično oz. levo usmerjeno literaturo. Dajal mi je razne knjige v hrvaščini, nemščini, francoščini in potem sva o teh knjigah razpravljala. Razložil mi je stvari, ki jih nisem razumela. Tako so se pod njegovim vplivom začele v meni prebujati napredne ideje. Pozneje je odšel v Španijo in prvič smo slišali nekaj določenega o njem, ko je prišla h Kvedrovim po pošti neka španska revija. Gospod Kveder jo je prinesel k nam, da bi mama, ki je znala dobro italijansko, prebrala, kaj v njej piše. Prelistala je vso revijo in na koncu opazila ob nekem članku pripis s svinčnikom: To je moj bataljon. Potem je mama precej dobro prevedla članek. Opisani je bil boj, v katerem so trije borci španske republikanske armade zadrževali fašiste na nekem mostu več kot tri dni z eno samo brzostrelko in med temi tremi borci je bil tudi Dušan Kveder. Za to so bili vsi trije pohvaljeni. Pozneje smo zvedeli, da je Dušan v koncentracijskem taborišču v Franciji. Dobro se spominjam, kako je njegova mati vsak dan slonela na oknu, čakala na vsak vlak, ki

je pripeljal s Pragerskega, ali se bo Dušan vrnil ali ne. Ko sva se pozneje srečala z Dušanom v osvobojenem Beogradu in sem mu o tem pripovedovala, je imel v očeh solze.«

Dr. FRANJO ALIČ pa je povedal: »Spadam v generacijo, ki je obiskovala ptujsko gimnazijo v zadnjih letih pred začetkom druge svetovne vojne. Bili smo maturanti, ki nismo opravljali mature. Jasno je, da je bila na gimnaziji določena politična diferenciacija mladine, ki je izvirala iz interesov in življenjske energije te mladine. Deloma pa so se seveda kazali tudi vplivi od zunaj. Ptujska gimnazija je imela tudi neke specifične značilnosti. Že ves čas od leta 1938, ko se je z napadom Hitlerja na Avstrijo praktično začela druga svetovna vojna, se je ptujska dijaška mladina vedno bolj zedinjevala in enotno nastopala v javnosti. Napredni sokolski naraščajniki so na vse svoje prireditve vabili krščansko mladino, krščanska mladina pa, ki se je npr. v Ljubljani odrekla političnim pretenzijam borčevstva, je šla na pot socialne pravičnosti in je navezala tesne stike z napredno mladino. V okviru ali na sredi obeh teh skupin pa se je pojavljala nova mladina, ki je sledila marksističnemu socializmu. Problema s tujerodnimi dijaki na gimnaziji pravzaprav ni bilo, ker so ti s svojo politično, protinarodno aktivnostjo delovali bolj ali manj izven gimnazije, saj so v vsakem razredu predstavljali le skromen odstotek dveh, treh, največ štirih dijakov. Značilnost ptujskih katoliško usmerjenih dijakov, ali če jih pravilno imenujemo — krščanskih socialistov, je bila, da so se že zelo zgodaj — mislim, da na meji med letom 1938 in 1939 — odrekli političnemu vodstvu slovenske dijaške zveze in njenega lista Mi mladi borci na čelu s profesorjem Erlichom. Liniji, ki bi pomenila delitev mladine v trenutku preteče narodnostne in splošne nevarnosti, ptujski dijaki niso sledili. Zato v celem

razredu zadnjih osmošolcev ne najdemo nobenega sodelavca okupatorja. Edini dijak nemške narodnosti je bil umirjen in ni pripadal hitlerjanskim vrstam.

Bil je nekak zakon ali tradicija, da ptujski dijaki kot razredne celote, ali po skupinah politične opredelitve in svetovnega nazora nastopajo v javnosti s kulturnimi prireditvami. Bile so bodisi samostojne, kot akademija dijakov slovenske dijaške zveze, kot akademija dijaškega naraščaja pri Sokolu in podobno, bodisi kot sodelovanje dijakov pri prireditvah sokolske organizacije v Ptuj, katoliškega prosvetnega društva, oz. takratne organizacije slovenskih fantov in deklet. Dijaki, ki pa so pripadali popolnoma levemu krilu — levomarksističnemu socializmu, so že bolj ali manj sodelovali v delavsko-prosvetnem društvu.

Stoletnica ptujske gimnazije ni le zunanji razlog za določene proslave, ampak ima mnogo globlji pomen. Pomen ima za mesto Ptuj in njegov okoliš, ker je gimnazija centralna — ali je vsaj do pred leti bila — kulturna institucija tega predela. Ptujska gimnazija je dala slovenskemu narodu pomembne kulturne, prosvetne, politične in druge intelektualne delavce in jih daje še danes. Je pa poleg tega tudi neke vrste osnovna rezerva, ki daje srednješolsko izobrazbo tisti mladini, ki se po končanih univerzitetnih študijih odloči, da bo delovala v domačem okolišu. Slovenska kulturna javnost bi morala naš jubilej z nami sodoživljati, morala bi se v polni meri zavedati, da je veliko pionirskega prosvetnega dela opravljenega tudi v provinci, in zavedati bi se morala, da je delo vsakega intelektualca v provinci veliko težje kot v velikem kraju. Zato bi bilo prav, če bi slovenska kulturna javnost in vsi odločujoči forumi namenili ptujski gimnaziji ustrezna sredstva, da bi ob svoji stoletnici lahko vsaj resno začela z naročilom projektov za gradnjo nove gimnazijske zgradbe.«

MITJA VOŠNJAK je bil med najnaprednejšimi ptujskimi dijaki, nosilci različnih kulturnih in političnih manifestacij. O tem pripoveduje: »Gre za obdobje neposredno pred drugo svetovno vojno. Poleg vseh problemov, ki so takrat stali pred mladimi ljudmi iz vse Slovenije, se je še posebej pojavljala nevarnost za neodvisnost naše dežele, saj je nacistična Nemčija skupaj s fašistično Italijo že začela svoj osvajalni pohod po Evropi, kar je KPJ in Slovenijo opozarjalo na nevarnost, ki je neposredno grozila tudi naši deželi. Zato je razumljivo, da je prav mladina, in to zlasti najbolj zavedni del, to je komunistična mladina, posvetila vse svoje napore borbi proti grozeči nevarnosti, borbi proti peti koloni in hotela mobilizirati vse mlade ljudi, da bi bili pripravljeni za boj in da bi se aktivno vključili v boj proti fašistični nevarnosti. Morda je bil v Ptujju občutek nevarnosti fašističnega napada še bolj živ kot v drugih krajih, saj je v samem mestu živela nemška nacionalna skupina, sicer maloštevilna, zato pa ekonomsko izredno močna in si je s svojo ekonomsko močjo zagotovila izreden ekonomski, socialni in politični vpliv. Razumljivo je torej, da so napor mladih komunistov za širši nastop proti fašistični nevarnosti v takih okoliščinah naleteli na več razumevanja, kot drugod pri poštenih, zavednih mladih ljudeh, ki niso pripadali komunističnemu gibanju. Na formiranje mladih komunistov so vplivale socialne razmere, bližina Haloz in Slovenskih goric, to je področij, ki so spadala med nerazvita področja Slovenije. Na napredne mladince je vpivala tudi nevarnost fašistične agresije proti naši domovini in končno tudi močan vpliv starejših generacij komunistov. Na ptujski gimnaziji so se pojavljale v teh letih generacije mladih skojevcev, na katere so vplivali njihovi predhodniki. O vlogi Dušana Kvedra in ostalih mladih komunistov so verjetno govorili že drugi tovariši. Izredno vlogo pri formiranju

nekaterih mladih ljudi je imel dr. Jože Potrč, ki je živel v Desterniku in pri katerem so mladi ljudje, ki so iskali odgovor na vrsto vprašanj, vedno lahko dobili najbolj tovariške, najbolj zrele odgovore.

Celotna kulturna dejavnost v Ptujju v teh letih je bila odvisna od progresivno orientiranih ljudi. V gledališču je delovala napredna skupina, h kateri so se priključili tudi dijaki ptujske gimnazije, čeprav niso smeli nastopati na odru kot igralci, ker je bilo to v nasprotju s taktirnimi šolskimi predpisi. Dijaki so se aktivno povezovali z gledališko skupino tako, da so pripravljali programe, politično obarvane, s katerimi je gledališka skupina nastopala na odru Svobode. Svoboda oz. kasnejše društvo Vzajemnost je bila najpomembnejše žarišče kulturne dejavnosti.

Pomembno kulturno žarišče je bila tudi gimnazija, v kateri se je v letih pred vojno formiralo društvo Setev, ki je izdalo poseben zbornik literarnih prispevkov in organiziralo literarne nastope v Ptujju. Če ne bi bilo naprednih kulturnih delavcev in dijakov ptujske gimnazije, bi bilo verjetno takratno kulturno življenje obsojeno na mrtvilo in bi se verjetno omejilo na predvajanje včasih dobrih, včasih pa tudi slabih filmov.

Mislím, da je bilo posebno zanimivo na gimnaziji obdobje zadnjih dveh let pred vojno, ker je prišlo v tem času do najpomembnejših premikov v politični strukturi šole. V pogojih, o katerih sem govoril, so se namreč grupirali pripadniki raznih političnih skupin in se dogovarjali za skupne nastope. To velja za mlade komuniste, za mlade krščanske socialiste in tudi za mlade sokole. Dejstvo je, da je takratna oblast takoj ugotovila nevarnost takšnih skupnih nastopov. Proti njim pa je ostro nastopilo tudi samo vodstvo šole. Banovinska uprava je meddruštveni odbor prepovedala, toda ta je deloval še več kot leto dni; odbor je najprej ilegalno vodil celotno akcijo zoper šolsko upravo,



ki je razpustila vse odbore društev. 27. marca 1941 pa je meddruštveni odbor prešel iz ilegale v legalnost in je usmerjal mlade v prvih dneh napada na Jugoslavijo.«

Dipl. ing. ZVONKO SAGADIN, nekdanji dijak ptujske gimnazije, pa je o zadnjem obdobju pred drugo svetovno vojno povedal naslednje:

»Ne vem, kako to, toda mladinci naše generacije pred vojno smo postali nosilci širokega mladinskega gibanja. Dejstvo je, da je že pred letom 1929 obstajalo v Ptujju napredno gibanje, katerega nasledniki smo bili tudi mi. Žal je napredno gibanje v letih 1933/34 doživelo na gimnaziji hud udarec, ko je prišlo do izključitve mladih komunistov iz šole. Temu je sledila določena negotovost med gimnazijsko mladino. Gibanje je ponovno oživelo, ko so začeli prihajati na šolo prekmurski dijaki, kot npr. Mirko Bagar, Ludvik Kovač in Stefan Cvetko.

Ko je mladinsko delo oživelo, sem se udeležil srednješolske mladinske konference v Krškem leta 1939, na kateri sem imel referat o mladinskem gibanju, ki je predstavljal napotilo za akcijo vse mladine.

Skojevsko gibanje na gimnaziji je prehajalo v splošno mladinsko gibanje. Skojevci so pridobili na svojo stran vso gimnazijsko mladino, razen peščice hitlerjanske mladine in klerofašistov. Dokaz, da je bilo napredno gibanje široko zasnovano, se je pokazalo pozneje v angažiranosti mladine v NOB. To je bilo predvsem pomembno za Štajersko, ki jo je hotel Hitler povsem ponemčiti in je nastalo vprašanje obstoja slovenskega naroda. Zato je bila ena od pglavitnih nalog NOB na Štajerskem krepitev nacionalne zavesti. Ta akcija je zajela tudi mladino, ki je še ostala na gimnaziji.«

JOVITA PODGORNIKOVA je povedala:

»Rod, ki mu pripadam, je doživel na ptujski gimnaziji zelo nemirna leta. Vpi-

sali smo se leta 1938, maturirali 1946. Se pravi, da smo rasli v obdobju, ki je terjalo od naših starejših tovarišev velika dejanja, mi pa smo se še zelo mladi komaj zavedali teh dejanj. Pred vdorom okupatorjev na naša tla smo se pri sokolskem naraščanju in ob vzgledih pri višješolcih že toliko osvestili, da smo čakali okupacijo narodno zavedni in pripravljeni na kljubovanje. Seveda je bilo to kljubovanje, če danes pogledamo nazaj, zelo otročje zamišljeno. Rekli smo: z najboljšimi uspehi lahko dokažemo, koliko Slovenci zmoremo. Žal nas do leta 1944 nihče ni organiziral k upor, čeprav zdaj vem — in upam, da se z menoj strinja razred, v katerem sem bila — da smo bili zreli za večje akcije. Ob strani so nam stali ves čas tisti profesorji na ptujski gimnaziji, ki so bili po rodu Avstrijci in očitni antifašisti, sicer bi nas ne vabili v prostem času k sebi, sicer nam ne bi predvajali klasikov slovanske glasbe, navduševali so nas za Čajkovskega, za Smetano, za Dvoraka, govorili so nam o tem, kako važno je obdržati nacionalni ponos, kako važno je gojiti svoj jezik in vse to so spomini, ki so premalo znani širši javnosti.

Moram še omeniti, da smo takoj v začetku šolskega leta 1941/42 reševali knjižnico iz zbornice ptujske gimnazije, nosili smo knjige v muzej, kjer so jih menda zazidali do osvoboditve. Leta 1944 nas je eden od profesorjev ptujske gimnazije, Bilek, ki je bil med vsemi profesorji najbolj na naši strani, sredi noči obvestil, da moramo takoj zbežati iz Ptujja, ker so nas ovadili pri gestapu zaradi zavednosti, zaradi domnevnih akcij, ki jih pa v resnici ni bilo. Sama sem junija 1944 tiste noči odšla na šmarsko področje, kjer so me takoj pritegnili k organiziranemu delu, moji sošolci pa so se pozneje, eden prej, drugi kasneje, vključili v partizansko gibanje. Fantje so pobegnili iz nemške vojske oziroma od flaka, dekleta pa so se organizirala na te-

renu. Ko smo se vrnil v Ptuj po osvoboditvi, nas je bilo zelo malo, naše vrste so bile zdesetkane, kar zadeva dijaštva in možnosti za redni vpis za sedmi oziroma osmi razred. Fantje so bili še v vojski in tako se nas je vpisalo v redni osmi razred le pet, kasneje so odpadli nekateri in maturirali smo samo trije. Seveda pa nas je še bolj kot sam redni študij takrat angažiralo delo ob prvih rednih delovnih akcijah, ob političnem delu na terenu in naše šolanje ni bilo le polno nemirov, ampak tudi polno nekega velikega idealizma, ki ga najbrž nihče od našega rodu nikoli več ne bo doživel.«

FRANC STIPLOVSEK ml. je obiskoval gimnazijo med okupacijo. O teh letih pripoveduje: »Takrat sem bil še zelo mlad, saj sem bil leta 1941 star šele deset let. O kakšnih neposrednih stikih s partizani do 1944 ne morem govoriti. Pač pa smo takrat imeli za seboj že nekaj tragičnih doživetij. Zlasti se spominjam boja Lackove čete leta 1942. Spominjam se, da sem nekega jutra, bilo je okoli osmih, prišel v Ptuj in videl pred Brenčičevo hišo gručo ljudi. Predvsem so biti to Nemci in slišale so se neke neokusne opazke. Prerinil sem se in videl, da ležijo na tleh tri trupla, eno pa je ležalo razgaljeno na vozu. Tega trenutka, tega vtisa nisem mogel pozabiti in še danes imam tisto sliko v vsej strašni tragediji enako živo pred očmi.

1944 so se začele prve bolj organizirane akcije ptujske dijaške mladine, kolikor je je še pač ostalo na šoli. Jeseni tega leta smo dobili stik s partizani iz ptujske okolice, zlasti iz Haloz. Neka moja kolegica je prišla v šolo in me vprašala, če bi hotel sodelovati s partizani. Mi, zlasti fantje, smo bili tega zelo veseli in smo čez dva ali tri dni imeli sestanek pri Brezočnikovih na Turnišču. Spominjam se, da je prišla neka partizanka, ime ji je bilo Albinca, in nam dala prve lekcije iz naše partizanščine. Dogovorili smo se, da bomo po Ptuj trosili letake, zbirali

hrano, sanitetni material in podobno. To smo tudi storili in od jeseni 1944 je na ptujski gimnaziji delovala skupina osmih ljudi, ki smo se skoraj redno vsakih štirinajst dni sestajali pri Brezočnikovih. Posebej smo se še sestajali po raznih stanovanjih in čitali Slovenskega poročevalca.

V Skoj je bila prva skupina sprejeta februarja 1944. Ker nekateri takrat še nismo bili stari štirinajst let, je bila celotna osmerica sprejeta v Skoj na nekem sestanku pri Brezočnikovih februarja 1945 v prisotnosti partizanskega aktivista.

Vsi vemo, da je bila leta 1945 naša domovina razrušena. Tipično pa je bilo to, da je bil elan mladine tako velik, da smo se hoteli na vsak način nekje izkazati. Prva večja akcija je bila regulacija Pesnice. Mi, kot nekaki najmlajši aktivisti, smo krepko stopili v akcijo, da pridobimo dovolj veliko število mladih za delo. Zdi se mi, da se je ravno na ptujski gimnaziji odzvalo največ mladih ljudi, saj smo imeli celo svojo brigado, saj je bilo leta 1945 na gimnaziji le okoli 150 dijakov. Enako je bilo tudi pri naslednjih akcijah.

Center mladinskega gibanja v Ptuj je bil mladinski dom, hkrati pa smo delali tudi na šoli. Tedensko smo imeli sestanke Skoja. Lahko rečem, da, ko smo govorili z našimi tovariši po razredih, se jih je vsaj 80 do 90 % popolnoma prostovoljno odzvalo za akcijo »Pesnica«. Mislim, da je bila to ena najlepših in najbolj spontanij akcij, kar smo jih imeli po vojni na slovenskih tleh.«

Franc Stiplovšek je še dejal, da se lahko pohvali, da so bili na ptujski gimnaziji vedno dobri vzgojitelji in so mladini dali to, kar je bilo res potrebno za življenje.

DRAGO HASL je o tem, kako je bilo na ptujski gimnaziji potem, ko so okupatorji odšli, povedal:

»Najprej je bilo treba očistiti sledove okupatorja. Bilo je precej dela. Mladina se je angažirala, prišli so novi profesorji in začela se je čisto nova doba za gimnazijo. Organizirana je bila po starem sistemu; imela je štiri nižje in štiri višje razrede. Šolski odbor je opravil veliko delo. Že takrat smo poskušali organizirati neke vrste samoupravo. Hoteli smo, da bi sodelovali mladina, starši, profesorski zbor in javnost. Menim, da se nam je posrečilo doseči intenzivno sodelovanje, saj smo imeli občutek lepega, harmoničnega vzdušja.

Danes se v kulturno življenje mesta Ptuja počasi le vključuje tudi gimnazija. Dijaki so stalni obiskovalci gledaliških predstav in koncertov, pa tudi sami vsako leto pripravijo igro. Menim pa, da je bilo življenje v prvi dobi živahnejše.«

Dr. ALJOŠA PLANINSEK je na ptujski gimnaziji maturiral leta 1958. »Prepričan sem, da smo si v letih študija na gimnaziji lahko nabrali dovolj trdnih osnov za nadaljnji študij na univerzi in vem, da smo vedno lahko bili tudi ponosni na našo gimnazijo, na naše profesorje. Predvsem smo si nabrali na gimnaziji splošnega znanja, ki je bilo nujno potrebno, da smo lahko pozneje uspešno nadaljevali študij na univerzi in drugih visokih šolah. Ta leta so bila tudi glede širših razgledov zame uspešna. Zdi se mi, da pozneje nismo imeli več toliko časa, da bi se lahko izobraževali v širšem smislu, ampak se je vsak največ poglobljal le v svoje ožje področje.

Naša generacija, ki je končala visokošolski študij in se zdaj vrača v Ptuj, v času študija na gimnaziji in tudi pozneje na visoki šoli ni naletela na neke večje, težje probleme. Dobro se spominjam besed našega razrednika profesorja Maučca, ki nam je rekel, ko smo zapuščali gimnazijo: »Ne glejte pozneje na Ptuj samo iz ptičje perspektive.« Verjetno je mislil, da se bomo razkropili na vse stra-

ni in se ne bomo več vrnili v Ptuj. Zgodilo pa se je ravno narobe. Večina moje generacije se je po končanem študiju vrnila v svoje rodno mesto, kjer danes delujemo kot mladi intelektualci po svojih močeh, po svojem znanju, po svojih sposobnostih.

Ker smo imeli pot dosti bolj uglajeno, kot prejšnje generacije, je bilo za nas prav gotovo težje iskati in najti neke nove vrednote. Kljub temu smo jih poskušali najti in to — v človeku. V gimnazijskih letih smo se naučili predvsem tovarištva, poštenosti in zdi se mi, da nikoli pozneje nismo več navezovali tako iskrenih čustev prijateljstva in tovarištva, kot ravno v gimnazijskih letih. Še danes se s sošolci radi vračamo v dni, ki smo jih preživljali na gimnaziji in zdi se nam, da ni od tedaj minilo že dobrih deset let. Zdi se mi, da sta bila prijateljstvo in tovarištvo največji vrednoti, ki sem ju zavestno občutil pri oblikovanju svojega človeškega profila.

Gimnaziji bi želel v prihodnosti predvsem novo poslopje. Prostori, v katerih danes dela, ne odgovarjajo sodobnim zahtevam šolanja.«

Sedanji ravnatelj RUDOLF ČEH je dejal:

»To šolo precej dobro poznam, ker sem bil sedem let njen dijak, in sicer v tistem obdobju, ko se je šola utrjevala po ustanovitvi Jugoslavije. Opazoval sem tako rekoč dve generaciji: tisto med dvajsetim in tridesetim letom in pa povsem novo, živo, delovno generacijo, ki je rasla na tej šoli po letu 1930 in se potem tako ugodno razvijala vse do začetka usodne druge svetovne vojne. Imel sem tudi priložnost primerjati ptujsko gimnazijo z drugimi gimnazijami in sem že kot mlad fant ugotovil, da je precejšnja razlika med zavodi, njihovo fiziognomijo in da je prav ptujška šola bila v nekem pomenu zelo delavna, živahna kulturno, pozneje pa tudi politično.

Stoletnica je prav gotovo čas, ko je potrebno napraviti obračun o delu neke ustanove. Prav to želimo napraviti z vsem tem, kar smo si zamislili ob tem jubileju. Menim, da je ta zavod opravil v preteklosti tisto poslanstvo, ki je bilo šoli odkazano. Posebno je treba poudariti, da v tako majhnem kraju, kot je Ptuj, in v takem okolju, v kakršnem je šola, je zavod odigral svoje poslanstvo in opravil svoje naloge. Pri tem mislim predvsem na to, da je dal možnost za postopno slovenizacijo življa v tem mestu, predvsem pa je tudi dal možnost, da so se izraževali ljudje, ki so prihajali s slovenskega podeželja. V obdobju po prvi svetovni vojni je ta zavod prispeval dvoje: da so se prilike konsolidirale in da se je izobraževalno delo na tem področju nadaljevalo, saj je bil to edini zavod take vrste na zelo širokem območju, ki šteje okoli 65.000 ljudi. Ko zaključujemo obdobje sto let, gledamo seveda naprej in si želimo, da ne bi stagnirali, da ne bi ostali pri tem, kar smo do sedaj napravili, da ne bi počivali na lovorikah vsega tistega, kar so opravili rodovi do danes. Če pa hočemo naprej, se je seveda treba potruditi, da bomo neprestano izpopolnjevali tisto, kar smo prevzeli od preteklosti. V mislih imam izboljšanje materialnih pogojev, novo stavbo, opremo, sodobna sredstva za pouk itd. Seveda pa moramo tudi neprestano gledati, da se izpopolnjuje učno osebje, da se dviga vzgojna raven in strokovna usposobljenost ljudi, ki tu delajo. Čas se ne bo ustavil in trdno sem prepričan, da s prizadevnostjo, ki jo moremo opaziti na našem zavodu, bomo dosegali cilje, ki so tu v sedanjem trenutku in v prihodnosti.

Glede gradnje novega, sodobnega gimnazijskega poslopja je bilo doslej že dosti storjenega. Možnosti za novo šolsko poslopje so, vendar v pogojih gospodarske reforme nekoliko manjše, kot smo mislili pred petimi leti, ko je akcija za zgraditev novega poslopja stekla. Z ekipo

arhitektov pri Sekretariatu za prosveto in kulturo v Ljubljani smo izdelali program nove šole. Ta program je ustanovitelj tudi sprejel in prav tako so se z njim strinjali tudi drugi forumi. Zda bi bilo treba preiti k izdelavi načrtov. Temeljna izobraževalna skupnost je letos sprejela v svoj načrt izdelavo idejnega projekta. To bi bilo že veliko, kajti od idejnega projekta bi potem v naslednjem ali v naslednjih dveh letih lahko prešli h glavnemu projektu in bi nato lahko začeli iskati investitorja. Po naši sedanji presoji je to torej delo, ki obsega približno nadaljnjih pet let. V idealnih pogojih bi morda ta načrt realizirali v obdobju prihodnjih desetih let.«

DANASNJI DIJAKI pa ob stoletnici ptujske gimnazije npr. pravijo:

»Lahko bi nam zgradili novo šolo. Učilnice so za današnji čas neprimerne.«

»Moj dedek bi me v tej halji in v tem laboratoriju sredi samega stekla debelo pogledal.«

»Pouk kemije je že zelo sodoben; težko pa je delati, ker je v učilnicah preveč dijakov.«

»Po metodi je najbolj zastarel predmet zemljepis, ker so učbeniki zastareli.«

»Razlike med podeželsko in mestno mladino se še danes lahko opazijo, vendar že zamirajo. Podeželska mladina ima za študij mnogo težje pogoje.«

»Profesorji na naši šoli imajo dovolj družbenega in človeškega ugleda. Poleg šolskega dela nas seznanjajo še s stvarmi, ki jih ne zajema šolski program, in nas s tem pripravljajo na življenje.«

»V zgodovini naše gimnazije me je predvsem pretreslo spoznanje, da je spadala med nemčurske gimnazije.«

»Nad svojim mestom sem navdušena.«

»V marksističnem krožku se pogovarjamo o političnih dogodkih v svetu in analiziramo socializem v različnih državah.«

»Ni nenavadno, da se zanimamo dekleta za sociologijo in filozofijo. Danes mora dekleta poznati tudi ta področja.«

»Če bi jaz prepričevala v občinski skupščini odbornike, da je potrebno zgraditi novo gimnazijo, bi jih mogoče pripeljala sem, da bi sami delali v teh razmerah. Morali pa bi tudi videti, kakšno je delo v moderni gimnaziji. Takrat bi verjetno spoznali, da delo na naši gimnaziji ni primerno.«

»Nekaj novosti v načinu pouka se uvaža npr. pri biologiji in kemiji, kjer imamo že precej kabinetnega pouka. Zastarelo pa je učenje jezikov. Zadnje čase nekoliko uporabljamo gramofon, vendar je to še vse premalo.«

»Mislim, da med dijaki na naši šoli ni kakšnih ekstremnih filozofskih usmerjenosti in da smo vsi nekako enakega mišljenja.«

»Današnja generacija mladih hoče živahneja življenja; rada bi se vse življenje z nečim ukvarjala. Mladi niso pravzaprav z ničemer zadovoljni, radi bi vedno več, kar se mi zdi povsem razumljivo. Več ustvari, večje bo njegovo zadovoljstvo in več stvari, če dela in če vidi, da je njegovo delo tudi plodno.«

»Mislim, da si vsak profesor po svoje prizadeva, da bi našel z nami stik, vendar to vsem pač ne uspe v najboljši meri; nekemu bolj, drugemu manj. Zato smo sklenili, da bomo organizirali dialoge med profesorji in dijaki, razvila naj bi se nekaka debata o odnosih med profesorji in dijaki. Poskušali bi najti pot, ki bi nas čimbolj zblížala.«

»Doslej ni bilo najboljše povezave ptujske gimnazije z Ljubljano, Mariborom, z drugimi kulturnimi centri po Sloveniji in z drugimi gimnazijami, pač pa smo se ob tej stoletnici bolj povezali. Sedaj smo navezali stike z mariborsko, varaždinsko, ljutomersko gimnazijo in še z nekaterimi drugimi. Povabili smo jih tudi v Ptuj na 100-letnico gimnazije in mislim, da bo potem to sodelovanje ostalo trajno.«

»Mentorstvo je danes na naši gimnaziji mnogo večje, kot je bilo nekoč. Imamo

mного organizacij, kjer je sodelovanje neposredno. Tako je npr. delo mladinske organizacije v letošnjem letu mnogo živahnejše in k temu je morda pripomogel drug mentor. Organiziramo različna predavanja npr. o obrambi, potem predavanja z naslovom Šola za življenje, kjer se seznanjamo s problemi, s katerimi se bomo še srečali v življenju.«

»Dijaki, ki so za nekatere smeri posebno nadarjeni, se pri nas ne morejo prav uveljaviti. Nekateri se lahko uveljavljajo na likovnem področju, potem deluje še dramski krožek, kjer lahko pokažejo svoje sposobnosti.«

»Ob 1900-letnici Ptuja je bil ustanovljen tudi mladinski klub in mislim, da bo to pripomoglo k temu, da se bomo bolj povezali z ostalo mladino.«

»Naš življenjski nazor najbolj oblikuje sociologija, saj nas povezuje z življenjem, nas seznanja s problemi, s katerimi se srečujemo vsak dan.«

»Pri človeku najbolj cenim humanost, njegov odnos do ostalih ljudi.«

»Ko razmišljam o preteklosti ptujske gimnazije, se mi zdi vredno ohranjati spomin na dijake, ki so obiskovali to gimnazijo.«

»Mislim, da se mladina na naši gimnaziji lahko vključi v politično življenje in in se politično udeje. To nam dokazuje tudi to, da se starejša generacija komunistov zanima za nas in nas tudi vključuje v svoje vrste.«

»Vzornik preteklih generacij bi nam bil Dušan Kveder, štajerski borec, po katerem nosi naša gimnazija tudi ime. Bil je zaveden Slovenec in komunist, ki si ga lahko postavimo za vzgled.«

»Upam, da bo gimnazija praznovala 150-letnico v novi stavbi, da bo pouk bolj moderen in v skladu s časom, da ne bo tako kot danes, ko je poslopje dotrajano.«

Predstavo o nekdanjem življenju na ptujski gimnaziji sem podoživljala tudi z branjem Cajnkarija, zlasti pa z Našo veliko maturo.«

## ZAPRAŠENI LISTI

Šolski arhiv je dobro poldrugo desetletje po vojnem razdejanju čakal, da se ga kdo spomni in spravi v red. Preveč je bilo nujnih in tekočih opravil, da bi se šolniki utegnili zabavati ali dolgočasiti z opustelo in razmetano zapuščino. Šele po letu 1960 je prišla tudi ta na vrsto. V šolski delavnici so za ozko in visoko čumna to v drugem nadstropju prikrojili lesene police, s pomočjo uslužbenke ptujskega mestnega arhiva pa smo arhivsko gradivo uredili in tako se ga je moč poslej posluževati, če nanese potreba.

Posebnih dragocenosti bi v tem arhivu zaman iskali, saj sta dve vojni vihri opravili svoje in prav gotovo odpihnili marsikako zanimivo listino. Zlasti iz dobe okupacije, ki bi si njeno podobo na naši šoli radi natančneje predstavili, je ostalo bore malo. Zato smo zaprosili Mestni arhiv v Ptuj, da bi poskušal izslediti arhivsko ostalino tam, kjer je domnevno shranjena — če ni bila ob okupatorjevem umiku uničena — to je v arhivih na avstrijskih tleh. To naše prizadevanje je bilo doslej zaman.

Kot ne odneha strasten gobar, dokler ne najde gobe, tako tudi vztrajen obiskovalec arhiva ne odneha prej, dokler v njem ne odkrije kakšne poslastice. Tako se je tudi meni ob nekem obisku med starimi papirji, dejal bi, čisto slučajno, nasmehnila »gobarska« sreča. Med zaprašeno ostalino, ki se nihče ni zmenil zanjo, niti takrat ne, ko smo urejali razmetano zapuščino, sem segel po sivo modrem omotu, v katerem je bil droban sveženj papirjev. Kakšna najdba! Z zadovoljstvom sem ugotovil, da je bila radovednost poplačana. Že ob prvem brskanju se je izkazalo, da utegnejo biti ti zanikrni papirji zanimivi in da bodo verjetno vsaj

malo osvetlili tista leta gimnazijske zgodovine, ki so najbolj zavita v mrak. Da, v omotu so bile pozabljene listine iz dobe okupacije. Očedil sem jih in snovno ter kronološko uredil, tako da so razvrščene v štiri različne razdelke, od katerih je vsak izmed njih vreden posebnega opisa in obravnave.

### I.

En sam, z roko popisan list priča, kolikšno je bilo vnaprej premišljeno in organizirano preganjanje vsega, kar je bilo v Ptuj, slovenskega, celo že takrat, ko se izseljevanje in fizično uničevanje zavednih Slovencev, zlasti izobražencev, še ni začelo in ko so dober mesec po zasedbi na gimnaziji še delali profesorji, ki so bili na šoli pred začetkom vojne. O tem priča poročilo, ki ga je moral sestaviti profesor Anton Ingolič — ne ve se, za koga — in o katerem menim, da ne potrebuje pojasnila, kakšna usoda je čakala slovensko knjigo. V prevodu se poročilo glasi:

»Stanje podporne knjižnice<sup>1</sup> dne 15. maja 1941. Na željo gospoda pooblaščenca za šolstvo za mesto Ptuj šolskega svetnika H. Lechnerja, so bile iz podporne knjižnice izposojene knjige pobrane v času od 6. do 15. maja; deloma sem jih pobral jaz v gimnaziji, deloma pa so bile pobrane v dekliskem domu. Nekaj šolskih knjig učencev iz oddaljenejših predelov bodo po naročilu ravnatelja izterjale in pobrale posamezne žandarmerijske postaje.

Anton Ingolič,  
knjižničar podpornega društva«

1) Pred vojno je bila na gimnaziji poleg strokovne in dijaške knjižnice še posebna podporna knjižnica, za katero so dobrotniki prispevali denarne darove. S tem denarjem so se nabavljali učbeniki, ki so si jih za eno leto izposojali revnejši dijaki.

## II.

Ko smo ob stoletnici šole 1969. leta pripravljali izvestje, so bili »zaprášeni listi« še zavrženi na manj pristopnem mestu. Jubilejna številka izvestja je zatorej dobila tekočo številko 63, saj smo skorajda upravičeno domnevali, da v vojnem času niso utegnili misliti na izdajanje letnih poročil. Med najdenimi papirji pa je bil droben sveženj listov z naslovom: Tretje (petinšestdeseto) letno poročilo deške gimnazije Wolframa von Eschenbach-a v Ptujju. Naslovna stran se v izvorniku glasi: Dritter (fünfundsechzigster) Jahresbericht der Wolfram-von-Eschenbach-Schule, Oberschule für Jungen in Pettau, Herrengasse 31, Fernruf 37. Veröffentlicht an Schlusse des 75. Schuljahres 1943/44 vom kommissarischen Leiter der Anstalt Dr. Ferdinand Scheider. Im Verlage der Wolfram-von-Eschenbach-Schule, Oberschule für Jungen in Pettan.

To je torej tretje letno poročilo iz časov okupacije. Doslej nam še ni prišlo v roke 1. in 2. letno poročilo, domnevamo pa lahko, da na kakšen pozabljen izvod teh poročil lega prah pri katerem od tedanjih obiskovalcev ptujske gimnazije. Zaenkrat je pred nami samo tretje letno poročilo. Če bi dopustili možnost, da je v vojnem letu 1944/45 izšlo še četrto (šestinšestdeseto) letno poročilo, tedaj bi moglo, če bi nam to naša vest dopuščala, našo 63. številko povišati v 67. Ta podatek pa nam še manjka, zato moremo govoriti kvečjemu o 66. številki izvestja. Kot kronisti smo vsekakor dolžni to zapisati.

Odkrito letno poročilo je zvezek, velikosti 15 × 21 cm in obsega 52 s strojem v latinici tipkanih in večkrat kopiranih (naš izvod je kopija) strani, vendar manjkajo strani od 35 do 46. Pregled vsebine — na tem mestu je možen le bežen in površen pregled — daje naslednjo podobo:

V I. poglavju, ki vsebuje predmetnik, je zanimiva ugotovitev, da so morali no-

vinci pred sprejemnim izpitom obiskovati desettedenski izbirni tečaj (Ausieselehr-gang) v aprilu in maju. Ta tečaj je obsegal 24 tedenskih ur, od katerih je bilo namenjenih nemščini 13, računstvu pa 5 ur. Obrazložitev nas pouči, da je bil ta tečaj potreben zaradi jezikovnih težav in zaradi pomanjkanja ter strokovne ne-usposobljenosti učiteljev na osnovnih šolah, zlasti podeželskih.

Iz personalnega pregleda sledi, da je bilo na šoli 19 učnih moči, 1 pisarniška uslužbenka, 4 služitelji, zavod pa je imel tudi šolskega zdravnika.

V II. poglavju so prikazani personalni premiki, ki jih je bilo precej, vendar niso občutneje motili rednega dela.

III. poglavje razgrinja pred bralca najprej imenski seznam dijakov vseh oddelkov, t. j. osem razredov brez vzporednic. Z naslednjih štiri strani obsegajočih statističnih pregledov je razvidno, da je bilo v šol. letu 1943/44 270 dijakov, od tega 112 deklet, novincev je bilo 66 (32 deklet); zaradi odhoda (v vojaško ali predvojaške službe — to iz statistike sicer ni jasno razvidno, možno pa je sklepati tako iz nekaterih rubrik) se je število dijakov ob koncu šol. leta skrčilo na 203 (99 deklet). Izdelalo je 187 dijakov (90 deklet), popravni izpit je imelo 6 dijakov (4 dekleta), padlo pa je 10 dijakov (5 deklet).

Državna in rasna pripadnost: Razen dveh tujcev so bili vsi nemške krvi (deutschblütig). Vsaj približno podobo o narodnostnem sestavu dijaštva razkriva razdelek »materni jezik«:

a) nemški 172 (69), b) slovenski 96 (42) ter 1 Madžar in 1 Hrvatica. Upoštevaajoč pritiske vseh vrst na tukajšnje prebivalstvo, bi mogli teh 36 % Slovencev po vsej priliki precej povečati, čeprav je bilo od vsega dijaštva kar 245 (105) sinov in hčera tedanjih Ptujčanov. Končno je zanimiv še podatek, da je germansko verovanje (gottgläubig) izpovedovalo le 29 (17) dijakov.

Naslednji razdelki govore o zbiranju odpadnega gradiva (papir, železo, cunje, kosti), zdravilnih zelišč, o varčevanju, o šolski korespondenci, ki je bila smotno vodena in je obsegala več poglavij iz gospodarske, splošne in kulturne zgodovine mesta in okolice, o izvenšolski dejavnosti, ki omenja med drugim počitniško žetveno pomoč (Erutehilfe). Razdelek o zrelostnem izpitu (maturi) navaja podatke o nalogah, ki so bile opravljene ob koncu januarja 1944, in poimenski seznam abiturientov, ki so opravili zrelostni izpit 8. februarja 1944. Navedena je tudi izbira poklica. Rednih maturantov je bilo 24, brez izpita je dobilo odhodno spričevalo z zrelostnim zaznamkom 11 dijakov, poleg tega pa je dobilo odhodno spričevalo z zrelostnim zaznamkom celo 6 dijakov, ki so končali šele 7. razred; skupaj torej 41 abiturientov. Ta razdelek zaključuje preglednica nemških šolskih nalog.

V IV. poglavju so poročila o šolskih zbirkah. Omeniti je knjižnico, dijaško in priročno. Dijaška se je v enem šolskem letu povečala od 2031 na 3189 knjig, priročna pa je obsegala 690 strokovnih knjig iz različnih področij.

O nadaljevanju IV. ter o V., VI. in VII. poglavju ni mogoče poročati, ker se je izgubilo, kot je uvodoma navedeno, 12 strani. Iz VII. poglavja je ohranjeno kratko poročilo o dekliškem domu, ki je bil urejen v prejšnji gostilni Brenčič na Ormoški cesti in v katerem je bilo v šol. letu 1943/44 24 gojenk s celodnevno oskrbo in 5 gojenk z dnevnim varstvom. Na tem mestu zvemo posredno tudi to, da je bil v Gosposki ulici (sedaj Prešernova) dijaški dom, kjer pa so imeli oskrbo samo fantje, saj je bila ptujska gimnazija deška šola, v kateri so dijakinje le gostovale.

Mojo radovednost je zbudilo tudi predzadnje, VIII. poglavje z naslovom »Iz zgodovine šole«, obsegajoče štiri strani. Toda vsebina je razmeroma borna. Tu zvemo: šolsko leto se je začelo 15. septembra, pr-

vo tromesečje se je končalo 20. decembra, pouk se je nadaljeval šele 10. januarja in v drugem tromesečju trajal do 4. aprila; od 12. aprila pa do 13. julija je trajalo tretje tromesečje, ki se je zaključilo z razdelitvijo spričeval. Težav ni manjkalo. Dva tedna v začetku šol. leta je bil samo zasilen pouk, nekaj podobnega je bilo tudi v začetku januarja, vselej zaradi odsotnosti učnih moči. Ko so 15. novembra poslali kurjača na lov za partizani (Bandeneinsatz), so tri tedne višješolci pod nadzorstvom učiteljev nosili kurjavo v učilnice. 1. februarja so ameriški bombniki napadli Strnišče (sedaj Kidričevo) in ob tem dogodku je tudi šola utrpela škodo. Bilo je razdejanih 16 oken in dvoje vrat. O kulturni dejavnosti dijakov v tistem letu so le tri omembe, med njimi kulturno tekmovanje v Mariboru in v Gradcu. Težišče vse dejavnosti zavoda je bilo na športnem udejstvovanju mladine in na različnih teoretičnih, psiholoških in praktičnih pripravah na služenje v vojski in opravljanje pomožnih vojaških služb (telefonska, pomoč pri protiletalski obrambi, zbiranje denarja ipd.). K tej dejavnosti bi lahko prišteli še tri enodnevne izlete — vaje v hoji.

Letno poročilo se končuje z IX. poglavjem, ki objavlja navodila za začetek šol. leta 1944/45, zadnjega pod okupacijo.

### III.

Naslednji sveženj obsega 16 listov uradnih dopisov, ki razkrivajo, kako so si politične oblasti (Štajerska domovinska zveza), policija in vodstvo šole krčevito prizadevali, da bi bila ptujska gimnazija po duhu, če že ne po krvi, nemška in da bi onemogočili pot do višje izobrazbe vsem tistim, ki tega po pojmovanju oblastnikov niso bili vredni.

V petih, enako sestavljenih aktih sporoča vodja varnostne policije (SD) v Ptuju ravnatelju gimnazije:

»Na osnovi poizvedb moram ugotoviti, da je imenovani povsem slovanskega ro-



Der Kommandeur  
der Sicherheitspolizei und des SD  
in der Untersteiermark

SD-Aussenstelle Pettau.  
Dr.Gö./Ku.

Pettau, 16. Feber  
Marburg, den  
Carnegie-100 7  
Tel. 2404

134 2

Zahl: 398  
Eingel. am 19. 2. 1942  
Erledigt 20. 2. 1942

An den  
Leiter der Staatlichen Oberschule für Jungen  
in Pettau,  
z.Hd. Dir. S c h e i d e r ,

P e t t a u .

Betr.: - K o r e n j a k Stanislaus, Schüler d. 8.Klasse.  
Podwinzen 10.11.1923,

Vorg.: - Mündliche Besprechung -

Auf Grund der geführten Erhebungen muss festgestellt werden, dass der Obbezeichnete ,rein slawischer Abstammung ist und politisch nicht geeignet erscheint, an einer deutschen Oberschule, ein deutsches Maturitätszeugnis zu erreichen. Auch seine Eltern sind dem Deutschtum nicht positiv gegenüber gestanden und sind rein slawischer Abtammung.

Ich bitte daher, zu veranlassen, dass der Obgenannte zur Matura nicht zugelassen wird.

Ich bitte um Verständigung, hinsichtlich der Regelung.

SD-Aussenstelle Pettau  
Der Kommandeur

*[Handwritten Signature]*  
Obersturmführer

# Steirischer Heimatbund



Marburg

Kreisführung Pettau

Zahl: 1617/V/44  
Eingel. am 1. XI. 1944  
Erledigt: J. R.

Der Kreisführer

An den  
Direktor der Oberschule  
für Jungen  
Dr. Schäider  
in Pettau

Unser Zeichen: Ba/Scha

Ihr Zeichen:

Pettau, den 27. Feber 1944

Betrifft:

Mit Schreiben vom 21. 9. 1943 habe ich entsprechend einer Mitteilung des Ortsgruppenführers von Grossonntag auf die bedenkliche Haltung des Oberschülers Franz K a i n t s c h hingewiesen. Leider konnte trotz unserer Vorstellungen Kaintsch an der hiesigen Oberschule die Matura ablegen. Nunmehr erhalte ich die Mitteilung, dass Kaintsch gestellungsflüchtig und sich den Banditen angeschlossen haben dürfte. Ich teile Ihnen dies zu Ihrer Information mit und bitte, in Zukunft bei den Maturanten einen noch viel strengeren Masstab anzulegen.

Heil Hitler!  
Der Kreisführer:

/Bauer/

*Von den Vorstellungen war mir die Rede!  
Kaintsch ist übrigens mit rotas Matur  
glücklich am 19. 1. 1944 abg. Offiziell  
bestanden zur Hofmann eingewickelt sind  
fol. habe mir die Briefe mitgeteilt, was  
aber die Überprüfung! Schriftführung zugehört bei Hofmannoffiz.  
Warum fol man von der angelegten bekannt feindlichen Einstellung bei Kaintsch  
zu Beginn vielleicht Mitarbeiter genug? A.F. 1944 Schenk*

Höflichkeitsformeln fallen bei allen dienstlichen Schreiben weg

q/wn

du in politično ni primeren, da bi na nemški gimnaziji prejel nemško maturitetno spričevalo. Tudi starši niso bili naklonjeni nemštvu in so povsem slovanskega rodu.

Prosim torej za ukrep, da imenovani ne bo opravljal mature.

Prosim, da me obvestite o ureditvi zadeve.«

Tako se glasi prosti prevod originala, katerega fotokopijo objavljamo. Ukrep se nanaša na Silvo Pirkmajer, Marijo Korenčan (dvakrat; drugi akt ugotavlja njeno židovsko poreklo in ji odreka pravico do spričevala 8. razreda gimnazije), Marjana Osoleta, Stanislava Korenjaka, vsi dijaki 8. razreda gimnazije.

V naslednjem zaupnem spisu naroča okrajni vodja Štajerske domovinske zveze Bauer ravnatelju gimnazije, naj na osnovi prijave iz Velike Nedelje opazuje dijaka Franca Kajnča, ker obstaja sum, da je ta dijak sestavil govor in ga dal Jožefu Rajšpu iz Velike Nedelje. To je bil slovenski nagrobni govor ob priliki pokopa mladega moža v Strnišču in je vseboval tudi stavek: »Zdaj počivaš v svoji domači slovenski zemlji.«

Primer Kajnč iz leta 1943 pa je dobil februarja 1944 za ravnatelja Scheiderja grenak priokus. V posebnem svarilnem dopisu mu namreč Bauer očita, kako se je moglo pripetiti, da je Kanjč vendarle maturiral, da pa se je zdaj odtegnil naboru in se baje priključil »banditom«. V lastnoročnem, v gotici pisanem pripisu Scheider polemizirajoče zavrača Bauerjeve očitke.

Naslednja dva lista sta ohranjena prepisa Scheiderjeve prošnje, naslovljene na varnostno policijo v Ptuj (SD Aussenstelle), ki naj preveri, ali je dopustno, da se šola na gimnaziji 20 imensko navedenih dijakov, ki obiskujejo tretji do sedmi razred; štirje med njimi so posebno dvomljivi in potrebni pozornosti. Njihova imena so podčrtana.

Že spomladi 1944 je vodstvo šole zbralo prijave za izbirni tečaj za vpis v 1. razred šol. leta 1944/45. V dopisu z dne 27. aprila 1944 sprašuje ravnatelj vodstvo domovinske zveze o ustreznosti sprejema 11 novincev oz. o politični zanesljivosti njihovih staršev. Kot opozorilo zveni zadnji odstavek, češ da se je tisto leto prijavilo le 25 učencev za vpis v prvi razred. Iz dveh strogo zaupnih odgovorov, ki sta prispela na šolo junija 1944, je moč razbrati, da domovinska zveza ni dala pristanka za vpis dveh novincev, medtem ko proti ostalim ni imela pomisleka.

Vpis se je torej zmanjšal od 66 prvošolcev v šol. letu 1943/44 na 24 v šol. letu 1944/45, če zadnji podatek drži. To pa je bilo vsekakor pomembno znamenje.

Koliko so slovenski dijaki povzročali preglavic in vzbujali gneva, dajeta slutiti tudi zadnja dva spisa iz tega snopiča. Na šolo je namreč prispela prijava, da sedem mladincev, ki služijo kot letalski pomočniki (Luftwaffenhelfer) v Passau... »govore samo še slovenski in tudi svoja imena na pismih ter podpise stavljaajo v slovenski pisavi... Ker ti mladinci še niso dobili zrelostnega zaznamka, je vredno premisleka, ali naj se jim zaznamek dodeli.« Zadeva je morala biti zelo žgoča, saj se je z njo ukvarjal sam okrajni glavar Bauer, ki je bil istočasno tudi vodja domovinske zveze v Ptuj. V zaupnem dopisu je namreč septembra 1944 naročil ravnatelju gimnazije, da zgoraj omenjenim dijakom, ki jim je sam pridal še enega, skupaj torej osmim, nikakor ne sme dovoliti nadaljnjega šolanja na kaki nemški gimnaziji. V pristavku je zabil: »Prosim, da tega dijakom zaenkrat ne sporočite, marveč jim daste dopust in jih ne pritegnete k pouku. Jaz se bom namreč potrudil, preko prijavnega urada nemške delovne službe (RAD = Reichsarbeitsdienst — pojasnilo pisca) doseči, da bodo le-ti v kratkem pogodbeno vpoklicani na delo v nemško delovno službo (RAD)«.

# Steirischer Heimatbund



Marburg  
Kreisführung Pettau

Zahl: 2362/V/44  
Eingel. am 15.9.1944  
Erledigt: JK

Vertraulich!  
Eingeschrieben!

Der Kreisführer

An den  
Leiter der Oberschule  
Pg. Dr. Scheider  
Pettau

Unser Zeichen: Ba/B

Ihr Zeichen:

(12a) Pettau, den 14. September 1944

Betrifft:

Gleichzeitig in meiner Eigenschaft als Landrats ersuche ich im Einvernehmen mit dem Bannführer, dass folgenden Schülern auf keinen Fall das Recht zum Weiterstudium an einer deutschen Oberschule gegeben wird:

Osole Boris, geb. am 2.7.27  
Kerschar Boris, geb. am 13.10.27  
Borowschak Michael, geb. am 26.5.27  
Koschel Theodor, geb. am 5.2.27  
Silan Stanislaus, geb. am 31.5.27  
Potoschnik Bernhard, 28.6.27  
Schimenko Waldemar, geb. am 4.7.27  
Tumpai Stanislaus, geb. am 3.12.27

Ich bitte, dies den Schülern vorläufig nicht bekanntzugeben, sondern sie zu beurlauben und nicht zum Unterricht heranzuziehen. Ich will nämlich bemüht sein, über das Meldeamt des RAD in Marburg zu erwirken, dass diese in Kürze geschlossen zum RAD eingezogen werden.

Heil Hitler!  
Der Kreisführer:

2619/V/44

12. Dezember

4.

Archiv Bergung.

An Herrn  
Oberschulrat  
Alfred G r e i l  
G r a z  
Grazbachgasse 39.

Vertraulich!

Ich habe heute durch die Speditionsfirma Albert Schärner Pettau 6 Kisten mit den Archiven vorsorglich an die Oberschulen in Judenburg und Knittelfeld versandt. Die Verzeichnisse lege ich mit der Bitte um Aufbewahrung vor. Die Oberschulen in Judenburg und Knittelfeld haben ebenfalls Verzeichnisse erhalten.

Der K. Leiter:

3. Heilbrunn

Dr. Ferdinand Scheider

#### IV.

Gimnazija v Ptujju med štiriletno okupacijo ni utrpela le velike moralne škode zaradi ponemčevanja slovenske mladine, zaradi odstranjevanja iz šole in preprečevanja šolanja, marveč je bila tudi precej materialno prizadeta. Čeprav so nemški gospodarji za svoje potrebe delno preuredili poslopje in nabavili nekaj opreme ter učnih pripomočkov, se je vodstvo šole pred zatonom germanske ere vestno potrudilo odpeljati iz šole tiste dobrine, ki so se jim dozdevale najdragocenejše. Poglejmo, kaj nam povedo o tem borni ostanki, odkriti med zaprašenimi listi.

Razmeroma zgodaj, 2. novembra 1944 — datum je značilen, saj priča o črnih slutnjah bližajočega se konca in odhoda — se je ravnatelj Scheider potrudil, da bi pravočasno spravil na varno, kar je za šolo predstavljalo vrednost. Istočasno je naslovil enake zaupne dopise na tri sosednje gimnazije — Judenburg, Leoben in verjetno Knittelfeld (slednje je posredno razvidno iz kasnejšega dopisa), ki se v prevodu glase:

»Ker ima naša šola določeno število dragocenih učil in arhivskega gradiva in je njihova skrbna hramba važna, Vas prosim, da mi sporočite, ali bi mogli v Vašem šolskem posloppju hraniti 1—2 zaboja. Predmeti so deloma občutljivi, zato bi jih bilo primerno hraniti v varnem kletnem prostoru. Prevoz bi oskrbel jaz s prevoznikom.«

Judenburški ravnatelj Valter Potočnik je takoj odgovoril, da lahko shrani 2 zaboja v dijaškem domu, ki je razmeroma varen. Leobenski ravnatelj Fric Gregel je odgovoril negativno, češ da še za lastna učila nima primerne shrambe.

O ihti pri odtujevanju vrednosti s ptujške gimnazije pričata zaupna dopisa z dne 12. decembra 1944, naslovljena na gimnaziji v Judenburgu in Knittelfeldu in se glasita: »Danes sem s prevozništvom Albert Scharner Ptuj odposlal na Vaš zavod 3 zaboje in Vas prosim, da jih varno hranite. Seznam vsebine je priložen.«

Ohranjen je samo prepis seznama vsebine zaboja št. I, v katerem je bilo kakih 56 predmetov za pouk kemije (od analitične tehtnice do raznih tabel, učbenikov, mineraloških in celo najnovejših vojaških atlasov Francije in Velike Britanije). Seznama za zaboja II in III nista ohranjena, pač pa je na hrbtni strani ohranjenega seznama rokopisna zabeležka:

Zaboj II: Fizikalni aparati in knjige

Zaboj III: Katalogi od 1869 dalje in maturitetni zapisniki.

O tem »reševanju arhiva« je ravnatelj Scheider še istega dne obvestil šolsko oblast v Gradcu — osebno Alfreda Greila — in prosil, naj priložene sezname o hrambi poslanih predmetov — vsega 6 zabojev — hrani.

Zaprašeni listi v sivo modrem omotu so pregledani. Jih je že kdo premetaval in prebiral? Morda. Tudi kaj povedal in zapisal o njih vsebini in pomenu? Koliko misli, ugibanj, domnev, sklepanj se utrne ob njih! Zlasti ob ugotovitvi, da nosi zadnji omenjeni spis delovodno številko 2619/V/44, v sivo modrem omotu pa je poleg izveštja po čudnem naključju ohranjenih za dolgo dobo, od februarja 1942 do decembra 1944, vsega 23 listov uradnih aktov. Kaj nam bi le še povedali ostali nepoznani spisi?

# IZ KRONIKE O UDEJSTVOVANJU GIMNAZIJSKEGA PEVSKEGA ZBORA V PRVIH POVOJNIH LETIH

Zgodovinski prikazi o življenju in delu šole po osvoboditvi, objavljeni v obeh zadnjih številkah izvestij, so zanemarili pomembno prosvetno vlogo šole: pevski zbor. Franjo Luževič, profesor glasbe in skladatelj, nas je opozoril na to pomanjkljivost našega poročanja, za kar smo mu hvaležni. Gimnazijski pevski zbor se je namreč v povojnem obdobju zanosnega idealizma pod taktirko Franja Luževiča večkrat uspešno predstavil javnosti in tudi sicer opravljal dobro vzgojno delo. Z veseljem objavljamo Luževičeve podatke, ki naj bodo trajna priča o lepih prizadevanjih mladih pevcev in njihovega vodje.

Ob ustanovitvi gimnazijskega pevskega zbora dne 23. januarja 1946 je štel zbor 110 članov. Pozneje se je skrčil na 98 članov. Od tega je bilo 36 sopranov, 22 altov, 12 tenorjev in 28 basov. Izven navedenega števila pevcev so v zboru sodelovali člani profesorskega kolektiva, ki pa so imeli posebne pevske vaje v zbornici, da so lahko na pevskih koncertih nastopali skupno z dijaki.

Zbor je nastopal:

- 8. 2. 1948 ob 20. uri na proslavi »Prešernovega dne« v Titovem domu;
- 14. 2. 1948 ob 20. uri na proslavi borcev »OF — JA« v Titovem domu;
- 22. 2. 1948 ob 20. uri na proslavi »Rdeče armade« v Titovem domu;
- 27. 4. 1948 ob 20. uri na proslavi ustanovitve OF v Titovem domu;
- 1. 5. 1948 ob 17. uri na proslavi praznika dela v Ljudskem vrtu;

1. 5. 1948 ob 14. uri pevski koncert na dvorišču ptujske bolnišnice;

9. 5. 1948 ob 20. uri na proslavi dneva zmage v Titovem domu;

15. 5. 1948 ob 20. uri veliki vokalni koncert narodnih, partizanskih in umetnih pesmi z združenim zborom profesorjev in dijakov v ptujskem gledališču;

17. 5. 1948 ob 16. uri na mladinskem mitingu v Cirkovcih s koncertnim programom na prostem;

25. 5. 1948 ob 16. uri za Radio Ljubljana; prenos iz dvorane ptujske glasbene šole;

31. 5. 1948 ob 19. uri koncert v ptujski vojašnici;

V začetku maja 1949 si je pevski zbor na tekmovanju v Mariboru priboril prvo mesto v okraju in prejel denarno nagrado;

Maja 1949 je bil vokalni koncert v osnovni šoli Majšperk;

Konec maja 1949 vokalni koncert v varždinskem gledališču;

Leta 1949 v Ljubljani republiško tekmovanje pevskih zborov. Namesto obolelega Franja Luževiča je zbor vodil dijak 7. razreda gimnazije Ivan Voda;

V začetku junija 1949 koncert v kulturnem domu v Ormožu;

Zbor je obiskal tudi brigadirje na delovni akciji izgradnje proge Samac—Sarajevo.

Skupni repertoar vseh naštudiranih pesmi za koncerte in razne nastope pri proslavah je obsegal 56 pesmi, med katerimi so bile partizanske, narodne in umetne.

## DELOVNA SKUPNOST GIMNAZIJE V ŠOLSLEM LETU 1969/70

## a) Profesorski zbor

Zap. št.	Priimek, ime in naziv	Nastop službe	Stroka	Razrednik	Poučeval
1.	Čeh Rudolf, prof., ravnatelj	1940	franc. in latinski jezik		fr 3.a <sup>3</sup> , 3.c <sup>3</sup> , 4.a <sup>3</sup> , 4.c <sup>3</sup>
2.	Arhar Ivo, prof.	1945	slov. in ruski jezik	1. c	sl 2. b <sup>4</sup> , 3. c <sup>4</sup> , 4. c <sup>3</sup> ; ru 1. c <sup>4</sup>
3.	Cimerman Milan, prof. pripr.	1960	telesna vzgoja		te m 1. ab <sup>3</sup> , 1. c <sup>3</sup> , 2. ac <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. bc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup> ; te ž 1. a <sup>3</sup> , 1. b <sup>3</sup> , 1. c <sup>3</sup> , 2. a <sup>3</sup>
4.	Gojčič Alojz, dipl. polit., prof. pripr.	1966	sociologija	3. c	so 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. b <sup>2</sup> , 4. c <sup>2</sup> ; fil 4. a <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
5.	Hlupič Matilda, prof.	1960	slov. in ruski jezik	1. b	sl 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. a <sup>4</sup> , 2. c <sup>4</sup> ; ru 2. b <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup>
6.	Korenjak Boris, predm. učitelj	1945	glasb. vzgoja, zgod.	1. a	gv 1. a <sup>1</sup> , 1. b <sup>1</sup> , 1. c <sup>1</sup> , 2. a <sup>1</sup> , 2. b <sup>1</sup> , 2. c <sup>1</sup> ; tp 1. a <sup>1</sup> b <sup>1</sup> c <sup>1</sup> , 2. a <sup>1</sup> b <sup>1</sup> c <sup>1</sup> ; tv. 1. a <sup>2+2</sup> , 1. b <sup>2+2</sup> , 1. c <sup>2+2</sup> , 2. a <sup>2+2</sup> , 2. b <sup>2+2</sup> , 2. c <sup>2+2</sup>
7.	Lugarič Albin, prof.	1953	likovna vzgoja		lv 1. a <sup>1</sup> , 1. b <sup>1</sup> , 1. c <sup>1</sup> , 2. a <sup>1</sup> , 2. b <sup>1</sup> , 2. c <sup>1</sup>
8.	Maučec Matija, prof.	1936	zemljepis, zgodovina	2. a	ze 1. a <sup>2</sup> , 1. b <sup>2</sup> , 1. c <sup>2</sup> , 2. a <sup>2</sup> , 2. b <sup>2</sup> , 2. c <sup>2</sup> , 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. b <sup>2</sup> , 4. c <sup>2</sup> ; zg 2. a <sup>1</sup>
9.	Paulinič Arnold, prof.	1931	nemški in franc. jezik	2. c	ne 1. c <sup>4</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup> ; fr 1. a <sup>4</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup>
10.	Podgoršek Helena, prof.	1952	angl. in nemški jezik	4. a	an 1. a <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup> ne 1. b <sup>4</sup> ; fr 1. b <sup>4</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
11.	Sorec Herbert, predm. učitelj	1938	predvojaška vzgoja		pv m 3. a <sup>3</sup> , 3. bc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup> ; pv ž 3. ab <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. bc <sup>2</sup>
12.	Šuligoj Drago, prof.	1956	slov. in srbohrv. jezik	4. b	sl 1. a <sup>4</sup> , 3. a <sup>4</sup> , 3. b <sup>4</sup> , 4. a <sup>4</sup> , 4. b <sup>4</sup>
13.	Šuligoj Ljubica, prof., dipl. polit.	1957	zgodovina, sociologija	4. c	zg 1. a <sup>3</sup> , 1. b <sup>3</sup> , 1. c <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup>



14. Šumandl Marija, prof.	1963	biologija, kemija	3. a	bi 1. a <sup>4</sup> , 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. a <sup>2</sup> , 2. b <sup>2</sup> , 2. c <sup>2</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
15. Žerak Zlatko, prof.	1960	biologija, kemija	3. b	ke 1. a <sup>2</sup> , 1. b <sup>2</sup> , 1. c <sup>2</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
16. Žižek Adolf, dipl. ing.	1968	elektroinženir		fi 2. a <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>4</sup> , 4. b <sup>4</sup> , 4. c <sup>4</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup>
17. Žmavc Ivan, prof.	1963	matematika, fizika	2. b	ma 1. a <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. b <sup>4</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>4</sup> , 4. b <sup>4</sup> , 4. c <sup>4</sup> ; pr. zn. 4 abc <sup>2</sup>

#### Honorarni predavatelji

18. Horvat Stanislav, predm. učitelj	1933	matematika, fizika		ma 1. b <sup>4</sup> , 2. a <sup>4</sup> , 2. c <sup>4</sup>
19. Klasinc Anton, prof.	1934	latin. in grški jezik		la 1. a <sup>2</sup> , 1. b <sup>2</sup> , 2. abc <sup>2</sup> , 3. abc <sup>2</sup>
20. Krašovec Anica, strok. učiteljica	1967	telesna vzgoja		te ž 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. ab <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. bc <sup>2</sup>
21. Pulko Vladislav, predm. učitelj	1961	glasbena vzgoja		pe 1. abc + 2. abc <sup>6</sup>
22. Slekovec Adalbert, predm. učitelj	1930	defektolog		ps 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup>

#### b) Administrativno in tehnično osebje

23. Vauda Fanika	1941	tajnica		
24. Peternik Viktor	1958	hišnik, kurjač		
25. König Terezija	1954	snažilka		
26. Rojko Jožefa	1948	snažilka		
27. Rozman Pavla	1933	snažilka		
28. Zorec Jožefa	1943	snažilka		

#### Honorarno zaposlena v dijaški kuhinji od leta 1962

29. Dežman Pavla				
------------------	--	--	--	--

## DELOVNA SKUPNOST GIMNAZIJE V ŠOLSLEM LETU 1970/71

## a) Profesorski zbor

Zap. št.	Priimek, ime in naziv	Nastop službe	Stroka	Razrednik	Poučeval
1.	Čeh Rudolf, prof., ravnatelj	1940	franc. in latin. jezik		fr 3. a <sup>3</sup> , 4. a <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup>
2.	Arhar Ivo, prof.	1945	slov. in ruski jezik	2. c	sl. 2. c <sup>4</sup> , 3. b <sup>4</sup> , 4. c <sup>5</sup>
3.	Cimerman Milan, prof.	1960	telesna vzgoja		te m 1. ac <sup>3</sup> , 1. b <sup>3</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. bc <sup>3</sup> , 3. ac <sup>3</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. bc <sup>2</sup> ; te ž 1. a <sup>3</sup> , 1. b <sup>3</sup> , 1. c <sup>3</sup> , 2. a <sup>3</sup>
4.	Gojčič Alojz, dipl. polit., prof.	1966	sociologija	4. c	so 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. b <sup>2</sup> , 4. c <sup>2</sup> fil 4. a <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
5.	Hlupič Matilda, prof.	1960	slov. in ruski jezik	2. b	sl 1. a <sup>4</sup> , 2. b <sup>4</sup> , 3. a <sup>4</sup> , 3. c <sup>4</sup> ; ru 2. c <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup>
6.	Korenjak Boris, predm. učitelj	1945	glasb. vzgoja, zgod.	2. a	gv 1. a <sup>1</sup> , 1. b <sup>1</sup> , 1. c <sup>1</sup> , 2. a <sup>1</sup> , 2. b <sup>1</sup> , 2. c <sup>1</sup> ; tp 1. a <sup>1</sup> b <sup>1</sup> c <sup>1</sup> , 2. a <sup>1</sup> b <sup>1</sup> c <sup>1</sup> ; tv 11 skupin 1. abc in 2. abc po 2 uri
7.	Lugarič Albin, prof.	1953	likovna vzgoja		lv 1. a <sup>1</sup> , 1. b <sup>1</sup> , 1. c <sup>1</sup> , 2. a <sup>1</sup> , 2. b <sup>1</sup> , 2. c <sup>1</sup>
8.	Maučec Matija, prof.	1936	zemljepis, zgodovina	3. a	ze 1. a <sup>2</sup> , 1. b <sup>2</sup> , 1. c <sup>2</sup> , 2. a <sup>2</sup> , 2. b <sup>2</sup> , 2. c <sup>2</sup> , 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. b <sup>2</sup> , 4. c <sup>2</sup> ; zg 3. a <sup>3</sup>
9.	Paulinič Arnold, prof.	1931	nemški in franc. jezik	4. b	ne 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup> ; fr 2. a <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup>
10.	Podgoršek Helena, prof.	1952	angl. in nemški jezik	1. a	an 1. a <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup> ; fr 1. a <sup>4</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
11.	Sorec Herbert, predm. učitelj	1938	obramba in zaščita		oz m 3. abc <sup>2</sup> , 4. a <sup>2</sup> , 4. bc <sup>2</sup> ; oz ž 3. a <sup>2</sup> , 3. bc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
12.	Suligoj Drago, prof.	1956	slov. in srbohrv. jezik	1. b	sl. 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. a <sup>4</sup> , 4. a <sup>5</sup> , 4. b <sup>5</sup>
13.	Suligoj Ljubica, prof., dipl. polit.	1957	zgodovina, sociologija	4. a	zg 1. a <sup>3</sup> , 1. b <sup>3</sup> , 1. c <sup>3</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>3</sup> , 4. b <sup>3</sup> , 4. c <sup>3</sup>

14. Šumandl Marija, prof.	1963	biologija, kemija	3. c	bi 1. a <sup>4</sup> , 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. a <sup>2</sup> , 2. b <sup>2</sup> , 2. c <sup>2</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup>
15. Žerak Zlatko, prof.	1960	biologija, kemija	1. c	ke 1. a <sup>2</sup> , 1. b <sup>2</sup> , 1. c <sup>2</sup> , 2. a <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup> , 4. abc <sup>2</sup>
16. Žižek Adolf, dipl. ing.	1968	elektroinženir		fi 2. a <sup>3</sup> , 2. b <sup>3</sup> , 2. c <sup>3</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup> , 4. a <sup>4</sup> , 4. b <sup>4</sup> , 4. c <sup>4</sup> ; pr. zn. 4. abc <sup>2</sup>
17. Žmavc Ivan, prof.	1963,	matematika, fizika	3. b	ma 1. a <sup>4</sup> , 2. a <sup>4</sup> , 2. c <sup>4</sup> , 3. b <sup>3</sup> , 4. a <sup>4</sup> , 4. b <sup>4</sup> , 4. c <sup>4</sup> ; pr. zn. 3. abc <sup>2</sup>
18. Trofenik Viljem, prof. priprav.	1967	matematika, fizika		ma 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 2. b <sup>4</sup> , 3. a <sup>3</sup> , 3. c <sup>3</sup>

#### Honorarni predavatelji

19. Cestnik Silva, strok. učiteljica	1966	telesna vzgoja (do 24. XI. 1970)		te ž 2. bc <sup>2</sup> , 3. a <sup>2</sup> , 3. bc <sup>2</sup> , 4. ab <sup>2</sup> , 4. c <sup>2</sup>
20. Hladnik Vesna, prof.	1963	angl. in franc. jezik		fr 1. b <sup>4</sup> , 1. c <sup>4</sup> , 3. c <sup>3</sup>
21. Klasinc Anton, prof.	1934	latinski in grški jezik		la 1. a <sup>2</sup> , 1. bc <sup>2</sup> , 2. abc <sup>2</sup> , 3. abc <sup>2</sup>
22. Krašovec Anica, strok. učiteljica	1967	telesna vzgoja (nastopila 24. XI. 1970)		te ž 2. bc <sup>2</sup> , 3. a <sup>2</sup> , 3. bc <sup>2</sup> , 4. ab <sup>2</sup> , 4. c <sup>2</sup>
23. Pulko Vladislav, predm. učitelj	1961	glasbena vzgoja		pe 1. abc + 2. abc <sup>4</sup>
24. Slekovec Adalbert, predm. učitelj	1930	defektolog		ps 3. a <sup>2</sup> , 3. b <sup>2</sup> , 3. c <sup>2</sup>

#### b) Administrativno in tehnično osebje

25. Vauda Fanika	1941	tajnica		
26. Peternik Viktor	1958	hišnik, kurjač		
27. König Terezija	1954	snažilka (zaposl. do 31. X. 1970)		
28. Rojko Jožefa	1948	snažilka		
29. Rozman Pavla	1933	snažilka		
30. Zorec Jožefa	1943	snažilka		

#### Honorarno zaposlena v dijaški kuhinji od leta 1962

31. Dežman Pavla

## PERSONALNE SPREMEMBE IN BOLEZENSKI DOPUSTI V ŠOLSKIH LETIH 1969/70 IN 1970/71

### 1. Nameščeni v šol. letu 1969/70:

Gorše Miroslav, profesor, je poučeval francoski jezik od 1. septembra 1969 do 31. avgusta 1970 kot honorarno nameščen.

Horvat Stane, predmetni učitelj, je poučeval matematiko od 1. septembra 1969 do 31. avgusta 1970 kot honorarno nameščen.

Peternik Viktor je bil nameščen kot hišnik 19. novembra 1969 za nedoločen čas.

Dežman Pavla, honorarno nameščena v šolski kuhinji.

### 2. Nameščeni v šolskem letu 1970/71:

Trofenik Vili, profesor, je poučeval matematiko od 1. septembra 1970 do 31. avgusta 1971 kot honorarno nameščen.

Hladnik Vesna, profesorica, je poučevala francoski jezik od 1. septembra 1970 do 31. avgusta 1971 kot honorarni predavatelj.

Cestnik Silva, strokovna učiteljica, je

poučevala telesno vzgojo od 1. septembra do 24. novembra 1970 kot honorarni predavatelj.

### 3. Prenehanje delovnega razmerja:

Rojko Konrad, hišnik, je bil upokojen 2. oktobra 1969.

Ker je dobila šola centralno kurjavo, je bilo 31. oktobra 1970 ukinjeno delovno mesto snažilke, zato je prenehalo delovno razmerje König Tereziji.

### 4. Bolezenski dopusti:

Vauda Fanika, tajnica šole, je bila na bolezenskem dopustu od 19. maja do 6. junija 1970.

Rojko Jožefa, snažilka, je bila na bolezenskem dopustu od 10. februarja do 6. marca 1970.

Krašovec Anica, strokovna učiteljica telesne vzgoje, je bila na porodniškem dopustu od 12. julija do 24. novembra 1970.

## PREDMETNIK ZA ŠOLSKI LETI 1969/70 IN 1970/71

Predmet	Razred				Skupaj	Predmet	Razred				Skupaj
	1.	2.	3.	4.			1.	2.	3.	4.	
Slovenski jezik	4	4	4	5	17	Matematika	4	4	3	4	15
Zgodovina	3	3	3	3	12	Fizika	—	3	3	4	10
Sociologija	—	—	2	2	4	Kemija	2	3	2	—	7
Filozofija	—	—	—	3	3	Biologija	4	2	3	—	9
Psihologija	—	—	2	—	2	Umetnostna vzgoja	2	2	—	—	4
Angleški jezik	4	3	3	3	13	Telesna vzgoja	3	3	2	2	10
Nemški jezik	4	3	3	3	13	Tehnična vzgoja	3	3	—	—	6
Francoski jezik	4	3	3	3	13	Obramba in zaščita	—	—	2	2	4
Ruski jezik	4	3	3	3	13	Praktično znanje	—	—	2	2	4
Zemljepis	2	2	2	2	8						

## ŠOLSKA KRONIKA

a) za šolsko leto 1969/70:

4. september: Vpisovanje dijakov in konferenca profesorskega zbora, na kateri so bili določeni razredniki, razdeljeno delo med člane zbora in formirani oddelki, ki jih je bilo 12;

5. september: Pričetek pouka;

7. september: Četrtošolci so se vrnili z enotedenske ekskurzije po Jugoslaviji. Tovrstne ekskurzije bodo tudi v prihodnje ob začetku šolskega leta;

8. september: Upravni odbor je sklenil, da odpove službeno razmerje hišniku Konradu Rojku in razpiše mesto hišnika;

14. september: 13 dijakov je odšlo na proslavo 50. obletnice SKOJ v Kozje;

18. september: Dijaki so obiskali zagrebški velésejem;

25. september: Na letni konferenci ZMS je bil izvoljen nov komite, ki ga je vodila Lidija Pešec, za mentorja organizacije pa je bil imenovan prof. Alojz Gojčič;

26. september: Na konferenci dijaške skupnosti je bil izvoljen nov odbor, ki ga je vodila Vlasta Žunko, za mentorja pa je bil imenovan prof. Matija Maučec;

27. september: Centralna proslava ob 1900-letnici Ptuja. Tega dne je bila prireditev »Od Petovije do Ptuja, podelili pa so tudi domicil Lackovemu odredu;

3. oktober: Gledališka predstava »Večer v čitalnici« v okviru proslav 1900-letnice Ptuja;

Od 3. do 6. oktobra: Člani delovne skupnosti so bili na poučni ekskurziji po Beneški Sloveniji in Reziji. Po teh krajih so jih vodili člani KUD Ivan Trinko iz Čedada;

6. oktober: Simpozij slovenskih zgodovinarjev v Narodnem domu;

13. oktober: Umrl je prof. Franc Stiplovšek, ki je vsa leta poučeval na gimnaziji;

16. oktober: Seja delovne skupnosti, na kateri je bilo sklenjeno, da se osebni dohodki povišajo oziroma vrednost točke dvigne, da se podaljša mandat komisijam in da se imenuje v dijaško domsko skupnost kot zunanji član te skupnosti prof. Milan Cimerman;

18. oktober: Četrtošolci so obiskali muzej revolucije v Mariboru in Duh na Kozjaku;

20. oktober: Geološka ekskurzija tretješolcev v Oplotnico;

21. oktober: Na športnem dnevu so se dijaki pomerili v športnih igrah;

23. oktober: Na konferenci profesorskega zbora so bile sprejete teme za maturitetne naloge in določeni izbirni predmeti za zaključni izpit;

24. oktober: Ravnatelj šole je podpisal finančno pogodbo z RIS; ob dnevu OZN so pri zgodovinskih urah dijaki razpravljali o svetovni organizaciji;

v gledališču je bil literarni večer v okviru proslav ob 100-letnici gimnazije, na katerem so sodelovali pesniki in pisatelji, nekdanji dijaki oziroma profesorji gimnazije;

26. oktober: Zborovanje roditeljske skupnosti; taborniki so sprejeli tabornike Slovenije, ki so prišli v Ptuj ob 1900-letnici tega mesta;

30. oktober: Klub OZN je pozval dijake, da se udeležijo zbiralne akcije za prizadete ob potresu v Banjaluki;

31. oktober: Dijaki so se poklonili žrtvam pred spominsko ploščo v gimnazijski avli in obiskali grobnico padlih na mestnem pokopališču;

7. november: Z delom je pričel marksistični krožek, ki ga je vodil Alojz Gojčič;

10. november: Dijaki so se udeležili Večera rimske lirike, ki ga je priredilo zgodovinsko društvo ob 1900-letnici mesta;

istega dne je bil na Gorci seminar za funkcionarje sindikalnih podružnic s področja družbenih služb, ki se ga je udeležil Adolf Žižek; tega dne je bila tudi 15. seja pripravljalnega odbora za proslavo 100-letnice gimnazije, na kateri so člani odbora razpravljali o finančnih zadevah;

13. november: 1. redovalna konferenca;

18. november: Upravni odbor je na svoji seji sprejel za hišnika Viktorja Peternika;

21. november: Dijaki so si ogledali v osnovni šoli Franca Osojnika potujočo likovno razstavo reprodukcij svetovnih likovnikov; dijaki so se udeležili protestnih manifestacij zoper vojno v Vietnamu;

28. november: Solska proslava ob dnevu republike;

1. december: Na šoli so pričeli dežurati dijaki;

16. december: Uprizoritev Švajgerjeve Domačije kot zaključne prireditve ob stoletnici gimnazije;

19. december: Solska dijaška skupnost je izvedla anketo o učenju in šolskih problemih; osrednja svečanost pripadnikov predvojaške vzgoje v kino dvorani;

23. december: Roditeljski sestanki;

30. december: Zimski športni dan; popoldne praznovanje novoletne jelke; sindikalni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika Milan Cimerman;

6. januar: Posvetovanje ravnateljev srednjih šol v Ljubljani o novih merilih finansiranja;

12. januar: Orientacijska konferenca pred zaključkom semestra; imenovan je bil odbor za instalacijo centralne kurjave;

15. januar: Pričela je poslovati dijaška knjižnica;

16. januar: Dijaki so se udeležili večera češke in slovaške lirike, ki ga je organiziralo zgodovinsko društvo v Ptujju;

19. januar: Ptujski študentje so seznanili dijake s študijem na univerzi; redovalna konferenca ob zaključku prvega polletja;

20. januar: Razdelitev spričeval in za-

četek semestralnih počitnic; delovna skupnost je sprejela zaključni račun za leto 1969; opravljena je bila revalorizacija osnovnih sredstev, renovirani so bili telovadnica, biološki praktikum in knjižnica;

22. do 30. januar: Trideset dijakov se je udeležilo smučarskega tečaja na Grmovškovem domu pod Veliko kopo;

4. februar: Začetek drugega polletja;

5. februar: Konferenca ZMS na šoli;

6. februar: Na šolski proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku je nastopil gledališki igralec Marjan Dolinar iz Celja z recitalom slovenskih in tujih klasikov; otvoritve preurejene šolske dijaške knjižnice so se udeležili zastopniki javnosti;

24. februar: Ravnatelj in tajnica sta se udeležila posvetovanja v Ljubljani, na katerem so razpravljali o merilih pri določanju finančnih sredstev šolam;

27. februar: Zastopniki republiškega sekretariata za narodno obrambo so se pogovarjali z dijaki o vključevanju v vojaške šole;

7. marec: Družabno srečanje članov delovne skupnosti ob dnevu žena;

8. marec: Dijaki so si ogledali film Bitka na Neretvi;

12. marec: Pri pouku zgodovine so obudili dijaki spomin na Dušana Kvedra ob obletnici njegove smrti; na sejah upravnega odbora in delovne skupnosti je bil sprejet letni delovni načrt in razpisana so bila delovna mesta za matematiko — fiziko, francoščino—latinščino in telesno vzgojo za ženske;

14. marec: Folklorna gimnazijska skupina iz Arandelovca je obiskala dijake naše šole;

15. marec: Na zboru roditeljske skupnosti se je govorilo o vlogi današnje gimnazije in o delovnem načrtu šole;

4. april: Maturantski ples v Kidričevem;

9. april: Člani kluba OZN so organizirali predavanje rodezijskega študenta Alberta Myamba;

10. april: Dramska skupina je gostovala v Ljutomeru z Domačijo; delovna skup-

nost je odobrila podpis pogodbe z RIZ za svojo redno dejavnost;

13. april: Ljubljanska filharmonija je priredila za dijake koncert v gledališču;

14. do 17. april: Delovna akcija dijakov pri čiščenju mesta;

16. april: Dialog med dijaki in profesorji na osnovi ankete dijaške skupnosti;

18. april: Športno srečanje z ljutomerskimi dijaki na stadionu;

20. april: Pedagoški svetovalec Matej Rode je prisostvoval pouku ruskega jezika;

23. april: Tomo Martelanc je predaval četrtošolcem o študiju na VŠPV;

25. april: Solska proslava ob dnevu OF;

Od 25. aprila do 3. maja: Pomladanski odmor;

4. maj: Začetek gradbenih del za instalacijo centralne kurjave;

8. maj: Profesor Jakhel je predaval četrtošolcem o študiju na pedagoški akademiji v Mariboru; dijaki so se udeležili svečane akademije v počastitev krajevnega praznika;

16. maj: Delegacija profsorskega zbora se je udeležila proslave ob 50-letnici soboške gimnazije;

17. maj: Športno srečanje gimnazijcev v Murski Soboti ob 50-letnici soboške gimnazije;

19. maj: Ob 100-letnici Leninovega rojstva so se dijaki seznanili z njegovim življenjem pri urah zgodovine;

20. maj: Dijaki so bili na svetovnem košarkarskem prvenstvu v Ljubljani, obenem so si ogledali tudi opero Rigoletto;

22. maj: Razstava likovnega krožka v Kvedrovem paviljonu; dijaki so si ogledali razstavo »Ptuj skozi stoletja«, ki jo je pripravil ptujski mestni arhiv;

23. maj: Zaključek pouka za četrtošolce; na tekmovalni oddaji »Kdo je tovariš Tito?« so dosegli dijaki gimnazije prvo mesto skupaj s pripadniki JLA;

26. maj: Zaključna konferenca za četrte razrede;

28. maj: Roditeljski sestanki;

Od 29. do 31. maja: Manifestacije slovenske mladine »Svobodno Pohorje« so se udeležili tudi dijaki gimnazije;

8. junij: Delegacija profsorskega zbora se je udeležila proslave 10-letnice ESS in AŠ v Ptuj;

Od 8. do 18. junija: Gospodinjski tečaj za drugošolce;

11. junij: Prva seja izpitnega odbora za zaključni izpit;

12. junij: Pričetek zaključnega izpita, pisanje slovenske naloge; redovalna konferenca za ostale razrede;

13. junij: Naloga iz tujega jezika oz. matematike pri zaključnem izpitu;

15. junij: Začetek ustnega dela zaključnega izpita;

Od 15. do 27. junija: Proizvodno delo drugošolcev;

17. junij: Srečanje najboljših slovenskih dijakov v Ljubljani;

19. junij: Zaključna seja izpitnega odbora;

Od 22. do 23. junija: Popravni izpiti za četrtošolce;

25. junij: Prvi zbor novincev;

26. junij: Zaključna slovesnost v gledališču in razdelitev spričeval; zaključna konferenca profsorskega zbora in seja delovne skupnosti (urejanje samoupravnih aktov);

27. junij: Četrtošolec Drago Novak je sodeloval na zvežnem tekmovanju fizikov, ker je na republiškem prvenstvu dosegel II. mesto.

Julij — avgust: Dela pri instalaciji centralne kurjave;

Od 28. do 29. avgusta: Popravni izpiti.

b) za šolsko leto 1970/71:

Še vedno dokaj neurejeno stanje v šoli zaradi manjših del pri centralni kurjavi. Potreben je oplesk cevi, pleskanje prostorov, popravilo ostrešja, stopnišča, a ni finančnih sredstev.

1. september: Pričetek zaključnega izpita v jesenskem roku;

4. september: Zadnja seja izpitnega odbora za zaključni izpit; vpisovanje dija-

kov in konferenca profesorskega zbora, na kateri so bili določeni razredniki, razdeljeno delo med člane zbora in formirani oddelki, ki jih je bilo 12;

5. september: Pričetek pouka;

Od 3. do 10. septembra: Četrtošolci so bili na ekskurziji po Jugoslaviji;

16. september: Dijaki so pričeli dobivati malico iz dijaškega doma;

17. september: Na konferenci profesorskega zbora so bili določeni varuhi zbirke in mentorji dijaških organizacij;

18. september: Umrli je Rudi Ileč, nekdanji dijak in predvojni komunist, ki je bil še vedno močno navezan na našo šolo;

22. september: Ure slovenskega jezika so bile posvečene umrlemu pisatelju Francetu Bevku;

24. september: Zaradi zmanjšane obsega dela ob instalaciji centralne kurjave je upravni odbor ukinil delovno razmerje snažilki König Tereziji;

29. september: Športni dan, tekmovanje v športnih igrah;

Od 2. do 4. oktobra: Člani delovne skupnosti so bili na ekskurziji po Gradiščanskem in v slovenskem Porabju;

Od 7. do 9. oktobra: Splošni pregled šole sta opravila Viktor Schweiger, direktor Zavoda za prosvetno-pedagoško službo Maribor, in pedagoški svetovalec Franc Cigiut;

18. oktober: Zbor roditeljske skupnosti;

22. oktober: dijaki so sodelovali na proslavi ob 25-letnici OZN; Republiška konferenca OZN je podelila priznanje klubu OZN na šoli;

23. oktober: Dijaki so si ogledali svetovno prvenstvo v gimnastiki v Ljubljani;

31. oktober: Komemoracija pred spominsko ploščo v šolski avli in obisk grobnice padlih na pokopališču;

13. november: Delati je pričela centralna kurjava;

19. november: Dijaška gledališka predstava Balada o poročniku in Marjutki;

28. november: Na šolski proslavi dneva republike je mariborski gledališki igratec

Bračko nastopil z Belo krizantemo;

10. december: Roditeljski sestanki; na konferenci učnega zbora je bila razprava o finančnih problemih šole in o učno-vzgojnem delu;

17. december: Na občnem zboru sindikalne podružnice je bil izvoljen za predsednika Herbert Sorec;

21. december: Proslava obveznikov obrambe in zaščite v mestni kino dvorani;

30. december: Dijaki so si ogledali film Rdeče klasje; praznovanje novoletne jelke;

4. januar: Pričetek pouka;

14. januar: Franc Tetičkovič, sekretar občinskega komiteja ZK, je predaval dijakom o gospodarski stabilizaciji in o ustavnih spremembah;

18. januar: Polletna redovalna konferenca;

19. januar: Zimski športni dan;

20. januar: Razdelitev spričeval in zaključek polletja;

Od 25. januarja do 1. februarja: Smučarskega tečaja na Ribniški koči se je udeležilo 21 dijakov;

4. februar: Pričetek pouka v 2. semestru;

6. februar: Simultanke velemojstra Parme so se udeležili tudi gimnazijci; Prešernova proslava;

11. februar: Konferenci profesorskega zbora je prisostvoval Franc Tetičkovič;

2. marec: Sestanek ravnateljev srednjih šol v Ljubljani na RIS;

4. marec: Premiera Antigone;

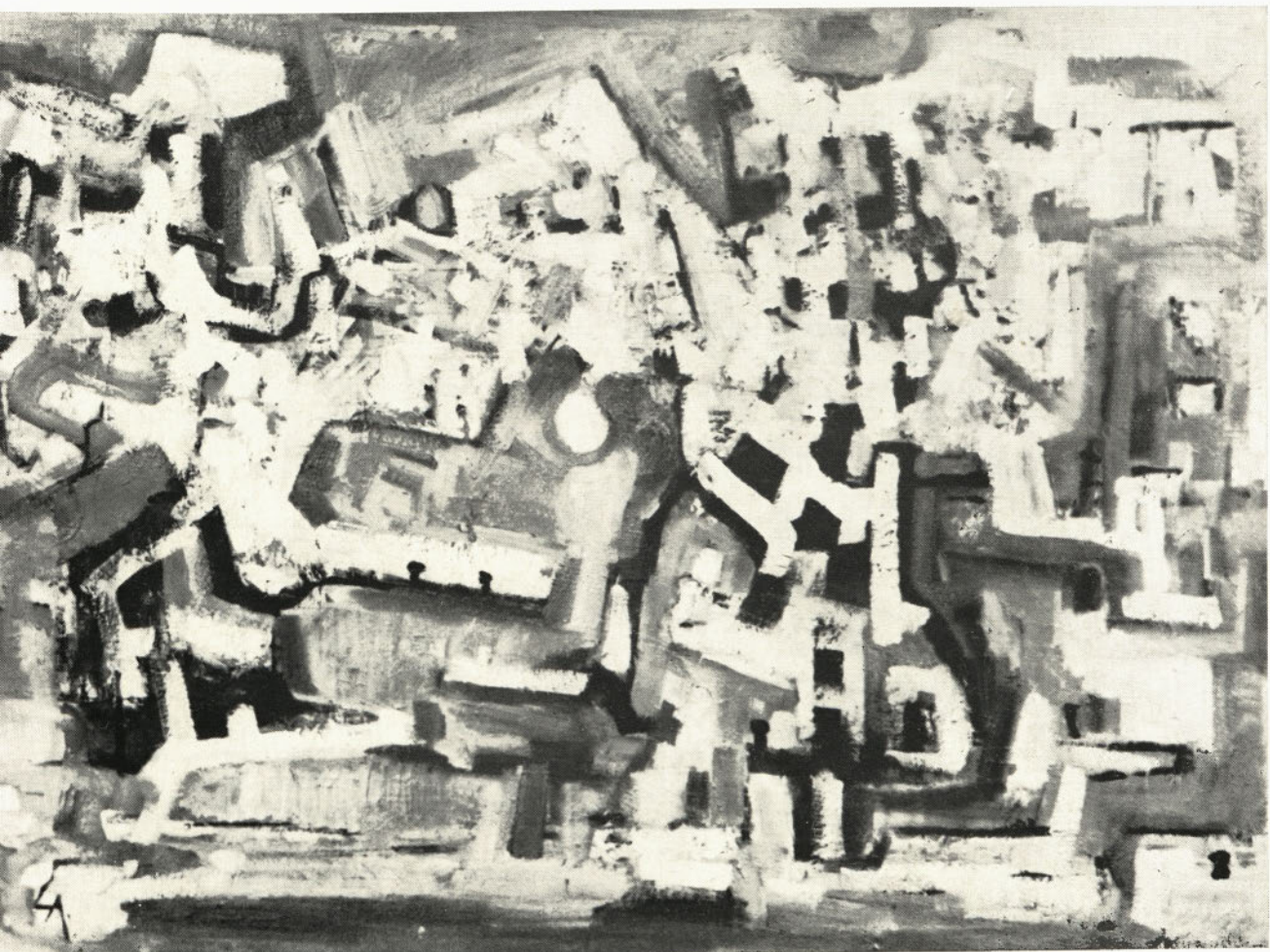
10. marec: Mariborski zavod za zaposlovanje je izvedel testiranje četrtošolcev o usmerjanju v poklice;

11. marec: Drugošolci so bili na kemijski ekskurziji v železarni Štore;

12. marec: Sestala se je razpisna komisija, ki jo je vodil Matija Maučec;

13. marec: Skupnost gimnazij je organizirala posvetovanje ravnateljev v Šmarjeških Toplicah;





*Lugarič Albin: Pristanišče, olje*

20. marec: Tretješolcem in četrtošolcem je predaval predavatelj Niko Toš o študiju na VŠPV;

25. marec: Ravnatelj šole se je udeležil razprave o gradnji srednješolskega centra v Ptuj na občini;

27. marec: Področno tekmovanje v gimnastiki: ženske so zasedle 2., moški pa 6. mesto; na občinskem prvenstvu v košarki so gimnazijci zasedli 1. mesto; upravni odbor je sprejel sklep o povišanju osebnega dohodka;

3. april: Maturantski ples v Kidričevem pod pokroviteljstvom trgovskega podjetja »Izbira«;

4. april: Republiškega prvenstva v znanju nemškega jezika v Ljubljani se je udeležil četrtošolec Janko Bedrač;

6. april: Pedagoška svetovalca Jože Filo in Franc Marič sta prisostvovala pouku slovenskega jezika in zgodovine;

7. april: Ob svetovnem dnevu zdravja so imeli dijaki predavanje o sladkorni bolezni;

9. april: Ob tednu bratstva in prijateljstva so uprizorili dijaki naše šole Antigono v Varaždinu; 3. redovalna konferenca;

14. april: Tretješolci so bili na geološki ekskurziji v Oplotnici;

15. april: Dijaki so pospremili Titovo štafeto;

16. april: Dramska skupina je uprizorila Antigono v Mariboru;

Od 17. do 19. aprila: Četrtošolci so bili na slavistično-zgodovinski ekskurziji po Primorski;

22. april: Športni dan: orientacijski pohod;

24. april: Četrtošolec Urbančič Silvan se je udeležil republiškega prvenstva mladih matematikov; proslava ob dnevu OF;

Od 27. aprila do 3. maja pomladanski odmor;

8. maj: Četrtošolec Zadavec Peter se je udeležil tekmovanja mladih fizikov in bil določen za zvezno tekmovanje;

14. maj: Razstava likovnega krožka v Kvedrovem paviljonu;

15. maj: Na zborovanju prosvetnih delavcev ptujske občine so učitelji razpravljali o merilih finansiranja;

20. maj: Roditeljski sestanki; na seji upravnega odbora sta bila predlagana: za predsednika delovne skupnosti Ljubica Šuligoj, za predsednika upravnega odbora Milan Cimerman, imenovane so bile komisije; delovna skupnost je sprejela predloge upravnega odbora;

24. maj: Kvedrov odred tabornikov je razvil prapor pred taborniško hišico;

28. maj: Rokometaši so odšli na tekmovanje v Arandelovac;

30. in 31. maja: Ekskurzije dijakov od 1. do 3. razreda;

2. junij: Delovna skupnost je imenovala Zlatka Žeraka za člana skupnosti zdravstvenega zavarovanja;

4. junij: Izšlo je dijaško glasilo »Naši zapiski«; dijaki so se udeležili Vrazovega večera v študijski knjižnici;

10. junij: Prva seja odbora za zaključni izpit;

11. junij: Maturanti so pisali slovensko nalogo;

12. junij: Maturanti so pisali nalogo iz tujega jezika oz. matematike;

14. junij: Zaključna redovalna konferenca za dijake od 1. do 3. razreda;

Od 14. do 26. junija: Proizvodno delo drugošolcev v TAP;

Od 15. do 19. junija: Zaključni izpit — ustni del;

19. junij: Razglasitev rezultatov in vavleta na Gorci;

22. junij: Zaključna slovesnost v gledališču in razdelitev spričeval;

28. junij: Zaključna konferenca profsorskega zbora in seja delovne skupnosti;

Julij—avgust: Zamenjava električne napeljave, oplesk radiatorjev;

26. avgust: Otvoritvena konferenca učnega zbora; razpisna komisija je sprejela sklep, da se za določen čas namestijo: Majda Kočever za francoski in latinski jezik, Branko Tonejc za matematiko in Anica Krašovec za telesno vzgojo-ženske;

27. avgust: Delovna skupnost je potrdila predloge razpisne komisije; konec popravnih izpitov; seja izpitnega odbora za zaključni izpit v jesenskem roku;

28. avgust: Pričetek zaključnega izpita; Od 31. avgusta do 2. septembra: Ustni del zaključnega izpita;

31. avgust: Zaključna konferenca profsorskega zbora: prehod na 5-dnevni delovni teden, formirani so bili oddelki, določeni mentorji in varuhi zbir.

*Nastop gimnazijskega dekliškega pevskega zbora na mladinskem festivalu 1969 v Celju*



# ŠOLSKE ORGANIZACIJE, DRUŠTVA IN KROŽKI

## DIJAŠKA ŠOLSKA SKUPNOST IN MLADINSKA ORGANIZACIJA

Mladinska organizacija je za mlade ljudi neke vrste usmerjevalec v idejnem smislu, vodič mladine na njeni poti v samoupravljanje, v resnične socialistične družbene odnose. Dijaška šolska skupnost in mladinska organizacija na srednji šoli, tako tudi na našem zavodu, usmerjata dijake tudi k delu na najrazličnejših področjih izvenšolske dejavnosti. Mlad človek se namreč mora zanimati za vse, kar se dogaja okoli njega. Samo študij kot takšen ne bi mogel izoblikovati srednješolca v dovolj razgledanega in sposobnega človeka. Prav zato težita ti dve organizaciji za čimbolj širokim programom dela.

Veliko pozornost posvečata dijaška šolska skupnost in organizacija ZM krožkom, različnim organizacijam in društvom, kjer naj bi našli dijaki področje svojega dela, kjer bi si širili obzorje, dopolnjevali učni program, skrbeli za sprostitev in se navajali k samostojnemu delu.

Zelo množična in aktivna je na šoli taborniška organizacija. Odred nosi ime narodnega heroja Dušana Kvedra. Razen tabornikov je veliko dijakov včlanjenih v planinsko društvo.

Program našega dela vključuje tudi najrazličnejše proslave: od praznovanja dneva OZN, dneva republike, JLA, slovenskega kulturnega praznika, 1. maja do dneva mladosti v maju, ko se praktično šolsko leto že končuje.

Dijaki naše šole so aktivni v najrazličnejših športnih panogah. Pogoji za sistematske treninge so težki; primanjkuje prostora in ustreznih opreme. Na srečo pa imajo dijaki — športniki močno voljo, smisel za skromnost in potrpljenje. (Sicer pa obljublajo, da bo imela nova gimnazija tudi moderno telovadnico.) Pove-

dati moram, da smo se na športnem področju tesno povezali z našo ljudsko armado.

Zelo živahna je na gimnaziji dramska skupina. Omeniti je treba lanskoletno zelo uspešno odrsko uprizoritev Antigone. Naša posebna naloga je vsakoletna izdaja dijaškega glasila. Mnenja smo namreč, da je glasilo več kot nujno potrebno za ustanovo, kakršna je gimnazija.

Lanskoletni Naši zapiski kažejo, da tudi današnja mladina misli, opazuje in kritično gleda na mnogoštevilne probleme današnjega časa. Zeleli smo pokazati starejši generaciji, da trditve nekaterih, češ da mladina ni za nobeno rabo, ni pravilna.

V preteklem šolskem letu so predstavniki gimnazije dvakrat obiskali mladino iz pobratenega Arandelovca in še bolj utrdili vezi, ki so se začele prepletati s srečanjem mladine obeh mest v Ptujju.

Že od nekdaj ima gimnazija pevski zbor, ki poleg literarne skupine pripravlja programe proslav. Sodelovali smo tudi na lanskoletnem pustnem karnevalu in si tako prislužili nekaj denarja. Še bi lahko naštevali bolj ali manj pomembne mladinske akcije. Omenimo naj samo še izredno uspešni razstavi naših dijakov likovnikov v zadnjih dveh letih.

Pogosti očitki, da je na srednjih šolah, tako tudi pri nas, idejno vzgojno delo nekoliko zanemarjeno, so upravičeni. Zelo uspešno sicer deluje na gimnaziji klub OZN, vendar to še ni dovolj. Že vrsto let se trudimo organizirati »močan« marksiistični krožek, kar pa nam doslej še ni uspelo. Ne vemo, kaj je temu vzrok. Morda struktura dijakov, morda nezainteresiranost. Brez dvoma pa je, da bo treba vanj pritegniti več dijakov, saj prav študij marksistične literature človeku naj-

bolj pomaga izoblikovati njegov napreden svetovni nazor.

Glede samoupravljanja smo ptujski gimnazijci že daleč pred drugimi gimnazijami. Lahko pa bi dosegli še marsikaj, a smo žal mnogokrat premalo samoiniciativni in tudi sami med seboj premalo enotni.

Vlasta Žunko, 4. a  
Lidija Pešec, 3. c

## ORGANIZACIJA ZVEZE KOMUNISTOV

Na šoli obstaja aktiv ZK. Šteje 9 članov DS in 20 dijakov.

Temeljna naloga aktiva je skrb za idejno vzgojo mladine. Delo aktiva je prilagojeno življenju in delu na zavodu.

Na sestankih smo obravnavali vrsto vprašanj, ki jih je pred nas postavljala družba. To so bile naloge uresničevanja učnega in vzgojnega dela in samoupravnega mehanizma na šoli.

Sodelovali smo pri splošnem programu šole, pri sestavi pravilnika o delitvi OD in sprejemanju novih članov. Študij različnih materialov je bil največ individualen.

Herbert Sorec, sekretar aktiva ZK

## MARKSISTIČNI KROŽEK

Ta krožek ima nalogo, da razvija pri mladih napreden svetovni nazor. Njegovi člani morajo študirati marksistično literaturo in svoja spoznanja širiti dalje. Razen diskusijske metode, ki se je poslužujejo, so uspešna tudi predavanja vidnejših družbeno-političnih delavcev.

V šolskem letu 1970/71 je začel delovati na naši šoli marksistični krožek šele v drugem polletju. Njegovi člani so bili predvsem dijaki četrtilih razredov. Več sestankov je odpadlo. Imeli pa smo nekaj razprav in tudi predavanj. Med drugimi nam je predaval Franc Tetičkovič, sekretar občinskega komiteja ZK, in sicer o ustavnih spremembah.

V prihodnje bo treba pritegniti k našemu delu več dijakov, predvsem iz nižjih razredov. Težave, s katerimi se srečuje marksistični krožek, so naslednje: mnogo dijakov naše šole se vozi, predmetnik je prenatrpan, pa tudi zanimanje naših dijakov za idejna vprašanja je morda premajhno. Če bomo hoteli, da bo marksistični krožek na naši šoli res prav zaživel in pritegnil večje število dijakov, bomo morali najprej izdelati dober program dela tega pomembnega krožka.

Dušan Pernek, 3. b

## KLUB OZN

Klub OZN je združeval 20 dijakov. Dijaki so se sestajali štirinajstdnevno in razpravljali o razmerah v svetu in doma. Poleg tega so poblize spoznali tiste dežele, ki so bile trenutno najbolj angažirane v mednarodnih političnih odnosih. Sproti so člani kluba urejali oglasno desko, tako da so se o aktualnostih v svetu mogli seznanjati tudi drugi dijaki. Člani kluba so hoteli dobiti predavatelje — tuje študente — ki bi jim govorili o svojih deželah, toda republiški center OZN zanje ni pravočasno poskrbel. Klub je delal po navodilih občinskega centra OZN, pogrešal pa je večje sodelovanje s klubi OZN v občini. Za svoje večletno delovanje je prejel klub pohvalo Republiškega centra OZN, in to ob 25. obletnici OZN.

Ivan Žuran, 4. b

## MLADINSKA ORGANIZACIJA RK

Vsi dijaki in dijakinje gimnazije so člani RK. Vsak razred ima svojega zastopnika, ki tesneje sodeluje s šolskim poverjenikom.

V mesecu boja proti alkoholizmu je predavateljica biologije na šoli posvetila v razredih po eno šolsko uro razgovoru o škodljivih posledicah uživanja alkohola. Obravnavo teme je dopolnila z diafil-

mi. Dijaki so se na enak način seznanili tudi s posledicami kajenja za zdravje. V tednih zdravja so dijaki obravnavali teme: Bolezni srca, Bolezni ožilja, Sladkor-na bolezen.

Dijaki so sodelovali v zbiralni akciji za pomoč invalidom. Prodajali so značke za »sončni vlak«, sodelovali pa so tudi v akciji za pomoč slepim s prodajo značk za slepe.

Dijaki in dijakinje tretjih in četrtih razredov so se, kot vsako leto, odzvali krvodajalski akciji.

Helena Podgoršek, prof.

*Prizor iz Sofoklejeve Antigone*

## DRAMSKI KROŽEK

a) Delo dramskega krožka:

Pod vodstvom režiserja Petra Malca; prav na začetku večje število dijakov (precejšnje zanimanje), ko pa so se odločili, da bodo uprizorili samo eno delo, so ostali le igralci »Antigone«. Po dveh mesecih in pol trdega dela so z velikim uspehom uprizorili Sofoklejevo »Antigono«. Premiera za ptujsko javnost je bila 4. 3. 1971. Za to priložnost je izšel tudi ciklostiran gledališki list. Razen premiere je bilo še 5 dijaških predstav (ena za gimnazijo, ena za ESS in AŠ, ena za trgovsko šolo in dve za ptujske osnovne šole).

Eno predstavo so dali v Varaždinu, v okviru Tedna bratstva in prijateljstva,



eno pa v Mariboru v okviru tekmovanja za »Našo besedo« (vendar so se potem nadaljnemu tekmovanju odpovedali zaradi organizacijskih in tehničnih težav). V celoti torej 8 predstav (premiera in 7 repriz).

b) Neobvezne (popoldanske) gledališke predstave:

(udeležba okoli 90 dijakov)

1. Bevkov »Kajn« (Primorsko gledališče iz Nove Gorice) — 20. 10. 1970

2. Finžgarjeva »Razvalina življenja« (ptujska amaterska gledališka družina) — 5. 11. 1970

3. Kreftova »Balada o poročniku in Marjutki« (v uprizoritvi Kočevarja Borisa in Hermine, mariborskih gledaliških igralcev) — 19. 11. 1970

4. Drabosnjakova »Igra o izgubljenem sinu« (mariborska Drama) — 23. 11. 1970

5. Ustinov »Photo finish« (ljubljska Drama) — 18. 12. 1970

6. Sofoklejeva »Antigona« (gimnazijski dramski krožek) — 3. 3. 1971

7. Maugham »Sveti plamen« (ptujska amaterska gledališka družina) — 24. 5. 1971.

c) Filmske predstave:

1. Mož za vse čase (Th. Morus) — 1. 10. 1970

2. »Z« — 19. 12. 1970

3. Rdeče klasje — 30. 12. 1970

4. Na klancu — 22. 2. 1971

5. Doktor Živago — 26. 2. 1971

Torej 5 obveznih šolskih filmskih predstav (od teh dva domača filma).

Ivo Arhar, prof.

*Prizor iz Sofoklejeve Antigone*



## LIKOVNI KROŽEK

Likovno ustvarjanje nas privlačuje že od naše rane mladosti in nas spremlja skozi otroška leta našega šolanja. V osnovni šoli je likovna vzgoja še konkretna. Pod vodstvom likovnega pedagoga učenci rišejo, slikajo, se ustvarjalno sproščajo in estetsko oblikujejo.

V srednji šoli — gimnaziji pa se likovno-estetsko izobraževanje, predvsem kreativno upodabljanje, nelogično prekine. Mlad človek spoznava umetnost le s teoretičnega stališča, ki pa jo le delno spozna in doživi. Da bi to vrzel v likovnem izpopolnjevanju ublažili, imamo na naši šoli likovni krožek, ki deluje že vrsto let. V krožku sodeluje vsako leto do 10 dijakov. Tako lahko vsaj nadarjeni dijaki še naprej razvijajo svoj talent in se poglabljajo v lepote likovne ustvarjalnosti.

V preteklih letih je likovni krožek priredil že štiri razstave za javnost, ki so bile po kvaliteti na pohvalni višini. Dijaki so pokazali olja, risbe, paste in grafične tehnike. Dela so nastala po opazovanju deloma v šolski risalnici, deloma pa v naravi, kamor smo hodili pridno skicirati predvsem ptujsko motiviko. Likovni ustvarjalni proces upošteva dijakovo individualnost izražanja tako, da lahko vsak dijak postopoma razvija svoj način izražanja, ki mu najbolj odgovarja.

Le poglobljena estetska-umetnostna vzgoja lahko preoblikuje sodobnega človeka in ga usmerja po poti humanizma.

Albin Lugarič, prof.

## FIZIKALNI KROŽEK

(Poročilo o sodelovanju na republiških tekmovanjih »Znanost mladini«)

V okviru fizikalnega krožka pripravimo vsako leto po enega tekmovalca, ki se udeleži republiškega tekmovanja iz fizike v Ljubljani pod naslovom Znanost mladini. Tekmovalec mora izdelati praktično merilno pripravo, s katero je mogoče kaj

izmeriti ali demonstrirati, pri tem pa ne sme biti priprava kopija že obstoječih priprav, ampak mora biti do neke mere originalna. Tekmovalec mora pred republiško komisijo, ki jo sestavljajo univerzitetni predavatelji in sodelavci, pokazati pripravo in demonstrirati potek merjenja. V posebni pismeni nalogi mora merilno napravo opisati in podati uporabne rezultate, ki jih je dobil z meritvami. Pri ocenjevanju upošteva komisija nalogo, njen zagovor, izvedbo in uporabnost merilne priprave in tekmovalčevo splošno poznavanje fizike. Slednje ugotovijo s posebnimi testi, ki vsebujejo tudi reševanje fizikalnih nalog in vprašanja iz snovi za tisti letnik, v katerem je dijak, pa tudi nižjih letnikov.

V šolskem letu 1968/69 je našo šolo zastopal četrtošolec Franc Kodela z merilnikom hitrosti vetra. Dobil je drugo nagrado, prve nagrade pa komisija v tem letu ni podelila.

V šolskem letu 1969/70 je izdelal četrtošolec Drago Novak model križišča s semaforji in model avtomobilov. Posebne lučke so ponazarjale, kako reagirajo vozniški na stanje semaforjev. Pri testiranju je dosegel najboljši uspeh v republiki, v skupni oceni pa je zasedel drugo mesto, zato je v tričlanski ekipi zastopal republiške barve na zveznem tekmovanju v Zagrebu. Tu je zasedla slovenska ekipa prvo mesto.

Četrtošolec Peter Zadravec je v šolskem letu 1970/71 zasedel drugo mesto z merilnikom temperature zvezd. Aparatura vsebuje med ostalim fotoupor in uklonsko mrežico, s pomočjo katere je mogoče določiti porazdelitev svetlobne energije v spektru zvezde. Po natančnem usmerjanju priprave z laserjem so se razlikovali izmerjeni rezultati za 2 procenta od znane temperature Sonca.

Adolf Žižek, dipl. ing.



## ŠAHOVSKI KROŽEK

Z odhodom nekaterih dijakov na univerzo je šahovski krožek izgubil v letih 1968/69 najboljše igralce. Starejši dijaki 3. in 4. razredov, ki bi lahko pri njem sodelovali, so bili istočasno zaposleni ali v športnem društvu ali pa na plesnih vajah za maturante. Razveseljivo je bilo navdušenje deklet za šah, vendar so morale tudi one prav ob istem času hoditi k pevskim vajam našega mladinskega pevskega zbora. Razumljivo je, da tako okrnjeni nismo mogli uspešno nastopiti proti drugim šolam, niti se pomeriti z izbrano ekipo tukajšnje garnizije.

Arnold Paulinič, prof.

## SPORTNO DRUŠTVO

Sodobni ritem življenja zahteva celovito osebnost, ki bo psihofizično sposobna premagovati vse probleme družbene in gospodarske ekspanzije. Ponuja se nam vedno več prostega časa, ki ga ne znamo racionalno izkoriščati. Ne najdemo pravih oblik psihofizične rekreacije, v kateri ima športna dejavnost pomembno mesto.

Srednješolski telesni vzgoji sta odmerjeni le dve uri tedensko, učni načrt pa je zelo splošen in širok ter zajema vrsto športnih panog. Jasno je, da v dveh urah telesne vzgoje na teden ne moremo uresničiti niti najnujnejših smotrov moderne telesne vzgoje.

Vsa gornja dejstva in še mnoga druga zahtevajo od šole, da organizira izvenšolsko športno dejavnost, kjer vsak dijak lahko izbira športno panogo po lastnih interesih.

Šolsko športno društvo je zato osnovna celica, ki razvija športno dejavnost brez spon in kalupov učnega načrta. Ni slučajno, da postavlja šolski telesno-vzgojni sistem ŠSD na prvo mesto pri širjenju množične telesne kulture. Seveda moramo takoj pripomniti, da bo ta cilj dosežen le, če bodo tudi za to izvenšolsko de-

lo dodeljena finančna sredstva Republiške izobraževalne skupnosti.

Šolsko športno društvo gimnazije Dušana Kvedra v Ptujju deluje že dobro desetletje. V zadnjih letih se je društvo organizacijsko in kadrovsko okrepilo, našlo stalne oblike dela, si zagotovilo minimalna finančna sredstva, sprejelo statut in razširilo športno dejavnost na več panog.

Tekmovalna dejavnost je razdeljena na medrazredna, občinska, področna, republiška in medrepubliška srečanja. Razen tekmovalnega dela imamo še vrsto nalog, od samoupravljanja dijakov v športu do vzgoje lastnih kadrov za vodenje posameznih sekcij.

V šolskem letu 1969/70 smo izvedli medrazredna tekmovanja v košarki, rokometu, namiznem tenisu in krosu. Na Pohorju smo organizirali 8-dnevni smučarski tečaj, na katerem je sodelovalo 25 dijakov. V veleslalomu je tekmovalo 15 dijakov, zmagal pa je dijak Peček Dušan. Pod okriljem tabornikov smo imeli tudi plavalni tečaj v Kaštel Kambelovcu. Pomerili smo se tudi z dijaki ljutomerske gimnazije.

V občinskem merilu smo na srednješolskih prvenstvih zasedli prvi mesti v košarki, prvo mesto v rokometu med dijaki in prav tako v krosu med dijakinjami. Na področnem tekmovanju srednjih šol so bili košarkarji 3. do 4. med osmimi ekipami, košarkarice pa tretje med sedmimi ekipami. Sodelovali smo še na področnem prvenstvu v gimnastiki, nogometu, rokometu in smučanju. Prav tako smo se udeležili tudi športnega srečanja ob proslavi 50. obletnice murskosoboške gimnazije. Skok Drago in Klajnshek Lidija sta bila prva v suvanju krogle in v teku na 600 m.

V tem šolskem letu smo kupili mizo za namizni tenis, 4 loparje, garnituro dresov in sprinterice.

V šolskem letu 1970/71 smo športno dejavnost še razširili. V ŠSD smo uspeli



*Lugarič Albin: Jambori, olje*

vkjučiti precej novih dijakov. Najbolj prizadevni so dijaki nižjih razredov, medtem ko interes za športno dejavnost upada iz leta v leto pri maturantih, predvsem pa pri maturantkah. Želimo, da bi imeli dijaki športniki tudi dober učni uspeh, kar je pogoj za redno treniranje.

V tem letu smo izvedli medrazredna tekmovanja v košarki, rokometu, malem nogometu in v orientacijskem pohodu. Prvenstvo posameznikov smo organizirali še v namiznem tenisu, kjer je zmagal dijak Lacko Jože, in v plavanju (50 m kravl), kjer je zmagal Ačimović Radovan. Na Ribniški koči smo imeli smučarski tečaj, kjer smo predelali osnovno in nadaljevalno šolo smučanja. Izvedli smo tudi tekmovanje v veleslalomu. Zmagala sta

Peček Dušan pri dijakih, pri dijakinjah pa njegova sestra Peček Andreja. Na občinskih srednješolskih tekmovanjih smo bili prvi v košarki in rokometu. Lep uspeh so dosegli tudi nogometaši, ki so na nogometnem turnirju ob dnevu mladosti zasedli 3. mesto med šestnajstimi občinskimi ekipami.

Na področnem prvenstvu v gimnastiki je ženska ekipa zasedla 2. mesto med enajstimi ekipami, dijak Ačimović Radovan pa je dosegel 1. mesto v orodnem mnogoboju. Isti dijak je bil uspešen tudi na gimnastičnem prvenstvu srednjih šol Slovenije v Ljubljani, kjer je bil drugi, ženska ekipa pa sedma.

Atleti so bili na področnem prvenstvu v Mariboru tretji med devetimi ekipami,

*Športno srečanje z ljutomersko gimnazijo v Ptuju 18. 4. 1970*



atletinje pa druge med šestimi ekipami. Skok Drago je zasedel 1. mesto v atletskem troboju (100 m, višina, krogl), ostali tekmovalci pa so prav tako dosegli nekaj dobrih uvrstitev.

Moška rokometna ekipa je sodelovala na medrepubliškem srečanju pobratenih mest Ptuj—Arandelovac in osvojila 1. mesto med šestimi ekipami.

Naši dijaki in dijakinje so zelo aktivni v športnih klubih. Poljanšek Nevenka je bila državna prvakinja v partizanskem mnogoboju v Novem Sadu za 1971. leto; bila pa je tudi izbrana za športnico leta.

Letos smo pričeli s šolanjem amaterskih strokovnih kadrov. Izpite za trenerja-pripravnika sta opravila dijaka Rebernak Silva in Marčič Miran (košarka).

Naše delo bi bilo uspešnejše, če bi imeli primerno telovadnico in športna igrišča. Prav tako pričakujemo večjo pomoč od Občinske zveze za telesno kulturo in od Republiške izobraževalne skupnosti, predvsem v materialnem pogledu.

Milan Cimerman, prof.

#### TABORNIŠKI ODRED »DUŠANA KVEDRA«

Na lanskem občnem zboru smo si zadali obsežen program, ki smo ga tudi skoraj v celoti uresničili.

Pridobili smo 40 novih članov in popularizirali našo organizacijo. Usmerjali smo delo v vodih na osnovni šoli Tone Žnidarič in pripravili člane za medobčinsko tekmovanje na Planini na Pohorju. Vodniki so delo z mladimi taborniki vzeli zelo resno, zato tudi uspeh ni izostal. Zasedli so drugo mesto. Organizirali smo tudi vode najmlajših tabornikov, medvedkov in čebelic, in jih pripravili za tekmovanje. V času priprav na tekmovanje smo zasledili veliko navdušenje in zanimanje med medvedki in čebelicami.

Na naši šoli imamo 13 vodov. Že pozimi smo se začeli pripravljati na tekmovanje v taborniškem mnogoboju. Sesta-

vili smo dve skupini — moško in žensko, ki sta se kar dobro pripravili. Moška ekipa je zasedla prvo mesto, ženska ekipa pa se zaradi bolezni dveh tekmovalk tega srečanja ni mogla udeležiti.

Najvažnejša naloga, ki smo si jo zadali na občnem zboru, pa je bila priprava za taborjenje na morju. Taborili smo v Kaštel Kambelovcu skupaj z Lackovim odredom v dveh izmenah. V prvi izmeni je bilo 35 osnovnošolskih otrok in 39 gimnazijcev ter odraslih. Pripravili smo tudi dva enodnevna izleta v Split in v Trogir. Da bi še bolj popestrili naše taborjenje ob morju, smo pripravili tekmovanje v šahu, taroku in namiznem tenisu. Sestavili smo odbojgarsko ekipo, ki se je pomerila s taborniki iz sosednjega, to je madžarskega tabora. Zadnji večer smo preživeli ob tabornem ognju in pestrem programu. Po mnenju udeležencev je taborjenje povsem uspelo. Prihodnje leto ga mislimo spet organizirati.

Jeseni smo priredili tudi dva izleta. Manjša skupina tabornikov se je odpravila s kolesi na Štatenberg. Drugi izlet pa je bil v Ravne, ko smo izkoristili prost dan ob dnevu republike.

Trenutno je vključenih v našo organizacijo 153 tabornikov. Letos smo skoraj v celoti izpolnili naš načrt dela. Morda nam ni najbolj uspelo sodelovanje z narodno obrambo. Naši taborniki so se sicer udeležili praznovanja 4. julija v Mostju, vendar ne v takem številu, kot bi se lahko, če ne bi bili takrat že na taborjenju.

Letos je 30 tabornikov opravilo prvo preizkušnjo, 15 tabornikov pa drugo. Udeležili smo se republiškega tekmovanja za Milovanovičev memorial v Slovenjem Gradcu in dosegli solidno 3. oz. 4. mesto. 30 tabornikov je sodelovalo na shodu slovenske mladine v Mozirju. Skupaj z Lackovim odredom smo organizirali dva enodnevna izleta z avtobusom in letno taborjenje na morju (2 izmeni po 10 dni s preko 200 udeleženci).

Sodelovali smo tudi pri popravilu ta-



borniške koč. Opravili smo preko 100 ur prostovoljnega dela.

Deset naših vodnikov je vse leto delalo na osnovni šoli Toneta Žnidariča in pripravljalo MČ ter tabornike in tabornice za taborniške preizkušnje. Dva vodnika sta se udeležila seminarja v Kranju, prav tako pa sta se dva tabornika udeležila 14-dnevnega seminarja za vodnike in načelnike.

Naša glavna akcija pa je bila akademija, ki smo jo priredili 24. maja z razvitjem prapora. Prirejena je bila v počastitev dneva mladosti in 30. obletnice vstaje.

Ob razvitju prapora so nas podprle z denarnimi prispevki za nakup opreme mnoge naše družbenopolitične in delovne organizacije, katerim se tudi na tem mestu za pomoč toplo zahvaljujemo.

Marija Šumandl, prof.

## KNJIŽNICA IN STROKOVNE ZBIRKE

### PROFESORSKA IN DIJAŠKA KNJIŽNICA

V šolskih letih 1969/70 in 1970/71 je bila knjižnica redno odprta, in sicer za dijake dvakrat tedensko, člani učnega zbora pa so si izposojali knjige tudi izven tega časa.

Knjižni fond je od jeseni 1969 do konca šolskega leta 1970/71 narasel v dijaški knjižnici od 4005 na 4283 enot, v profesorski knjižnici pa je doslej inventariziranih 3661 knjig. V zadnjem letu je bilo za dijaško in profesorsko knjižnico kupljenih 268 knjig; naročeni smo na 23 revij, šola pa je za knjige in revije samo v tem letu porabila 14.091,55 din. Ta podatek nam kaže, da nismo varčevali z denarjem za knjižnico (res pa je, da so knjige vedno dražje). Na drugi strani pa se nam je to tudi obrestovalo, kajti obisk v knjižnici je iz leta v leto večji. V šolskem letu 1970/71 je bilo na šoli 150 bralcev, ki so obiskali knjižnico 894-krat in si skupaj izposodili 1883 knjig. Poleg teh pa so večkrat obiskali našo knjižnico in si iz nje izposojali knjige tudi nekateri bivši dijaki naše gimnazije, ki sedaj študirajo na univerzi v Ljubljani.

V knjižnici pa je bilo v zadnjih dveh letih tudi precej notranjega dela — urejanja. Inventarizacija knjig profesorske knjižnice je zahtevala mnogo časa in še sedaj ni docela opravljena (treba bo še inventarizirati vse vezane letnike revij). Knjige dijaške knjižnice smo postavili skupaj po zbirkah in strokah. To je bilo nujno zaradi boljšega pregleda. Dijakom je omogočen dostop do knjižnih polic in tako lahko sami iskane knjige hitro najdejo, obenem pa pobrskaajo še po drugih. Vse knjige so dobile tudi svoje knjižne listke. Pri pisavi le-teh so junija 1971 pridno pomagali dijaki Branko Horvat, Ljubica Jelen in Dušanka Murko, medtem ko je skozi vse šolsko leto delal v knjižnici četrtošolec Vekoslav Prejac. Precej letnikov revij smo tudi pripravili za vezavo in jih dali vezati.

Leta 1970 smo uredili v gimnazijski zbornici tudi priročno knjižnico v za to posebej izdelani omari. Tu so predavateljem na voljo različne enciklopedije in priročniki.

V naslednjem šolskem letu moramo dokončati inventarizacijo starih knjig oz.



*Ob otvoritvi knjižnice 6. 2. 1970*

revij, si omisliti primeren prostor, da bi bile sodobne revije, ki jih redno prejemamo, bralcem bolj dostopne, pričeti moramo z izdelavo kataloga, idealno pa bi tudi bilo, če bi v sosednjem prostoru, ki je sicer učilnica, uredili dijaško čitalnico.

Naša knjižnica je naročena na naslednje pomembnejše časopise in revije: Naši razgledi, Sodobnost, Dialogi, Prostor in

čas, Borec, Jezik in slovstvo, Pouk zgodovine, Zgodovinski časopis, Geografski vestnik, Geografski obzornik, Teorija in praksa, Sodobna pedagogika, Vzgoja in izobraževanje, Obzornik za matematiko in fiziko, Življenje in tehnika, Proteus, Obramba in zaščita itn.

Drago Šuligoj, prof.

## ZGODOVINSKA IN ZEMLJEPISNA ZBIRKA

Drobni inventar zgodovinske in zemljepisne zbirke po stanju dne 31. 12. 1971:

Vrste predmetov	Število	Vrednost
1. Zgodovinski zemljevidi	3	330,00
2. Geografski zemljevidi	9	937,50
Skupaj	12	1267,50

Matija Maučec, prof.

## ZBIRKA AVDIO-VIZUALNIH UČNIH PRIPOMOČKOV

V šolskem letu 1970/71 smo nabavili 80 diafilmov in 5 stereo gramofonov, ki jih uporabljajo profesorji pri pouku tujih jezikov.

Adolf Žižek, dipl. ing.

## FIZIKALNI KABINET

V zadnjih treh letih smo fizikalno zbirko precej izpopolnili. Nabavili smo učila za pouk v tretjem in četrtem razredu, kupili osciloskop, generator sinusne napetosti, 12 električnih merilnih instrumentov, šolski laser, več optičnih klopi in pribor za 16 laboratorijskih vaj za tretji in četrti razred.

Vrednost kupljenih učil presega 30.000,00 din.

Ivan Žmavc, prof.

## KEMIJSKI PRAKTIKUM

V šolskem letu 1970/71 smo nabavili precej kemikalij in manjkajoč stekleni pribor. Kupili smo vrtljive stole, tako da bo pouk v prihodnje v laboratoriju.

Zlatko Žerak, prof.

## BIOLOŠKI PRAKTIKUM

V zadnjih dveh šolskih letih ni bilo nabavljenih za biološki praktikum nobenih novih učil. Opremljen je torej tako, kot je opisano v 64. Izvestju.

Marija Šumandl, prof.

## DELAVNICA ZA TEHNIČNI POUK

V zadnjih dveh šolskih letih smo kupili kompletno rezkalno napravo k stružnici Maximat in univerzalni mizarski stroj za pripravo za globinsko vrtanje.

Boris Korenjak, predm. uč.

## SPORTNA IN TELOVADNA ZBIRKA

V preteklih dveh letih smo nabavili 10 letnikov, 3 telovadne blazine, bradljico, malo hrbtnico, 2 mizi za namizni tenis, žoge za športne igre in drobno orodje. Staro orodje, kot npr. bradlja, telovadna miza in telovadne klopi, je popolnoma dotrajalo. Zato bomo morali nabaviti v naslednjih letih še dvovišinsko bradljo, gred, telovadne klopi, uteži in blazine za skok v višino. Potrebna nam je tudi shramba za orodje, ki je sedaj v telovadnici. Ta pa je že tako premajhna za pouk redne telesne vzgoje.

Nujna bo adaptacija telovadnice in dozidava shrambe za orodje.

Milan Cimerman, prof.

## KABINET ZA POUK PREDVOJAŠKE VZGOJE

Kabinet obstaja od leta 1950. Oskrbljen je s potrebnimi učnimi pripomočki in služi vsem srednjim šolam v Ptuju.

Herbert Sorec, predm. uč.

# SEZNAM DIJAKOV

vpisanih v 1. razred v šolskem letu 1970/71

- |                        |                        |                      |
|------------------------|------------------------|----------------------|
| 1. Ačimović Radovan    | 31. Kovačič Milan      | 61. Rajšp Vincenc    |
| 2. Antolič Franc       | 32. Kračun Cirila      | 62. Rižnar Slavko    |
| 3. Ban Barbara         | 33. Kropelj Peter      | 63. Rosič Dušan      |
| 4. Bargiel Lidija      | 34. Lampret Danica     | 64. Sajko Bibijana   |
| 5. Belšak Viktorija    | 35. Lipavšek Vekoslava | 65. Sajko Janja      |
| 6. Blagovič Vladimir   | 36. Marčič Miran       | 66. Serdinšek Marij  |
| 7. Bogme Marta         | 37. Marič Doroteja     | 67. Sluga Marija     |
| 8. Bračič Maksimiljan  | 38. Meško Mira         | 68. Sotlar Jelka     |
| 9. Brezник Vida        | 39. Mislovič Dragica   | 69. Svenšek Majda    |
| 10. Cenčič Ljuban      | 40. Motaln Alojzija    | 70. Salamun Ida      |
| 11. Crčić Mirjana      | 41. Muršec Marjan      | 71. Šerona Stanislav |
| 12. Čavničar Ivanka    | 42. Mužek Marija       | 72. Šijanec Andrej   |
| 13. Divjak Darko       | 43. Nardin Andrej      | 73. Sikovec Maks     |
| 14. Doplihar Majda     | 44. Nasko Drago        | 74. Šilak Milan      |
| 15. Drevenšek Marjana  | 45. Neudauer Matjaž    | 75. Smigoc Olga      |
| 16. Fideršek Jožica    | 46. Novak Bojan        | 76. Tominc Stanko    |
| 17. Gašperšič Emilija  | 47. Obreht Milan       | 77. Toplak Vida      |
| 18. Hodnik Mitja       | 48. Operčkal Marjeta   | 78. Topolovec Miran  |
| 19. Horvat Miran       | 49. Pahole Marija      | 79. Toth Jolanda     |
| 20. Jamnik Marija      | 50. Peček Barbara      | 80. Trafela Franc    |
| 21. Janković Jovanka   | 51. Petek Milan        | 81. Trstenjak Franc  |
| 22. Janžekovič Martina | 52. Petek Vlasta       | 82. Tušek Majda      |
| 23. Jeza Milica        | 53. Poznik Melani      | 83. Valentin Lijana  |
| 24. Kekec Irena        | 54. Praprotnik Marija  | 84. Vesenjok Ivan    |
| 25. Kerin Miran        | 55. Prejac Sonja       | 85. Vindiš Anka      |
| 26. Kirbiš Nada        | 56. Prelog Dragica     | 86. Vovk Katarina    |
| 27. Kodrič Julija      | 57. Prelog Marta       | 87. Zdešar Anton     |
| 28. Koren Tatjana      | 58. Primc Majda        | 88. Zorčič Barbara   |
| 29. Korošec Vladimir   | 59. Prstec Branka      |                      |
| 30. Kosi Jožef         | 60. Radalj Dragica     |                      |



# SEZNAM DIJAKOV IN NJIHOV USPEH

a) ob koncu šolskega leta 1969/70

## 1. a RAZRED

Razrednik: Boris Korenjak

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Habjanič Lidija
2. Murko Dušanka
3. Peček Andreja
4. Stanič Neda
5. Toplak Urban
6. Veber Zvezdana

*z dobrim uspehom:*

7. Banič Marta
8. Filipič Robert
9. Horvat Branko
10. Kikl Nada
11. Krajnc Franc
12. Lacko Jože
13. Letonja Danica
14. Lovrec Sonja
15. Maltar Ivan
16. Pešec Vilko
17. Rajh Terezija
18. Tušek Irena
19. Žmauc Andrej

*z zadostnim uspehom:*

20. Čater Vesna
21. Kreft Peter
22. Lužar Tanja
23. Mramor Iztok
24. Toplek Biserka

*Niso izdelale:*

25. Hrženjak Romana

26. Kajžnik Bojana

27. Stoklas Zdenka

*Med šolskim letom izstopila:*

28. Nemeč Anton

29. Ogrinc Janko

## 1. b RAZRED

Razrednica: Matilda Hlupič

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Breznik Emilija

*s prav dobrim uspehom:*

2. Bauman Zdravko
3. Mlinarič Slavko
4. Prosnik Anton
5. Voda Dragica
6. Žinko Cirila

*z dobrim uspehom:*

7. Roškar Majda
8. Stropnik Edvard
9. Šarič Miroslav
10. Vidovič Natalija
11. Voda Danica
12. Vuk Irena

*z zadostnim uspehom:*

13. Jankovič Ljubinka
14. Krajnc Miroslava
15. Krivec Marija
16. Meško Tanja
17. Petek Marija
18. Stropnik Marjeta
19. Šmigoc Renata
20. Vuzem Marija

*Niso izdelali:*

21. Čurin Bojan
22. Rajšp Dobrinka
23. Ratek Božica
24. Vuk Marta

*Med šolskim letom izstopila:*

25. Potisk Marjan
26. Repič Stanko

### 1. c RAZRED

Razrednik: Ivo Arhar

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Radičević Vidoje
2. Rebernak Silva
3. Šmigoc Janko

*z dobrim uspehom:*

4. Herga Janko
5. Kovačič Peter
6. Kumer Marjan
7. Širec Janko
8. Škorjanec Vladimira

*z zadostnim uspehom:*

9. Bračič Marija
10. Crnivec Tatjana
11. Đuran Ana
12. Kociper Venčeslav
13. Kolednik Marjan
14. Krivec Bojan
15. Mlinarič Sonja
16. Munda Mira
17. Muršec Martina

*Niso izdelali:*

18. Muzek Dragica
19. Vidic Drago
20. Vrtič Drago

*Med šolskim letom izstopila:*

21. Planinc Danica

### 2. a RAZRED

Razrednik: Matija Maučec

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Dolenc Doroteja
2. Neudauer Ljuba
3. Novak Stanislava
4. Stanislav Veruška

*s prav dobrim uspehom:*

5. Klajnšek Lidija

*z dobrim uspehom:*

6. Čeh Irena
7. Glazer Vera
8. Guček Ema
9. Kopusar Dušan
10. Mele Martin
11. Mlakar Danica
12. Mojsilović Sonja
13. Muzek Kristina
14. Poljanšek Nevenka
15. Resnik Branko

*z zadostnim uspehom:*

16. Arnuš Srečka
17. Fijan Vlasta
18. Janžekovič Božidar
19. Korošec Miran
20. Krajnc Silva
21. Operčkal Bogdan

22. Prah Jožica
23. Radanov Mirjana
24. Rajšter Leonida
25. Skok Drago

*Niso izdelali:*

26. Feguš Zlatko
27. Jelen Amalija
28. Siebenreich Helena

## 2. b RAZRED

Razrednik: Ivan Žmavc

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Klemenčič Stanislav
2. Lorgar Dragoslava

*z dobrim uspehom:*

3. Horvat Vladko
4. Janžekovič Stanislav
5. Meznarič Marija
6. Sajko Breda
7. Smolej Miran

*z zadostnim uspehom:*

8. Baštevc Metka
9. Baštevc Janko
10. Debeljak Alojzija
11. Gajšek Maja
12. Hojnik Ivanka
13. Kolar Igor
14. Lah Marija
15. List Vladimir
16. Meznarič Otilija
17. Pernek Dušan
18. Pišek Zlatka
19. Plohl Ivan
20. Tominc Anica

21. Unuk Martina

*Niso izdelali:*

22. Galun Irena
23. Skuhala Marija

*Med šolskim letom izstopila:*

24. Makovecki Bojan
25. Petek Alojz

## 2. c RAZRED

Razrednik: Arnold Paulinič

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Pešec Lidija

*s prav dobrim uspehom:*

2. Vlašič Bojanka

*z dobrim uspehom:*

3. Brazda Marjana
4. Gerlovič Dušan
5. Haužar Cvetka
6. Irgl Majda
7. Kovačič Ksenija
8. Kumer Marija
9. Mikša Franc
10. Mlakar Sonja
11. Nardin Željka
12. Šprah Danica
13. Tarbuk Dušanka

*z zadostnim uspehom:*

14. Borak Jože
15. Dobljekar Bernard
16. Friedl Bernard
17. Hronek Peter
18. Ivanuš Alojz
19. Majcen Nadja
20. Meglič Terezija

21. Starkl Aljaž
22. Svenšek Janko
23. Zemljič Franc
24. Zorko Alenka

*Nista izdelala:*

25. Voda Boris
26. Vogrinec Štefica

### 3. a RAZRED

Razrednica: Marija Šumandl

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Čeh Vesna
2. Urbančič Silvan

*s prav dobrim uspehom:*

3. Bauman Davor
4. Belšak Rudolf
5. Cenc Borut
6. Fijavž Bronja
7. Klajderič Ema
8. Pal Irena
9. Peček Dušan
10. Praprotnik Danijel
11. Prejac Vekoslav
12. Vrabl Živan
13. Žunko Vlasta

*z dobrim uspehom:*

14. Kirbiš Dušan
15. Krojež Andrej
16. Selinšek Srečko
17. Trop Anton
18. Vuković Borut

*z zadostnim uspehom:*

19. Irgl Ivan
20. Kralj Dragica

21. Krojež Janez
22. Rebernak Vesna - Marija
23. Starkl Peter

### 3. b RAZRED

Razrednik: Zlatko Žerak

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Žuran Ivan

*s prav dobrim uspehom:*

2. Bedrač Janko
3. Zadavec Peter

*z dobrim uspehom:*

4. Gerič Anka
5. Klasinc Matilda
6. Mohorko Franc
7. Novak Silva
8. Strelec Vladimir

*z zadostnim uspehom:*

9. Bertalanič Ida
10. Butolen Maks
11. Čeh Anton
12. Hergula Danilo
13. Hergula Slava
14. Kacijan Venčeslav
15. Krabonja Franc
16. Kumer Milena
17. Lah Jože
18. Leben Stanko
19. Medved Marjana
20. Turk Irena

*Niso izdelali:*

21. Vegan Ciril
22. Vinkler Miran
23. Vipavec Marija

### 3. c RAZRED

Razrednik: Alojz Gojčič

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Heric Andreja
2. Moro Milan
3. Roškar Alojz
4. Žnidarič Boris

*z dobrim uspehom:*

5. Gojkošek Marija
6. Gönc Lidija
7. Herga Majda
8. Oblak Branko
9. Poš Zoran
10. Trplan Sonja
11. Vidic Zlatka

*z zadostnim uspehom:*

12. Domiter Marija
13. Erlač Alojz
14. Haslinger Hermina
15. Loštrek Marinka
16. Majnik Igor
17. Tomažič Tatjana
18. Tumpej Marija
19. Vilčnik Katica
20. Vuković Vesna

*Niso izdelali:*

21. Gaspari Peter
22. Pučko Nevenka
23. Tramšek Ksenija

*Med šolskim letom izstopili:*

24. Medvešek Vladimir
25. Pišek Darja
26. Sedič Franjo

### 4. a RAZRED

Razrednica: Helena Podgoršek

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Opara Breda

*s prav dobrim uspehom:*

2. Gotvajn Milica
3. Kolarič Dušan

*z dobrim uspehom:*

4. Andrič Mojmir
5. Anžel Anica
6. Bernhard Danila
7. Gašperin Bojka
8. Gajzer Truda
9. Jakab Jurij
10. Marin Zlata
11. Mataj Darja
12. Potrč Ivanka
13. Stajnik Cirila
14. Turin Ljuba
15. Turk Doroteja

*z zadostnim uspehom:*

16. Budja Mira
17. Korošec Angelca
18. Tomašič Zorka
19. Zajc Brigita

*Ni izdelal:*

20. Vidiš Vladimir

#### 4. b RAZRED

Razrednik: Drago Šuligoj

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Kolarič Jelka

*s prav dobrim uspehom:*

2. Toplek Danilo

*z dobrim uspehom:*

3. Fišer Ida

4. Horvat Danica

5. Medved Jožica

6. Ranfl Ivan

7. Rozman Miran

8. Šinko Slavica

9. Zidarič Jožef

*z zadostnim uspehom:*

10. Arbeiter Daniela

11. Keček Alojz

12. Kokol Marjan

13. Krajnc Marta

14. Lešnik Albin

15. Siebenreich Alojz

16. Strelec Zdenka

*Ni izdelala:*

17. Čokl Dušana

#### 4. c RAZRED

Razrednica: Ljubica Šuligoj

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Novak Drago

*s prav dobrim uspehom:*

2. Dolinšek Tatjana

3. Janžekovič Slavko

4. Sagadin Franc

5. Srečkovič Sonja

6. Šijanec Majda

7. Venta Terezija

8. Zafošnik Jožefa

*z dobrim uspehom:*

9. Čeh Olga

10. Klajderič Nada

11. Knez Vladimir

12. Medved Danica

13. Mohorko Miroslava

14. Ozmec Marija

15. Požar Sonja

16. Rudolf Ljudmila

17. Vorina Andreja

*z zadostnim uspehom:*

18. Rutnik Bernarda

19. Šantarovič Ivan

20. Tetičkovič Kristina

21. Zorec Erika

b) ob koncu šolskega leta 1970/71

1. a RAZRED

Razrednica: Helena Podgoršek

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Rosič Dušan

*s prav dobrim uspehom:*

2. Bargiel Lidija
3. Gašperšič Emilija
4. Jamnik Marija
5. Kekec Irena
6. Novak Bojan
7. Pahole Marija
8. Praprotnik Marija

*z dobrim uspehom:*

9. Cenčič Ljuban
10. Crčič Mirjana
11. Fideršek Jožica
12. Hodnik Mitja
13. Jeza Milica
14. Kerin Miran
15. Lipavšek Vekoslava
16. Motaln Alojzija
17. Neudauer Matjaž
18. Peček Barbara
19. Šerona Stanislav
20. Vindiš Anka

*z zadostnim uspehom:*

21. Kovačič Milan
22. Kračun Cirila
23. Trafela Franc
24. Valentin Lijana

*Niso izdelali:*

25. Horvat Miran
26. Prelog Dragica
27. Toplak Vida

1. b RAZRED

Razrednik: Drago Šuligoj

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Koren Tatjana

*s prav dobrim uspehom:*

2. Breznik Vida
3. Obreht Milan
4. Petek Vlasta
5. Sajko Bibijana
6. Tominc Stanko

*z dobrim uspehom:*

7. Bogme Marta
8. Čavničar Ivanka
9. Janžekovič Martina
10. Lampret Danica
11. Nardin Andrej
12. Prelog Marta
13. Serdinšek Marij
14. Sluga Marija
15. Silak Milan

*z zadostnim uspehom:*

16. Korošec Vladimir
17. Kosi Jožef
18. Rižnar Slavko
19. Šijanec Andrej

20. Topolovec Miran
21. Trstenjak Franc

*Niso izdelali:*

22. Muršec Marjan
23. Nasko Drago
24. Prejac Zofija
25. Antolič Franc

*Med šolskim letom izstopili:*

26. Sajko Janja
27. Šalamun Ida
28. Vesenjaki Ivan
29. Mislovič Dragica
30. Prstec Branka

### 1. c RAZRED

Razrednik: Zlatko Žerak

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Janković Jovanka

*s prav dobrim uspehom:*

2. Ban Barbara
3. Doplihar Majda
4. Meško Mira
5. Poznik Melani
6. Tušek Majda
7. Vovk Katarina
8. Zorčič Barbara

*z dobrim uspehom:*

9. Kodrič Julija
10. Marčič Miran
11. Marič Doroteja
12. Toth Jolanda
13. Zdešar Anton

*z zadostnim uspehom:*

14. Ačimović Radovan
15. Belšak Viktorija
16. Blagovič Vladimir
17. Kropelj Peter
18. Petek Milan
19. Primc Majda
20. Rajšp Vincenc
21. Sotlar Jelka
22. Sikovec Maks

*Niso izdelali:*

23. Bračič Maks
24. Drevenšek Marjana
25. Kirbiš Nada
26. Muzek Marija
27. Operčkal Marjeta
28. Svenšek Majda

*Med šolskim letom izstopila:*

29. Divjak Darko
30. Radaljš Dragica

### 2. a RAZRED

Razrednik: Boris Korenjak

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Veber Zvezdana

*s prav dobrim uspehom:*

2. Habjanič Lidija
3. Stanič Neda
4. Toplak Urban

*z dobrim uspehom:*

5. Horvat Branko
6. Kikl Nada



7. Krajnc Franc
8. Lovrec Sonja
9. Murko Dušanka
10. Peček Andreja
11. Žmauc Andrej

*z zadostnim uspehom:*

12. Filipič Robert
13. Jelen Ljubica
14. Kreft Peter
15. Lacko Jože
16. Lužar Tanja
17. Maltar Ivan
18. Pešec Vilko
19. Siebenreich Helena
20. Toplek Biserka

*Med šolskim letom izstopila:*

21. Tušek Irena
22. Čater Vesna

## 2. b RAZRED

Razrednica: Matilda Hlupič

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Bauman Zdravko
  2. Breznik Emilija
  3. Mlinarič Slavko
- z dobrim uspehom:*
4. Janković Ljubinka
  5. Meško Tanja
  6. Šarič Miroslav
  7. Voda Danica
  8. Voda Dragica
  9. Vuk Irena
  10. Zinko Cirila

*z zadostnim uspehom:*

11. Krajnc Miroslava
12. Krivec Marija
13. Roškar Majda
14. Stropnik Edvard
15. Stropnik Marjeta
16. Šmigoc Renata
17. Vidovič Natalija
18. Vuzem Marija

*Med šolskim letom izstopila:*

19. Petek Marija
20. Svetelšek Borut

## 2. c RAZRED

Razrednik: Ivo Arhar

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Herga Janko
2. Radičević Vidoje
3. Širec Janko
4. Šmigoc Janko

*z dobrim uspehom:*

5. Galun Irena
6. Kovačič Peter
7. Letonja Danica
8. Makovecki Bojan
9. Rajh Terezija
10. Rebernak Silva

*z zadostnim uspehom:*

11. Banič Marta
12. Bračič Marija
13. Črnivec Tatjana
14. Đuran Ana
15. Kociper Venčeslav

16. Krivec Bojan
17. Kumer Marjan
18. Mlinarič Sonja
19. Munda Mira
20. Muršec Martina
21. Škorjanec Vladimira
22. Voda Boris

*Razredni izpit sta opravila  
z zadostnim uspehom:*

1. Rajšp Vincenc
2. Šikovec Maks

### 3. a RAZRED

Razrednik: Matija Maučec

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Neudauer Ljuba
2. Novak Stanislava

*s prav dobrim uspehom:*

3. Dolenc Doroteja
4. Stanislav Veruška

*z dobrim uspehom:*

5. Čeh Irena
6. Klajnšek Lidija
7. Mele Martin
8. Mlakar Danica
9. Mojsilović Sonja
10. Muzek Kristina
11. Poljanšek Nevenka
12. Prah Jožica
13. Radanov Mirjana
14. Resnik Branko

*z zadostnim uspehom:*

15. Arnuš Srečka
16. Glazer Vera
17. Guček Ema

18. Fijan Vlasta
19. Kopusar Dušan
20. Korošec Miran
21. Krajnc Silva
22. Rajšter Leonida
23. Skok Drago

*Nista izdelala:*

24. Janžekovič Božidar
25. Operčkal Bogdan

*Med šolskim letom izstopil:*

26. Medvešček Vladimir

### 3. b RAZRED

Razrednik: Ivan Žmavc

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Horvat Vladko
2. Janžekovič Stanislav
3. Klemenčič Stanislav
4. Lorgar Dragoslava
5. Meznarič Marija

*z dobrim uspehom:*

6. Hojnik Ivanka
7. Lah Marija
8. Pernek Dušan
9. Smolej Miran
10. Vegan Ciril

*z zadostnim uspehom:*

11. Baštevc Janko
12. Baštevc Metka
13. Debeljak Alojzija
14. Gajšek Maja
15. Kolar Igor
16. List Vladimir

17. Meznarič Otilija
18. Pišek Zlatka
19. Plohl Ivan
20. Sajko Breda
21. Tominc Anica
22. Unuk Martina
23. Vinkler Miran
24. Vipavec Marija

### 3. c RAZRED

Razrednica: Marija Šumandl

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Pešec Lidija
2. Vlašič Bojanka

*z dobrim uspehom:*

3. Brazda Marjana
4. Gaspari Peter
5. Hronek Peter
6. Kumer Marija
7. Mikša Franc
8. Nardin Željka
9. Šprah Danica
10. Tarbuk Dušanka

*z zadostnim uspehom:*

11. Dobljekar Bernard
12. Gerlovič Dušan
13. Kovačič Ksenija
14. Majcen Nadja
15. Meglič Terezija
16. Mlakar Sonja
17. Starkl Aljaž
18. Tramšek Ksenija
19. Zorko Alenka

*Niso izdelali:*

20. Friedl Bernard

21. Haužar Cvetka
22. Pučko Nevenka
23. Svenšek Janko
24. Zemljič Franc

*Med šolskim letom izstopil:*

25. Ivanuš Alojz

*Med šolskim letom izključen:*

26. Borak Jože

### 4. a RAZRED

Razrednica: Ljubica Suligoj

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Čeh Vesna
2. Pal Irena
3. Urbančič Silvan

*s prav dobrim uspehom:*

4. Bauman Davor
5. Belšak Rudolf
6. Cenc Borut
7. Klajderič Ema
8. Praprotnik Danijel
9. Prejac Vekoslav
10. Vrabl Živan
11. Žunko Vlasta

*z dobrim uspehom:*

12. Kirbiš Dušan
13. Kropelj Andrej
14. Peček Dušan
15. Selinšek Srečko
16. Trop Anton

*z zadostnim uspehom:*

17. Irgl Ivan
18. Kralj Dragica



Dijaki 4. a razreda v šolskem letu 1970/71

19. Kropelj Janez
20. Masten Tatjana
21. Rebernak Vesna
22. Vuković Borut

*Med šolskim letom izstopil:*

23. Starkl Peter

#### 4. b RAZRED

Razrednik: Arnold Paulinič

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom:*

1. Žuran Ivan

*s prav dobrim uspehom:*

2. Bedrač Janko
3. Mohorko Franc
4. Zadavec Peter

*z dobrim uspehom:*

5. Bertalanič Ida
6. Gerič Anka
7. Klasinc Matilda
8. Novak Silva
9. Strelec Vladimir

*z zadostnim uspehom:*

10. Butolen Maks
11. Čeh Anton
12. Čokl Dušana



*Dijaki 4. b razreda v šolskem letu 1970/71*



*Dijaki 4. c razreda v šolskem letu 1970/71*

↓  
*Alma*

13. Hergula Slava
14. Kacijan Venčeslav
15. Krabonja Franc
16. Kumer Milena
17. Leben Stanislav
18. Medved Marjana
19. Turk Irena

*Nista izdelala:*

20. Hergula Danilo
21. Lah Jože

#### 4. c RAZRED

Razrednik: Alojz Gojčič

*Izdelali so:*

*z odličnim uspehom: nihče*

*s prav dobrim uspehom:*

1. Herga Majda
2. Heric Andreja
3. Moro Milan

4. Roškar Alojz
5. Žnidarič Boris

*z dobrim uspehom:*

6. Erlač Alojz
7. Gönc Lidija
8. Oblak Branko
9. Poš Zoran
10. Trplan Sonja
11. Vidic Zlatka
12. Vilčnik Katica
13. Vuković Vesna

*z zadostnim uspehom:*

14. Gojkošek Marija
15. Haslinger Hermina
16. Loštrek Marinka
17. Tomažič Tatjana
18. Tumpej Marija

*Ni izdelala:*

19. Domiter Marija

*Med šolskim letom izstopil:*

20. Majnik Igor

# STATISTIKA UČNIH USPEHOV V ŠOLSLEM LETU 1969/70

## 1. Razredni uspeh dijakov ob koncu pouka v juniju 1970

Razred oddelek šola	Število oddel- kov	ŠTEVILO UČENCEV			Od teh je ponavlj.	IZDELALI					skupaj v %	NISO IZDELALI nezadostnih ocen				Ne- ocenje- ni	Sr. oc. razr.- oddel.	Šolski obisk v %	
		m.	ž.	skup.		od- lični	prav dobri	dobri	za- dostni	ena		dve	3 in več	skupaj v %					
1. a		10	17	27	3	—	6	11	4	21	77,8	1	2	3	6	22,2	—	3,0	97,5
1. b		6	18	24	1	1	5	6	7	19	79,2	—	4	1	5	20,8	—	2,9	97,2
1. c		11	9	20	—	—	3	5	4	12	60,0	4	2	2	8	40,0	—	2,6	98,1
1. razr.	3	27	44	71	4	1	14	22	15	52	74,2	5	8	6	19	25,8	—	2,8	97,6
2. a		8	20	28	3	4	1	9	5	19	67,9	4	2	3	9	32,1	—	3,0	96,4
2. b		9	14	23	2	—	2	5	9	16	69,6	5	—	2	7	30,4	—	2,6	97,6
2. c		11	15	26	3	1	1	10	4	16	61,5	6	4	—	10	38,5	—	2,7	95,4
2. razr.	3	28	49	77	8	5	4	24	18	51	66,3	15	6	5	26	33,7	—	2,8	96,5
3. a		15	7	22	1	2	11	4	—	17	77,3	3	2	—	5	22,7	—	3,4	97,1
3. b		14	9	23	3	1	2	5	4	12	52,2	3	5	3	11	47,8	—	2,6	95,8
3. c		8	15	23	—	—	4	7	3	14	61,0	3	4	2	9	39,0	—	2,7	96,9
3. razr.	3	37	31	68	4	3	17	16	7	43	63,2	9	11	5	25	36,8	—	2,9	96,6
4. a		4	16	20	1	1	2	11	1	15	75,0	2	1	1	4	20,0	1	3,0	95,4
4. b		8	9	17	—	1	1	7	2	11	64,7	2	3	1	6	35,3	—	2,8	94,2
4. c		5	16	21	—	1	7	9	2	19	90,5	1	1	—	2	9,5	—	3,3	97,3
4. razr.	3	17	41	58	1	3	10	27	5	45	77,6	5	5	2	12	22,4	1	3,0	95,6
gimn.	12	109	165	274	17	12	45	89	45	191	69,8	34	30	18	82	30,2	1	2,9	96,6

## 2. Razredni uspeh dijakov po popravnih izpitih — avgusta 1970

Razred oddelek šola	Število oddel- kov	ŠTEVILO UCENCEV			od teh ponavlj	IZDELALI					NISO IZDELALI		Solski obiski v %	
		moški	ženske	skupaj		odlični	prav dobri	dobri	za- dostni	skup- no	v %	skup- no		v %
1. a		10	17	27	3	—	6	13	5	24	88,8	3	11,2	97,5
1. b		6	18	24	1	1	5	6	8	20	83,4	4	16,6	97,2
1. c		11	9	20	—	—	3	5	9	17	85,4	3	15,0	98,1
1. razr.	3	27	44	71	4	1	14	24	22	61	85,9	10	14,1	97,6
2. a		8	20	28	3	4	1	9	11	25	89,3	3	10,7	96,4
2. b		9	14	23	2	—	2	5	14	21	91,3	2	8,7	97,6
2. c		11	15	26	3	1	1	11	11	24	92,4	2	7,6	95,4
2. razr.	3	28	49	77	8	5	4	25	36	70	91,9	7	8,1	96,5
3. a		15	7	22	1	2	11	5	3	21	95,5	1	4,5	97,1
3. b		14	9	23	3	1	2	5	12	20	87,0	3	3,0	95,8
3. c		8	15	23	—	—	4	7	9	20	87,0	3	3,0	96,9
3. razr.	3	37	31	68	4	3	17	17	24	61	89,7	7	10,3	96,6
4. a		4	16	20	1	1	2	11	5	19	95,0	1	5,0	95,4
4. b		8	9	17	—	1	1	7	7	16	94,2	1	5,8	94,2
4. c		5	16	21	—	1	7	9	4	21	100,0	—	—	97,3
4. razr.	3	17	41	58	1	3	10	27	16	56	96,6	2	3,4	95,6
gimn.	12	109	165	274	17	12	45	93	98	248	90,5	26	9,5	96,6



# STATISTIKA UČNIH USPEHOV V ŠOLSLEM LETU 1970/71

## 1. Razredni uspeh dijakov ob koncu pouka v juniju 1971

Razred oddelek šola	Stevilo oddel- kov	ŠTEVILO UČENCEV			Od teh je ponavlj.	IZDELALI					skupaj v %	NISO IZDELALI nezadostnih ocen				Ne- ocene- ni	Sr. oc. razr.- oddel.	Solski obisk v %
		m.	ž.	skup.		od- lični	prav dobri	dobri	za- dostni	ena		dve	3 in več	skupaj v %				
1. a	10	17	27	—	1	7	11	4	23	85,2	1	1	2	4	14,8	—	3,1	96,4
1. b	14	11	25	1	1	5	9	3	18	72,0	2	3	1	6	24,0	1	2,9	97,9
1. c	7	19	26	—	1	7	4	5	17	65,4	2	2	5	9	34,6	—	2,9	96,7
1. razr. 3	31	47	78	1	3	19	24	12	58	74,2	5	6	8	19	24,5	1	3,0	97,0
2. a	10	12	22	2	1	3	6	6	16	72,7	4	2	—	6	27,3	—	3,1	96,2
2. b	4	14	18	—	—	3	6	4	13	72,2	2	3	—	5	27,8	—	3,0	97,3
2. c	10	12	22	2	—	4	5	5	14	63,6	4	3	—	7	31,8	1	2,9	96,4
2. razr. 3	24	38	62	4	1	10	17	15	43	69,5	10	8	—	18	28,9	1	3,0	96,6
3. a	7	18	25	—	2	2	9	5	18	72,0	4	1	2	7	28,0	—	3,1	96,0
3. b	11	13	24	3	—	5	5	11	21	87,5	1	2	—	3	12,5	—	2,9	97,5
3. c	9	15	24	3	—	2	6	6	14	58,3	4	2	4	10	41,7	—	2,8	94,9
3. razr. 3	27	46	73	6	2	9	20	22	53	72,6	9	5	6	20	27,4	—	2,9	96,1
4. a	15	7	22	—	3	8	5	3	19	86,5	1	2	—	3	13,5	—	3,4	96,9
4. b	12	9	21	1	1	2	5	3	11	52,4	5	3	2	10	47,6	—	2,7	96,4
4. c	6	13	19	—	—	5	7	3	15	79,2	3	—	1	4	20,8	—	3,0	96,4
4. razr. 3	33	29	62	1	4	15	17	9	45	72,7	9	5	3	17	27,3	—	3,1	96,6
gimn. 12	115	160	275	12	10	53	78	58	199	72,2	33	25	17	74	27,0	2	3,0	96,6

## 2. Razredni uspeh dijakov po popravnih izpitih — avgusta 1971

Razred oddelek šola	Število oddel- kov	ŠTEVILO UCENCEV			od teh ponavlj.	IZDELALI					NISO IZDELALI		Solski obiski v %	
		moški	ženske	skupaj		odlični	prav dobri	dobri	za- dostni	skup- no	v %	skup- no		v %
1. a		10	17	27	—	1	7	12	4	24	88,9	3	11,1	96,4
1. b		14	11	25	1	1	5	9	6	21	84,0	4	16,0	97,9
1. c		7	19	26	—	1	7	4	8	20	76,9	6	23,1	96,7
1. razr.	3	31	47	78	1	3	19	25	18	65	83,3	13	16,7	97,0
2. a		10	12	22	2	1	3	7	11	22	100,0	—	—	96,2
2. b		5	15	20	—	—	3	7	8	18	100,0	—	—	97,3
2. c		10	12	22	2	—	4	6	12	22	100,0	—	—	96,4
2. razr.	3	25	39	64	4	1	10	20	31	62	100,0	—	—	96,7
3. a		7	18	25	—	2	2	10	9	23	92,0	2	8,0	96,0
3. b		11	13	24	3	—	5	5	14	24	100,0	—	—	97,5
3. c		9	15	24	3	—	2	8	9	19	79,2	5	20,8	94,9
3. razr.	3	27	46	73	6	2	9	23	32	66	90,4	7	9,6	96,1
4. a		15	7	22	—	3	8	5	6	22	100,0	—	—	96,9
4. b		12	9	21	1	1	3	5	10	19	90,5	2	9,5	96,4
4. c		6	13	19	—	—	5	8	5	18	94,7	1	5,3	96,4
4. razr.	3	33	29	62	1	4	16	18	21	59	95,1	3	4,9	96,6
gimn.	12	116	161	277	12	10	54	86	102	252	92,2	23	7,8	96,6

## DIJAKI PO SOCIALNEM SESTAVU IN DOMICILU V ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA 1969/70 IN 1970/71

a) po socialnem sestavu:

Šolsko leto	1969/70	1970/71
Delavci	53	50
Uslužbenci	154	162
Kmetje	35	35
Obrtniki	11	13
Ostali	22	27
<b>Skupaj</b>	<b>275</b>	<b>287</b>

b) po domicilu:

Šolsko leto	1969/70	1970/71
Mesto Ptuj	101	127
Ostali kraji obč. Ptuj	112	102
Občina Ormož	57	52
Občina Slov. Bistrica	3	3
Občina Ljutomer	1	1
Občina Lenart	1	1
Druge republike	0	1
<b>Skupaj</b>	<b>275</b>	<b>287</b>

## ZAKLJUČNI IZPITI

V JUNIJSKEM ROKU 1970:

I. Člani izpitnega odbora:

Rudolf Čeh, ravnatelj — predsednik; izpraševalec za francoski jezik;

Helena Podgoršek, profesorica — podpredsednica in izpraševalka za angleški jezik;

Ljubica Šuligoj, profesorica — tajnica in izpraševalka za novejšo zgodovino narodov Jugoslavije;

Ivo Arhar profesor — izpraševalec za slovenski jezik;

Alojz Gojčič, dipl. politolog — izpraševalec za sociologijo, filozofijo in novejšo zgodovino narodov Jugoslavije;

Matilda Hlupič, profesorica — izpraševalka za ruski jezik;

Matija Maučec, profesor — izpraševalec za zemljepis;

Arnold Paulinič, profesor — izpraševalec za nemški jezik;

Adalbert Slekovec, predm. učitelj — izpraševalec za psihologijo;

Drago Šuligoj, profesor — izpraševalec za slovenski jezik;

Marija Šumandl, profesorica — izpraševalka za biologijo;

Zlatko Žerak, profesor — izpraševalec za kemijo;

Adolf Žižek, dipl. ing. — izpraševalec za fiziko;

Ivan Žmavc, profesor — izpraševalec za matematiko.

K zaključnemu izpitu v junijskem roku se je prijavilo 44 kandidatov. Izpit so opravljali v dneh od 12. do 19. junija.

## II. Pismene naloge:

### 1. Slovenski jezik:

a) Lenin — največji marksist po Marxu, začetnik nove epohe v zgodovini človeške družbe, epohe socializma in samoupravljanja (Ob 100-letnici rojstva velikana misli in akcije). — Predlagateljica teme in drugi korektor Ljubica Šuligoj.

b) Majhen korak za človeka — velik korak za človeštvo (Ob prvih človekovih stopinjah na Luni). — Predlagatelj in drugi korektor Adolf Žižek.

c) »Rodna zemlja, naša draga prst!

Boš rod, ki bivaš tod, boš v duši  
čvrst?«

(Naša domovinska lirika od Vodnika od Bora). — Predlagatelj teme Drago Šuligoj. Prva korektorja vseh slovenskih pismenih nalog Ivo Arhar in Drago Šuligoj.

### 2. Tuji jeziki:

a) Angleški jezik: V skladu z navodili Zavoda za šolstvo SRS je bil pripravljen slovnični test, ki je imel 35 točk, nato tekst razumevanja in prost spis z naslovi:

— Junaško poglavje iz jugoslovanskega NOB — Bitka na Neretvi

— Pota današnje mladine

— Slike iz Jugoslavije

Predlagateljica teme in prvi korektor Helena Podgoršek.

b) Nemški jezik: Enako kot pri angleškem jeziku je bil pripravljen slovnični test (40 stavkov z vstavitvijo 45 besed), tekst razumevanja in prost spis:

— Wie schön bist du, meine Heimat!

— Unsere Dichter und Denker

— Aus meiner Jugendzeit

Predlagatelj teme in prvi korektor Arnold Paulinič.

c) Ruski jezik: Predložen je bil krajši tekst »O izvoru glasbe«, ki so ga morali dijaki prevesti, in prost spis: Naša dežela. Predlagateljica teme in prvi korektor Matilda Hlupič.

č) Francoski jezik: Sestavljen je bil slovnični test z 38 stavki, tekst razumevanja s 4 vprašanji in 4 inačicami ter prost spis:

— Moj dragi dom

— Ta knjiga je napravila name vtis

— Legendarni junak naše dežele

Predlagatelj teme in prvi korektor Rudolf Čeh.

### 3. Matematika:

a) Funkcija  $y = ax^2 + bx + c$  ima pri  $x = 3$  najmanjšo vrednost  $-8$  in seka abscisno os v točki z absciso  $x = 5$ ;

poišči koeficiente  $a$ ,  $b$ ,  $c$  ter zapiši funkcijo,

določi, za katere  $x$  —  $e$  je funkcija negativna,

poišči enačbi tangent v presečiščih parabole z osjo  $x$ ,

določi kot med parabolo in ordinatno osjo.

b) Enakostranični trikotnik s stranico  $a$  zavrti okrog osi, ki je pravokotna na osnovnico in gre skozi oglišče. Izračunaj  $P$  in  $V$  nastale vrtenine!

c) Vrednost neodvisne spremenljivke, za katere ima funkcija

$$y = \frac{x^2 - 4x + 4}{x^2 - 1}$$

maksimum in minimum, sta meji integrala

$$\int \frac{x^3 + \sqrt{x+3}}{x^2} dx. \text{ Izračunaj}$$

vrednost tega določenega integrala.

č) Izračunaj trikotniku z oglišči  $A(2, -4)$ ,  $B(4, 4)$  in  $C(-2, 2)$  obseg in ploščino ter zapiši enačbo nosilke težišnice na stranico  $AC$ !

Predlagatelj nalog in prvi korektor Ivan Žmavc.

III. Kot drugi predmet s klavzurno nalogo so si kandidati izbrali:

a) angleški jezik	15 kandidatov
b) nemški jezik	11 kandidatov
c) francoski jezik	3 kandidati
č) ruski jezik	5 kandidatov
d) matematiko	10 kandidatov

IV. Kot četrti predmet so si kandidati izbrali:

a) zgodovino	2 kandidata
b) sociologijo	13 kandidatov
c) filozofijo	10 kandidatov
č) psihologijo	9 kandidatov
d) biologijo	6 kandidatov
e) kemijo	1 kandidat
f) zemljepis	1 kandidat
g) francoski jezik	2 kandidata

V. Uspeh kandidatov pri zaključnem izpitu:

4. a razred:	Uspeh:
1. Andrič Mojmir	dober
2. Anžel Anica	zadosten
3. Bernhard Danila	dober
4. Budja Mira	dober
5. Gašperin Bojka	dober
6. Gotvajn Milica	prav dober
7. Jakab Jurij	dober
8. Kolarič Dušan	prav dober
9. Marin Zlata	dober
10. Mataj Darja	dober
11. Potrč Ivanka	popr. izpit iz franc. jezika
12. Stajnko Cirila	dober
13. Turin Ljuba	dober
14. Turk Doroteja	prav dober
4. b razred:	
15. Fišer Ida	dober
16. Horvat Danica	dober
17. Krajnc Marta	popr. izpit iz ruskega jezika
18. Medved Jožica	zadosten
19. Ranfl Ivan	dober
20. Rozman Miran	dober
21. Siebenreich Alojz	zadosten

22. Šinko Slavica	dober
23. Toplek Danilo	prav dober
24. Zidarič Jožef	dober

4. c razred:

25. Čeh Olga	dober
26. Dolinšek Tatjana	dober
27. Janžekovič Slavko	prav dober
28. Klajderič Nada	prav dober
29. Knez Vladimir	dober
30. Medved Danica	zadosten
31. Mohorko Miroslava	dober
32. Ozmec Marija	zadosten
33. Požar Sonja	dober
34. Rudolf Ljudmila	dober
35. Sagadin Franc	dober
36. Srečković Sonja	dober
37. Šantarovič Ivan	zadosten
38. Tetičkovič Kristina	zadosten
39. Šijanec Majda	prav dober
40. Venta Terezija	prav dober
41. Vorina Andreja	zadosten
42. Zafošnik Jožefa	dober

Privatistki:

43. Cafuta-Jurkovič Slavka	nezadosten
44. Zupanič-Štumberger Nada	zadosten

Oproščeni so bili zaključnega izpita, ker so izdelali 4. razred z odličnim uspehom:

45. Opara Breda	odličen
46. Kolarič Jelka	odličen
47. Novak Drago	odličen

V JESENSKEM ROKU 1970:

I. Člani izpitnega odbora:

Kot v junijskem roku, le tov. Ljubica Šuligoj je izpraševala namesto tov. Alojza Gojčiča sociologijo in filozofijo.

K zaključnemu izpitu se je prijavilo 12 kandidatov, od teh je imela ena kandidatka popravni izpit.

## II. Pismene naloge:

### 1. Slovenski jezik:

a) Ali je 25 let obstoja OZN opravičilo upanje človeštva v uresničitev trajnega miru in boljšega sveta? (Predlagateljica teme in drugi korektor Ljubica Šuligoj.)

b) V prirodnih lepotah naše domovine je tudi naše bogastvo. (Predlagatelj teme in drugi korektor Matija Maučec.)

c) Moj knjižni svet se je razširil in obogatil. (Predlagatelj teme Ivo Arhar.) Prva korektorja vseh slovenskih pismenih nalog Ivo Arhar in Drago Šuligoj.

### 2. Tuji jeziki:

a) Angleški jezik: Test, razumevni tekst in prost spis po izbiri:

— Kaj mi pomenijo glasba, ples in knjige?

— Iz moje avtobiografije

— Opis severovzhodne Slovenije

Predlagateljica teme in prva korektorica Helena Podgoršek.

b) Nemški jezik: Test, razumevni tekst in prost spis: Srečne in žalostne ure iz moje mladosti.

Predlagatelj teme in prvi korektor Arnold Paulinič.

c) Ruski jezik: Tekst o Puškinovi mladosti ter prost spis: Na ulici velikega mesta.

Predlagateljica teme in prva korektorica Matilda Hlupič.

č) Francoski jezik: Diktat, razumevni tekst ter prost spis: Vse dobro, če je konec dober. (Dogodek iz mojega življenja.) Predlagatelj teme in prvi korektor Rudolf Čeh.

III. Kot drugi predmet s klavzurno nalogo so si kandidati izbrali:

- |                    |              |
|--------------------|--------------|
| a) angleški jezik  | 3 kandidati  |
| b) nemški jezik    | 1 kandidatka |
| c) ruski jezik     | 5 kandidatov |
| č) francoski jezik | 3 kandidati  |

## IV. Uspeh kandidatov pri zaključnem izpitu:

### 4. a razred:

1. Gajzer Truda	dober
2. Korošec Angelca	zadosten
3. Potrč Ivanka	dober
4. Tomašič Zorka	zadosten
5. Zajc Brigita	popr. izpit iz slov. jezika

### 4. b razred:

6. Arbeiter Daniela	zadosten
7. Keček Alojz	zadosten
8. Kokol Marjan	zadosten
9. Krajnc Marta	zadosten
10. Lešnik Albin	zadosten
11. Strelec Zdenka	zadosten

### 4. c razred:

12. Zorec Erika	popr. izpit iz psihologije
-----------------	----------------------------

Popravni izpit sta opravljali obe kandidatki dne 29. septembra 1970 in ga tudi opravili.

## V JUNIJSKEM ROKU 1971

### I. Člani izpitnega odbora:

Rudolf Čeh, ravnatelj — predsednik; izpraševalec za francoski jezik;

Ljubica Šuligoj, profesorica — podpredsednica; izpraševalka za novejšo zgodovino narodov Jugoslavije;

Alojz Gojčič, profesor — tajnik; izpraševalec za sociologijo, filozofijo in družbeno-politično ureditev SFRJ;

Ivo Arhar, profesor — izpraševalec za slovenski jezik;

Matilda Hlupič, profesorica — izpraševalka za ruski jezik;

Matija Maučec, profesor — izpraševalec za zemljepis;



*Maturanti v šolskem letu 1969/70*

*Maturanti v šolskem letu 1970/71*



Arnold Paulinič, profesor — izpraševalec za nemški jezik;

Adalbert Slekovec, predm. učitelj — izpraševalec za psihologijo;

Drago Šuligoj, profesor — izpraševalec za slovenski jezik;

Marija Šumandl, profesorica — izpraševalka za biologijo;

Zlatko Žerak, profesor — izpraševalec za kemijo;

Adolf Žižek, dipl. inž. — izpraševalec za fiziko;

Ivan Žmavc, profesor — izpraševalec za matematiko.

K zaključnemu izpitu v junijskem roku se je prijavilo 45 rednih dijakov in 1 privatistka; od teh so bili oproščeni izpita 4 kandidati, ker so končali 4. razred z odličnim uspehom. Izpit so opravljali v dneh od 11. do 19. junija 1971.

## II. Pismene naloge:

### 1. Slovenski jezik:

a) V nacionalni in samoupravni skupnosti jugoslovanskih narodov vidimo svojo bodočnost. — Predlagateljica teme in drugi korektor Ljubica Šuligoj.

b) Človek neprestano odkriva nove vire energije, energija pa odkriva človeku vedno nove poti pri njegovem večnem hotenju, da bi dosegel nekaj novega, boljšega. — Predlagatelj teme in drugi korektor Adolf Žižek.

c) »Le delavcem bo v last kdaj svet, ne vam milijonarjem, trgovcem le z denarjem — naš bode svet!«

(Slovenski književniki — glasniki revolucionarne proletarske misli.) — Predlagatelj teme Drago Šuligoj. Prva korektorja vseh slovenskih pismenih nalog Ivo Arhar in Drago Šuligoj.

### 2. Tuji jeziki:

#### a) Angleški jezik:

Multiple Choice: 40 primerkov;

Supply Test: 20 primerkov.

Trije teksti, k vsakemu 5 vprašanj s štirimi odgovori, pravilen le eden. Teme za prost spis:

— Someone I Should Like to Must;

— Choosing Carcer;

— Television, Radio, Film.

Predlagateljica teme in prvi korektor Helena Podgoršek.

b) Nemški jezik: 3 teksti za razumevanje, z vprašanji:

— E. Kästner, Das Haus der Erinnerung;

— Die Erforschung des Weltraums;

— A. Stifter, Bergkristall.

Slovniski test s 50 stavki.

Teme za prost spis:

— Vor dreissig Jahren;

— Die Jugend wünscht sich eine neue Schule;

— Vergangenheit und Zukunft (Freier Aufsatz über die vergangenen Schuljahre). Predlagatelj teme in prvi korektor Arnold Paulinič.

c) Francoski jezik: Uporabno znanje slovnice: 60 stavkov za dopolnjevanje. Trije neznani teksti z vprašanji in odgovori na izbor:

— Une grève;

— L'arrivée de cigognes;

— Sports d'hiver;

Teme za prost spis:

— Les jeunes et la solidarité humaine;

— L'art et la science ne connaissent de frontières;

— Tout est bien qui finit bien (Deux on trois événements rûls).

Predlagatelj teme in prvi korektor Rudolf Čeh.

č) Ruski jezik: Naloga za preveritev slovniskega znanja. Razumevanje neznanega teksta. Prost spis »Moj prosti čas«.

Predlagateljica teme in prvi korektor Matilda Hlupič.



### 3. Matematika:

a) Dana je funkcija

$$y = x^2 - (a + 1)x + a^2.$$

— Kolikšen mora biti parameter  $a$ , da se graf funkcije dotika abscisne osi, in kolikšen, da seka os  $x$  v dveh točkah?

— V kateri točki grafa ima tangenta smerni koeficient  $1 - a$ ? Zapiši enačbo tangente in izračunaj ploščino, ki jo oklepa tangenta s koordinatnima osema!

— Zapiši kvadratno enačbo, ki ima korena

$$z_1 = \frac{x_1}{x_2} \text{ in } z_2 = \frac{x_2}{x_1},$$

če sta  $x_1$  in  $x_2$  ničli dane funkcije!

b) Kupec A ponuja za posestvo 10 letnih obrokov po  $a = 4000$  N din, s prvim obrokom po dveh letih, kupec B pa 12 letnih obrokov po  $b = 3500$  N din, s prvim obrokom po štirih letih. Katera ponudba je ugodnejša in za koliko, če so obresti 7 %?

c) Enakokrak trapez s podatki  $a = 6$  cm,  $c = 4$  cm in ostrim kotom  $\alpha$ , ki ustreza enačbi  $4 \sin^2 x + 2 \cos^2 x^5 = 3 \sin 2x - \cos 2x$ , se zavrti okrog krajše osnovnice. Izračunaj  $P$  in  $V$  vrtenine!

Predlagatelj nalog in prvi korektor Ivan Žmavc.

III. Kot drugi predmet s klavzurno nalogo so si kandidati izbrali:

a) angleški jezik	7 kandidatov
b) nemški jezik	10 kandidatov
c) francoski jezik	2 kandidata
č) ruski jezik	4 kandidati
d) matematiko	19 kandidatov

IV. Kot četrti predmet so si kandidati izbrali:

a) sociologijo	15 kandidatov
b) filozofijo	7 kandidatov
c) psihologijo	1 kandidat

č) zemljepis	2 kandidata
d) biologijo	4 kandidati
e) kemijo	3 kandidati
f) fiziko	8 kandidatov
g) francoski jezik	1 kandidat

V. Uspeh kandidatov pri zaključnem izpitu:

4. a razred:

Uspeh:

1. Bauman Davor	prav dober
2. Belšak Rudolf	prav dober
3. Cenc Borut	prav dober
4. Čeh Vesna	odličen, oprošč. izpita
5. Kirbiš Dušan	zadosten
6. Klajderič Ema	odličen
7. Kropelj Andrej	dober
8. Kropelj Janez	zadosten
9. Masten Tatjana	popr. izpit iz angl. jezika
10. Pal Irena	odličen, oprošč. izpita
11. Peček Dušan	dober
12. Praprotnik Danijel	prav dober
13. Prejac Vekoslav	prav dober
14. Selinšek Srečko	zadosten
15. Trop Anton	zadosten
16. Urbančič Silvan	odličen, oprošč. izpita
17. Vrabl Živan	prav dober
18. Vuković Borut	dober
19. Žunko Vlasta	prav dober

4. b razred:

20. Bedrač Janko	prav dober
21. Čeh Anton	zadosten
22. Čokl Dušana	dober
23. Gerič, Anka	dober
24. Kacijan Venčeslav	zadosten
25. Klasinc Matilda	zadosten
26. Mohorko Franc	dober
27. Novak Silva	zadosten
28. Strelec Vladimir	dober

29. Zadavec Peter           dober  
30. Žuran Ivan           odličen, oprošč.  
izpita

4. c razred:

31. Erlač Alojz           dober  
32. Gojkošek Marija   zadosten  
33. Gönc Lidija       prav dober  
34. Herga Majda       prav dober  
35. Heric Andreja      zaradi bolezni  
odstopila  
36. Loštrek Marinka   zadosten  
37. Moro Milan       prav dober  
38. Oblak Branko      dober  
39. Poš Zoran       dober  
40. Roškar Alojz      prav dober  
41. Tomažič Tatjana   popr. izpit iz  
slov. jezika  
42. Trplan Sonja      dober  
43. Vidic Zlatka      dober  
44. Vuković Vesna     dober  
45. Žnidarič Boris     dober

Privatistka:

46. Rutnik Bernarda   nezadosten

Zaključnemu izpitu je prisostvoval pedagoški svetovalec za slovenski jezik Jože Filo .

V JESENSKEM ROKU 1971:

I. Člani izpitnega odbora so bili isti kot v junijskem roku. Pridružila sta se jim Albin Lugarič, profesor — izpraševalec za predmet likovna vzgoja, in Boris Korenjak, predm. učitelj — izpraševalec za glasbeno vzgojo.

K zaključnemu izpitu se je prijavilo 17 kandidatov, od teh sta imela 2 kandidata popravni izpit. Izpit so opravljali kandidati od 28. avg. do 2. sept. 1971.

II. Pismene naloge:

1. Slovenski jezik:

a) Tito — simbol našega boja za svobodo, neodvisnost, za revolucionarno preobrazbo družbe (Ob ponovni izvolitvi tov. Tita za predsednika republike). — Predlagateljica teme in drugi korektor Ljubica Šuligoj.

b) Turizem je pomembna veja gospodarstva. — Predlagatelj teme in drugi korektor Matija Maučec.

c) Znanstveni dosežki so zakladi vsega človeštva. — Predlagatelj teme in drugi korektor Adolf Žižek.

Prva korektorja vseh slovenskih pismenih nalog Ivo Arhar in Drago Šuligoj.

2. Tuji jeziki:

a) Angleški jezik: Slovniški test, razumevanje neznanega teksta in prost spis:

— My Altitude Life;

— The Delights of Literature, of Reading;

— In the Streets of our Town.

Predlagateljica teme in prvi korektor Helena Podgoršek.

b) Nemški jezik: Slovniški test, razumevanje neznanega teksta in prost spis:

— Warum liebe ich mein Vaterland;

— Ein schöner Ausflug;

— Was ich in der Welt besser haben möchte.

Predlagatelj teme in prvi korektor Arnold Paulinič.

c) Ruski jezik: Slovniški test, razumevanje neznanega teksta in prost spis »Načrti za prihodnost«.

Predlagateljica teme in prvi korektor Matilda Hlupič.

3. Matematika:

a) Štiri števila tvorijo aritmetično zaporedje. Ako zmanjšamo drugo število za 1, tretje zvečamo za 1 in četrto za 9, dobimo geometrično zaporedje. Poišči ta števila!

b) Funkcija  $f(x) = ax^2 + bx + c$  gre skozi koordinatno izhodišče ter skozi točki  $T_1(4,4)$   $T_2(2,3)$ .

— Določi funkcijo  $f_1(x)$ !

— Načrtaj približni potek te funkcije in funkcije  $f_2(x) = x^3 - 64x$ !

— Določi ekstreme obeh funkcij!

c) Največja in najmanjša stranica poševnega stožca merita 20 cm in 16 cm, kot med njima pa  $60^\circ$ . Določi V stožca!

Predlagatelj nalog in prvi korektor Ivan Žmavc.

III. Kot drugi predmet s klavzurno nalogo so si kandidati izbrali:

- |                   |              |
|-------------------|--------------|
| a) angleški jezik | 4 kandidati  |
| b) nemški jezik   | 3 kandidati  |
| c) ruski jezik    | 8 kandidatov |
| č) matematiko     | 1 kandidat   |

IV. Kot četrti predmet so si kandidati izbrali:

- |                      |             |
|----------------------|-------------|
| a) sociologijo       | 2 kandidata |
| b) filozofijo        | 4 kandidati |
| c) psihologijo       | 1 kandidat  |
| č) zemljepis         | 4 kandidati |
| d) francoski jezik   | 1 kandidat  |
| e) fiziko            | 1 kandidat  |
| f) kemijo            | 1 kandidat  |
| g) umetnostno vzgojo | 1 kandidat  |

V. Uspeh kandidatov pri zaključnem izpitu:

- | 4. a razred:      | Uspeh:   |
|-------------------|----------|
| 1. Irgl Ivan      | zadosten |
| 2. Kralj Dragica  | zadosten |
| 3. Masten Tatjana | zadosten |
| 4. Rebernak Vesna | dober    |

4. b razred: Uspeh:

- |                    |   |
|--------------------|---|
| 5. Bertalanič Ida  | dober   |
| 6. Butolen Maks    | zadosten  |
| 7. Hergula Slava   | popr. izpit iz slov. jezika   |
| 8. Krabonja Franc  | popr. izpit iz slov. jezika   |
| 9. Kumer Milena    | zadosten  |
| 10. Leben Stanko   | zadosten  |
| 11. Medved Marjana | popr. izpit iz novejših zgodovine narodov Jugoslavije in družbeno-politične ureditve SFRJ |
| 12. Turk Irena     | popr. izpit iz slov. jezika   |

4. c razred: Uspeh:

- |                       |                             |
|-----------------------|-----------------------------|
| 13. Haslinger Hermina | dober                       |
| 14. Heric Andreja     | prav dober                  |
| 15. Tumpej Marija     | popr. izpit iz slov. jezika |
| 16. Vilčnik Katica    | dober                       |
| 17. Tomažič Tatjana   | zadosten                    |

Popravni izpit so opravljali kandidati 11. in 12. oktobra 1971. Uspeh kandidatov po opravljenem popravnem izpitu:

- |                   | Uspeh:   |
|-------------------|----------|
| 1. Hergula Slava  | zadosten |
| 2. Krabonja Franc | zadosten |
| 3. Medved Marjana | zadosten |
| 4. Turk Irena     | zadosten |
| 5. Tumpej Marija  | zadosten |

## OBLIKOVANJE SVETOVNEGA NAZORA

Da bi lahko natančneje spoznali posamezne dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje svetovnega nazora, se moramo najprej zediniti za vsebino pojma: kaj je svetovni nazor. Zato bom pokazal na vse najpomembnejše činitelje, ki vplivajo na oblikovanje svetovnega nazora, zlasti na pomen in vlogo šole in posameznih ved, ki se v šoli poučujejo v obliki učnih predmetov.

Svetovni nazor ni zaključeno duševno stanje človeka, ampak je nenehen proces oblikovanja in preoblikovanja duševnega (subjektivnega) in resničnega (objektivnega) odnosa človeka do narave, družbe, sočloveka in samega sebe. Svetovni nazor posameznika vključuje njegovo moralno, politično, filozofsko, religiozno, umetniško in znanstveno razumevanje sveta. Seveda pa moramo vedeti, da svetovni nazor ni samo teoretično razumevanje sveta, ampak istočasno izraža subjektivna vsakodnevna hotenja človeka in meje njegovega delovanja. To pomeni, da pod svetovnim nazorom razumemo vsakodnevno aktivnost človeka v političnih dogajanjih, v odvisnosti do posameznih političnih strank in ostalih družbenih institucij, ki jim je osnova odkrita ali prikrita politična usmerjenost delovanja članstva. To pomeni, da svetovni nazor izraža institucionalno ali strankarsko pripadnost, odnos človeka do posameznih programov, predvsem pa zavzetost posameznika za uresničevanje političnih ciljev, ki jih izraža socialna struktura, kateri pripada. Iz tega, kar sem doslej povedal, lahko sklepamo, da je svetovni nazor posameznika ali družbene skupine znanstven ali manj znanstven. Manj znanstveni svetovni nazor bi lahko imenovali tudi napačen svetovni nazor, kot npr. religiozni. Pri

oceni posameznega svetovnega nazora moramo vedeti, da je lahko posameznikov svetovni nazor mozaik naprednih in nazadnjaških pogledov, hotenj in dejavnosti človeka v konkretnih situacijah. V povedanem smislu ima svetovni nazor tudi razredni značaj.

Oglejmo si napredni znanstveni svetovni nazor. To pomeni, da gre za takšne temeljne predstave o svetu in življenju, ki jih je znanost odkrila kot resnico, pri katerih je znanost dosegla zakonitosti, ki so omejene na ta čas možnih izkustev in spoznavnih moči. K takemu svetovnemu nazoru prispevajo vse znanosti. Vsak svetovni nazor lahko razumemo kot enkratno, neprestano se spreminjajoč pojav. Nevzdržna je trditev, da ima katerikoli svetovni nazor že izoblikovane odgovore na vsa vprašanja, ki nam jih zastavlja svet v svojem nenehnem razvoju. Ni znanosti, ki bi izrekla zadnjo besedo in ki ne bi bila pripravljena zamenjati stare resnice za novo, če bi v znanosti odkrili nekaj novega.

V tem smislu se kot vzgojna naloga zastavlja vprašanje možnosti za oblikovanje takšnega svetovnega nazora, ki bo znanstvenemu čim bližji. To pomeni, da bi bilo potrebno opredeliti zlasti vlogo znanosti pri oblikovanju človekove osebnosti.

Vse, kar sem doslej napisal, nas vodi k temu, da sprejmemo marksistični svetovni nazor, ki more absorbirati največ znanstvenih spoznanj in humanih teženj človeštva. Zdaj se vprašajmo, kako lahko pri pouku oblikujemo marksistični svetovni nazor?

Na oblikovanje človekovega svetovnega nazora vpliva vrsta dejavnikov, ki so po svoji intenzivnosti različni. Če jih posku-

šamo opredeliti po pomembnosti, sta na prvem mestu nedvomno šola in dom. Preenostavno pa bi bilo tisto pojmovanje, ki bi oblikovanje svetovnega nazora zreduciralo zgolj na idejno-vzgojne smotre šole in staršev. Nedvomno je, da na formiranje svetovnega nazora vplivajo vse tiste socialne grupacije, skozi katere se človek giblje in v katerih živi vse svoje življenje. To pomeni, da je potrebno poleg opredeljenih dveh dejavnikov naštetih še naslednje: prijateljske skupine, organizacije (ZMS, ZK, SZDL, ZSJ...), društva (prosvetno-kulturna, planinska, taborniška, športna), institucije (cerkev, šola, gledališče, delovno mesto). K dejavnikom, ki imajo večji ali manjši vpliv na formiranje svetovnega nazora, moramo dodati tudi človekovo lastno aktivnost. To pomeni, da človekovega svetovnega nazora ni mogoče oblikovati le na ta način, da mu posredujemo vrsto znanj, ampak se v celi vrsti trditev različnih teorij, zakonov in principov človek sam postavlja kot kriterij resničnosti (sam se prepušča v nekaj; ne verjame vsega).

Vsakodnevno življenje utrjuje v človeku misel o smislu njegovega življenja in s tem tudi lastnega svetovnega nazora. Oblikovan svetovni nazor izraža človekova progresivna ali pa tudi regresivna hotenja.

Pedagoško delo terja na vsakem koraku idejno enotnost pouka, brez katere ni mogoče uspešno oblikovati svetovnega nazora učenca. Šola torej lahko samo v veliki meri pomaga pri oblikovanju svetovnega nazora, do njega pa mora učenec priti sam, kajti od učenca samega je odvisno, ali bo vzel za izhodišče duha ali materijo, saj mu nihče ne more vsiliti ali dati pravilno oblikovanega svetovnega nazora. Zato moramo učenčev svetovni nazor graditi postopoma, z osvajanjem dejstev, s spoznavanjem resnic in zastavljanjem smotrov. Nuditi mu moramo kvalitetno znanje, potruditi se moramo, da si ga prepričljivo osvoji in si na ta način

ustvarja pravilen svetovni nazor. V nasprotnem primeru bo neznanje učenca vodilo k temu, da se bo oprijel tistega, kar mu je bližje — vere in boga. Če izhajamo iz znanega dejstva, da si človek oblikuje svoj svetovni nazor med 17. in 27. letom, se vprašajmo, kakšna je vloga šole pri oblikovanju svetovnega nazora. Učni predmeti, ki se poučujejo že v osnovni šoli, dajejo dispozicije za kasnejše pravilno oblikovanje svetovnega nazora.

Tako nam prirodoslovne znanosti pri opisovanju in razčlenjevanju prirodnih pojavov morajo pokazati osnovne zakonitosti narave. Za učenca je bistveno, da iz posameznih opisanih, razčlenjenih, analiziranih, eksperimentiranih pojavov, na osnovi pravilno oblikovanega pouka, lahko dojame enotnost in zakonitost narave. Ni dovolj, če posamezno učno ali metodično enoto učenec razume, ampak moramo vedeti, kako s celoto učnih enot (s celotnim učnim načrtom) oblikujemo predmet tako, da bo v povezavi z ostalimi znanstvenimi vedami predstavil učencu celoto narave in njen zakoniti razvoj. Kakor je naroda sama po sebi zakonita enotnost naravnih pojavov, tako morajo biti tudi prirodoslovne znanosti celovite in prav tako enotne pri razlagi narave. Učenec mora s podajanjem dejstev prirodnih pojavov razumeti gibanje in odvisnost v narodi. To pomeni, da je zlasti pomembna zahteva po kontinuiranem pouku naravoslovnih ved, vseh ved kot celote in vsake vede posebej.

Ustrezen korak moramo storiti tudi pri družboslovnih vedah. Učencu ne moremo le predstaviti posameznega družbenega pojava preteklosti ali sedanjosti kot družbeno dejstvo, ki je zase celota. Vsak opis družbenih pojavov ali dogodkov mora biti tako skrbno podan, da bo učenec lahko spoznal zlasti osnovne zakonitosti nastanka in razvoja človeške družbe, ali nastanka vzrokov zakonitosti in posledic posameznih družbenih pojavov

(vojne, družbeno-ekonomske formacije, socialne revolucije ...).

Šola pa ne daje učencu samo možnosti za pravilno oblikovanje svetovnega nazora ob spoznanju in razčlenitvi posameznih dejstev narave in družbe, ampak bi morala skozi svojo vzgojnost oblikovati zlasti moralno in estetsko plat svetovnega nazora. To pomeni, da si filozofsko celovit svetovni nazor človek ustvarja šele po osnovni šoli. Slika učenčevega sveta na tej stopnji je lahko nemalokrat emocionalna predstava (ne razumska), kar pomeni, da otrokov razum na tej stopnji ni sposoben dojeti osnovnih zakonitosti narave in družbe. Hitreje si vsak ustvarja sliko sveta šele na stopnji, ko prehaja od sposobnosti konkretnega mišljenja k abstraktnemu.

Pravilno izoblikovan svetovni nazor izraža celovito podobo sveta, narave, družbe in človeka, zlasti njihovo vzročno po-

vezanost in odvisnost. Takšen svetovni nazor zanimajo predvsem nekatera osnovna vprašanja nastanka in razvoja materije, žive in nežive prirode, človeške družbe in duha. Ta vprašanja človeka ne le zanimajo, ampak tudi vznemirjajo.

Šola in vse napredne družbene sile se morajo odločno zavzemati, da si učenec in občan pridobita napreden, celovit, znanstveno utemeljen svetovni nazor. Naloga šole je tudi, da odpravlja različne podobe sveta v isti osebnosti, mislim na svetovno-nazorsko nepravilno orientirane učence, ali pa celo na takšne, ki izražajo dvojne ali več nasprotnih pogledov istočasno. Lahko bi jih imenovali dvoličneže, ljudi z dvojno moralno. Znana je trditev, da učenci sprejemajo, zlasti na višjih stopnjah, znanstveno razlago sveta, medtem ko v privatnem življenju živijo npr. po načelih religioznega pogleda na svet.

## ČLOVEK IN POMEN ZNAKOV

V razpravi so omenjene osnovne semantične kategorije: človek, pojem in znak ter relacije med njimi, kot pomen, ime, izražanje, branje v obliki abstraktnega modela. Struktura modela je opisana s tremi originalnimi zakoni semantike: z zakonom o mišljenju, zakonom o nedvoumnem izražanju in zakonom o nadomeščanju znakov. S stališča te zakonov je podan prenos informacije med ljudmi ter med človekom in strojem.

### 1. Človek, pojem in znak

Človek se je v tisoč in tisočletnem razvoju sporazumeval s svojimi vrstniki na različne načine, najprej s posebnimi kretnjami in neartikuliranimi glasovi, nato pa še z govorico. Šele iznajdba pisave je pomenila začetek velikega kulturnega napredka za ljudstva, ki so jo uporabljala, ker so ljudje svoja spoznanja in misli fiksirali ter jih tako ohranili poznejšim rodovom. V dvajsetem stoletju se sporazumevamo z radijskimi valovi, računalniki pa hranijo v pomnilniku ogromno informacij. Človek ukazuje računalniku v jeziku, ki ga ta »razume«. Pri uporabljanju umetnih računalniških jezikov pa naletimo na podobne zakonitosti, kot jih poznamo v slovnicaх vsakdanjih jezikov, zato morajo poznati sestavljalci računalniških jezikov tudi zgradbo vsakdanjih jezikov. Vsak jezik je povezan s pomenom, oboje pa proučuje mlada veda *semantika*. Njeno strukturo si oglejmo na poenostavljenem matematičnem modelu.

Med množico ljudi, ki jih obdaja narava, izberemo posameznega človeka in ga označimo s »č«. Človek je v neprestanem stiku z obdajajočo ga naravo in s svojim notranjim, miselnim in čustvenim doživljanjem. Pri tem si ustvari o stvareh in pojavih poenostavljene miselne slike, ki vsebujejo samo bistvene lastnosti stvari ali pojavov

— rekli jim bomo *pojmi*. Pojem osebe č bomo označili s »p (č)« in je last določenega človeka. Dve osebi nimata o isti reči enakih pojmov, pač pa le ekvivalentne. Med množico vseh pojmov p (č) določene osebe č bomo izbrali tiste, ki ustrezajo objektivni realnosti — rekli jim bomo *objektivno resnični* — in pojme, ki ustrezajo notranjemu doživljanju te osebe. Te bomo imenovali *smiselni pojmi človeka* č. Seveda je obseg smiselnih pojmov pri različnih ljudeh različen, kar je odvisno od človekovega okolja, nazora, izobrazbe, doživljanja in od drugega. Za nekoga je krilati konj nesmiseln pojem, poznavalcu mitologije po pomeni Pegaza; pojem vode pa je smiseln za vse ljudi, ker je objektivno resničen.

Med množico stvari in pojavov, ki jih neprenehoma ustvarjajo ljudje, najdemo v naravi tudi take, da se z njihovo pomočjo sporazumevajo ljudje med seboj, ali ohranjajo svoja spoznanja poznejšim rodovom. Takim stvarim ali pojavom bomo rekli *objektivni znaki*. Med objektivne znake spadajo črke, številke, govornjeni zlogi, razni gibi, utripajoče luči in drugo. Ti predmeti ali pojavi so znaki zaradi svojega namena in ne zaradi uporabe, tako da bo znak tudi sestav črk »r m l«, čeprav je brez pomena. Znak bomo označili s črko »z«. Poleg objek-

tivnih spadajo med znake tudi *subjektivni* znaki. Ko razmišljamo o pojmi, ponavadi izgovarjamo pri sebi cele stavke v materinem jeziku.

## 2. Osnovne semantične relacije

Osnovne kategorije v semantiki bodo človek č, pojem p (č) in znak z. Vsa nadaljnja razprava se bo nanašala na te tri kategorije in relacije med njimi. Potem, ko si ustvari človek č določen pojem p (č), poišče med množico znakov znak z, ki ga povezuje v procesu učenja toliko časa s pojmom p (č), da nastane med obema asociativna zveza. Otroku na primer pokažemo mizo in mu ob tem govorimo besedo »miza«, dokler ne poveže otrok konkretnega pojma mize z besedo »miza«. Ko zagleda ob drugi priložnosti mizo, izreče sam besedo »miza«. Takemu procesu bomo rekli *označevanje* ali tudi *imenovanje*. Šele po procesu označevanja obstajata med znakom z in človekovim pojmom p (č) dve posebni relaciji. Za relacijo znaka z do pojma p (č) rečemo, da je z *znamenje* pojma p (č) ali tudi *ime* pojma p (č). Obratno relacijo pojma p (č) do ustreznega znaka imenujemo *pomen*. Znak z je torej ime pojma p (č) tedaj in le tedaj, če je pojem p (č) pomen znaka z. Znake, ki so pri človeku č znamenja smiselnih pojmov, bomo imenovali *smiselna znamenja* za tega človeka. Če sta znaka  $z_1$  in  $z_2$  imeni istega pojma p (č), imenujemo njuno relacijo *sinonim*. Biti sinonim je ekvivalenčna relacija, ker je komutativna. Velja namreč: Če je  $z_1$  sinonim  $z_2$ , je tudi  $z_2$  sinonim od  $z_1$ . Vsako znamenje je samo sebi sinonim; če je  $z_2$  sinonim  $z_1$  in  $z_3$  sinonim  $z_2$ , je tudi  $z_3$  sinonim  $z_1$ . V skladu z zgoraj povedanim so sinonimi lahko znaki različnih vrst, npr. prikimavanje glave, zapisana beseda »DA« in izgovorjena beseda »da«. Za človeka, ki pozna češčino, sta sinonima besedi »da« in »ano«, medtem ko za druge ljudi nista. Znak, ki je ime vsaj dveh različnih pojmov, bomo imenovali *homonim*. Homonimom se poskušamo izogniti v razpravah, razen če ni iz zveze znamenj takoj razviden pomen homonima. Homonimu pripada več pomenov. Pravimo, da je *dvoumen*.

Spoznali smo relaciji biti — znamenje in biti — pomen. Vse relacije, ki so na kakr-

šenkoli načrt povezane s pojmi p (č) kot pomeni določenih znakov, bomo imenovali *semantične relacije*, vedo, ki se ukvarja z njimi, pa *semantika*.

## 3. Omenjanje, izražanje in branje. Prvi zakon semantike

Opišimo in imenujmo še nekaj semantičnih relacij in procesov.

Če je človek č pri razmišljanju osredotočen na določen svoj pojem p (č), bomo ustrezni relaciji med človekom in pojmom rekli *omenjanje*, oziroma v stavku: Človek č *omenja* pojem p (č). Pojme omenjamo, ko razmišljamo o preživeli nedelji, pa tudi takrat, ko se ukvarjamo z gibanjem planetov okrog Sonca. Človek č lahko omenja pojem p (č), ki ima med znaki neko ime ali pa tudi ne; nima imena, če še ni bil imenovan v procesu označevanja.

Če človek č zaznava neki znak z, ki je ime pojma p (č), obenem pa omenja pojem p (č), bomo rekli za ustrezno relacijo zaznavanja, da človek *pomensko bere* znak. Vsak človek lahko pomensko bere samo znake, ki so postali zanj znamenja v predhodnem procesu označevanja, oziroma lahko bere le znake, ki imajo zanj pomen. Procesu, v katerem človek pomensko bere znake, bomo rekli *pomensko branje*. Po naši definiciji ima termin »pomensko branje« splošnejši pomen in je branje poleg navedenega branja tudi pomensko poslušanje govora, Morsovih znakov, opazovanje zelene luči na semaforju in drugo. Procesu ustvarjanja znakov bomo rekli *izražanje*, ustrezni relaciji človeka č do znaka pa, da človek č *izraža* znak z. Človek izraža znake, ko piše lepopisno posamezne črke, ko zapisuje besede, govori zloge ali stavke, prikimava ali odkimava z glavo, igra budnico na trobento in drugo. Če človek č izraža znak z, ki je znamenje človekovega pojma p (č), obenem pa omenja pojem p (č), pravimo, da človek *pomensko izraža* znak z, ustreznemu procesu pa *pomensko izražanje*. Drugače povedano, pomensko se izražajo le tisti ljudje, ki mislijo na to, kar govorijo, pomensko pa bero tisti, ki mislijo na tisto, o čemer bero. Pomensko branje in pomensko izražanje znakov bomo imenovali skupno *pomensko uporablanje* znakov. Človek tedaj uporablja znak pomensko, če ga pomensko izraža ali



pomensko bere. Iz zgornjih definicij sledi izrek: Če je  $p(\check{c})$  pomen znaka  $z$  in človek  $\check{c}$  pomensko uporablja znak  $z$ , omenja pojem  $p(\check{c})$ . Obrnjen izrek velja v procesu mišljenja, ne pa v procesu predstavljanja in prepoznavanja. V procesu mišljenja pri sebi izgovarjamo ustrezne besede, jih pišemo ali govorimo na glas. Vse povedano združimo v 1. zakon semantike ali zakon o mišljenju:

*V procesu mišljenja omenja človek  $\check{c}$  pojem  $p(\check{c})$  tedaj in le tedaj, če eksistira neki znak  $z$ , ki je ime pojma  $p(\check{c})$  in ki ga človek pomensko uporablja.*

#### 4. Sporazumevanje med ljudmi

Dva ali več ljudi lahko pomensko uporablja iste znake istočasno, ali v različnih trenutkih. Če človek  $\check{c}_1$  pomensko izrazi znak  $z$ , človek  $\check{c}_2$  pa isti znak pomensko prebere, pravimo, da je človek  $\check{c}_1$  oddal informacijo človeku  $\check{c}_2$ , človek  $\check{c}_2$  pa je sprejel informacijo od človeka  $\check{c}_1$ . Celotnemu opisanemu procesu pravimo *prenos informacije* od  $\check{c}_1$  k  $\check{c}_2$ . Človek  $\check{c}_1$ , ki je npr. videl gorečo hišo, si o tem ustvari predstavo in se nanjo osredotoči, ko izraža stavek »Sosedova hiša gori« človeku  $\check{c}_2$ . Ta sliši stavek in si ustvari pojem sosedove goreče hiše. Informacija je bila prenesena. Prenos informacije je mogoč v prostoru ali času, telefonski pogovor je prostorski prenos, branje sto let stare knjige pa prenos v času.

Za popoln prenos informacije od človeka  $\check{c}_1$  k človeku  $\check{c}_2$  je potrebnih pet tako imenovanih načel *popolnega prenosa informacije*:

1. Človek  $\check{c}_2$  mora imeti med svojimi znamenji vse znake, ki jih je izrazil  $\check{c}_1$ .

2. Noben od pomensko rabljenih znakov naj ne bo za  $\check{c}_2$  dvoumen.

3. Pomen vseh uporabljenih znakov naj bo za oba ekvivalenten.

4. Pri prenosu znakov naj ne bo popačen (slaba izgovarjava, zbledele črke v knjigi).

5. Izražanje ali vsaj eno od prejšnjih izražanj teh znakov naj bo pri človeku  $\check{c}_1$  pomensko in tudi človek  $\check{c}_2$  naj bere pomensko.

Če poteka informacija nekaj časa od  $\check{c}_1$  k  $\check{c}_2$ , nato pa v nasprotni smeri, pravimo, da

se človeka *sporazumevata*, sam proces pa imenujemo *sporazumevanje*. Pri sporazumevanju lahko eden od udeležencev oddaja neresnično informacijo.

#### 5. Jezik in sintaksa

Množico znakov in kombinacij znakov, ki jih uporablja pri medsebojnem sporazumevanju skupina ljudi ali narod, imenujemo *jezik*. Vsak jezik je sestavljen iz množice znakov. V jezik spadajo najprej tako imenovani *osnovni znaki*, to so znaki jezika, ki jih ne drobimo na manjše dele. Vse ostale, *sestavljene znake* lahko izrazi človek  $\check{c}$ , če pozna poleg osnovnih znakov še pravila o sestavljanju teh znakov. Skupek teh pravil, ki jih naj poznajo vsi ljudje skupine, ki se sporazumeva, imenujemo *sintaksa jezika* J. Slovnica slovenskega jezika je npr. sintaksa tega jezika, ker vsebuje pravila o sestavljanju besed v stavke in drugo. Nakazali bomo nekaj relacij med semantiko in sintakso.

#### 6. Sintaksa in pomen

Poljubno zaporedje znakov, ki se podrejajo sintaktičnim pravilom jezika ali pa tudi ne, bo spet znak. Med zaporedji znakov eksistirajo tudi takšna, ki niso znamenja za nobenega človeka iz skupine, ki pozna jezik J. Takšen znak je npr.  $\ast(+)^2$ . Med znaki jezika J so posebno važni znaki, ki so znamenja relacij med pojmi, ali pojmi in njihovimi lastnostmi. Takšne sestavljene znake imenujemo *izjave*. Za ljudi, ki poznajo matematiko, je izjava  $\ast 1 + 1 = 2$ , izjava je tudi »Zemlja je okrogla« itd. pa tudi  $\ast 1 + 1 = 3$ ,  $\ast x \in A$  itd. Če je pomen izjave objektivno resničen, bomo rekli, da je izjava *pravilna*, če pa pomen izjave ni objektivno resničen, bo izjava *nepravilna*. Pri običajnem pomenu znakov je npr. izjava  $\ast 1 + 1 = 3$  nepravilna, ker njen pomen ni objektivno resničen. Zemlja je resnično okrogla, zato je tudi izjava »Zemlja je okrogla« pravilna. Kar velja za ostala znamenja, velja tudi za izjave. Sestavljeni znak je izjava le, če eksistira vsaj en človek  $\check{c}$ , za katerega ima iz-

java pomen. Stari rokopisni znaki, ki jih ljudje še niso razvozlali, niso v tem trenutku znamenja, čeprav so ob svojem nastanku bili in bodo spet postali za človeka, ki bo spoznal njih pomen.

Pri izjavah govorimo, kot pri vseh znakih, še o smiselnosti. Poleg izjav, ki pomenijo objektivno resnične relacije med pojmi in ki bi naj bile za ljudi smiselne, je med izjavami mnogo takih, ob katerih se lahko zamislimo o smiselnosti. Taka je npr. slovnico oziroma sintaktično pravilno zgrajena izjava »Veter ni kratko zamaščen«, ki bi jo težko nekdo sprejel med smiselne izjave. Pri vprašalnih stavkih nam marsikdaj občutek za smiselnost delno oslabi, posebno, če se stavek začne z besedo »zakaj«, tako da se kdo brž vpraša »Zakaj ni veter kratko zamaščen?«.

## 7. Prevajanje

Procesu, v katerem človek č pomensko bere zaporedje znakov v jeziku  $J_1$ , istočasno pa pomensko izraža omenjane pojme v jeziku  $J_2$ , pravimo *pomensko prevajanje*, človeku pa *prevajalec*. Če pri tem procesu prevajalec ne omenja pojmov, govorimo o nepomenskem prevajanju. Nepomensko prevajamo, če ne poznamo pomena besed, pač pa poiščemo vsaki besedi iz jezika  $J_1$  v slovarju ustrezno besedo v jeziku  $J_2$  in upoštevamo sintakso obeh jezikov. Tako prevajajo stroji. Noben stroj ne more prevajati pomensko, zato prevod ni točen pri frazah in posameznih odtenkih besed. Če vsebuje računalnik še slovar vseh fraz, je prevod popolnejši.

## 8. Nedvoumno izražanje. Drugi zakon semantike

Človek  $\check{c}_1$ , ki bi rad prenesel svoje znanje ali spoznanja na ostale ljudi, npr. na človeka  $\check{c}_2$ , mora upoštevati vseh pet načel, ki so potrebna za popolni prenos. Po tretjem načelu mora biti pomen znakov za oba človeka ekvivalenten. Če človek  $\check{c}_2$ , ki informacijo sprejema, nima možnosti spraševati dajalca informacije  $\check{c}_1$  o pomenu posameznih znakov, kot je to npr. v knjigah in člankih, mora poskrbeti  $\check{c}_1$  za nedvoumnost zna-

kov pri človeku  $\check{c}_2$ , tako da opiše oziroma *definira* pomen vseh znakov, katerih pomen ni splošen. Ko izpolni  $\check{c}_1$  to zahtevo, je obenem zadostil tudi prvemu načelu, če upošteva, da uporablja pri definiranju novih znakov samo dotlej že definirane znake ali splošna znamenja. Upoštevati mora še drugo točko, tako da nobenega znaka ne uporablja kot homonim, t. j. dvoumno. Če se pri tem izraža pomensko in jasno, je zadostil tudi četrtemu in petemu potrebnemu načelu popolnega prenosa.

Človek  $\check{c}_1$ , ki oddaja informacijo o besedah vsakdanjega jezika, je največkrat jezikoslovec. Grafolog omenja črke, baletni koreograf pa prenaša baletnikom informacije o gibih. S problemom prenosa informacije o znakih se srečuje pri razlagi tudi vsak predavatelj ali pisec strokovnih člankov, ki razloži poslušalcem oziroma bralcem pomen na novo uporabljenih besed ali drugih znakov. Človek  $\check{c}_1$ , ki oddaja informacijo o znaku  $z$ , mora imeti o tem znaku že ustvarjen pojem  $p(\check{c}_1)$ . V procesu oddajanja informacije omenja človek  $\check{c}_1$  pojem  $p(\check{c}_1)$  in mora izražati v skladu s prvim zakonom neki znak  $z_1$ . Znak lahko poljubno izbere med množico znakov. Znak  $z_1$  naj bo različen od znaka  $z$  v primeru, da ima znak  $z$  za človeka  $\check{c}_2$  že pomen. Če človek  $\check{c}_1$  tega ne upošteva pri izražanju in izbere znak  $z_1$  kar enak znaku  $z$ , bo za človeka  $\check{c}_2$  ta znak dvoumen, kar pa krši tretje načelo popolnega prenosa informacije. Če ima znak  $z$  za določeno skupino ljudi ekvivalentne pomena, pravimo, da je znak *splošno znamenje*, ali da ima *splošen pomen*. Za vse poznavalce slovenščine je beseda »miza« splošno znamenje. Če omenja človek  $\check{c}_1$  pojem splošnega znamenja  $z$  ali pa nekega znaka  $z$ , ki ga že uporablja v razpravi kot ime, mora pri tem uporabljati kot znamenje tega pojma neki znak, ki je različen od  $z$ , da ne prekrši tretjega načela popolnega prenosa.

Vse zgornje ugotovitve bomo združili v tako imenovanem *drugem zakonu semantike* ali *zakonu o nedvoumnem izražanju*:

*Človek  $\check{c}_1$ , ki oddaja informacije o svojih pojmih človeku  $\check{c}_2$  ali več ljudem, ne krši načel popolnega prenosa informacije, če upošteva:*

a) *Definira pomen vseh znakov, ki jih uporablja, razen znakov splošnega pomena, ki so nedvoumni.*

b) Ko definira pomen posameznih znakov, uporablja pri tem samo splošna znamenja, ki so nedvoumna, ali pa znake, katerih pomen je definiral že pred tem.

c) Če omenja pojem znaka z, ki je ali splošno znamenje ali definirani znak, ne sme uporabljati znaka z tudi kot ime pojma tega znaka.

## 9. Odstranjevanje paradoksov

Človek, ki upošteva drugi zakon semantike, se izogne nepotrebnim zapletom, sofizmom in paradoksom, ki nastanejo zaradi kršitve tega zakona. Beseda »sofizem« pomeni zaporedje izjav, ki jih izpove č<sub>1</sub>, da bi spravil človeka č<sub>2</sub> v zmotu. Eden od teh je sofizem, imenovan *kup*. Človek č<sub>1</sub> pripoveduje: »Imamo kup peska. Če odvezam eno zrnce, je to, kar ostane, še vedno kup; odvezamemo drugo zrnce, spet ostane kup. Tako nadaljujemo. Na splošno velja: če od kupa odvezamemo zrnco, je to, kar ostane, še vedno kup. Na koncu imam le še dve zrnca in od teh odvezam eno zrno in to je torej tudi kup.«

Če bi človek č<sub>1</sub> pred pričetkom določil pomen besede »kup« kot množico zrnca, ki so natovorjena drugo na drugem in jih mora npr. biti več kot deset, bi ne prišlo do sofizma.

Točki c) zakona o nedvoumnem izražanju zadostimo v pisnem izražanju tako, da uporabimo kot znamenje pojma o določeni besedi ali pisnem znaku ta znak v narekovaju, tako da je ime znak, skupaj z narekovajem, lahko pa uporabljamo tudi podčrtano besedo oziroma kurzivni tisk. Npr. enica v narekovaju je ime številke enice, tako rečemo: »1« je splošno ime števila 1. Seveda je število ena pojem, enica pa znak; »otok« naj bo ime besede »otok«, katere pomen je otok.

Drugi zakon semantike krši tudi človek č<sub>1</sub>, ki sklepa takole: »Drava je reka in Drava je v slovarju slovenskega jezika, torej tečejo nekatere reke po listih slovarja slovenskega jezika.« V tem primeru je človek č<sub>1</sub> prekršil točko c), ker je v drugem stavku omenjal besedo »Drava«, zato bi moral zapisati v sklepanje ime besede in ne samo besedo, tako da bi se drugi stavek glasil: »Drava je v slovarju slovenskega jezika.«

Seveda v tem primeru ni mogoče formalno dobiti zgornjega nesmiselnega sklepa.

## 10. Definicija

Večkrat se zgodi, da človek č<sub>2</sub> še nima utrjenih določenih pojmov, ki mu jih želi prenesti človek č<sub>1</sub>. V tem primeru mora č<sub>1</sub> opisati pojem tako, da pri tem ne krši drugega zakona. Ko je pojem opisan, ga mora še imenovati. Izjavo, ki jo pomensko izrazi človek č<sub>1</sub>, pri čemer omenja zvezo pojma z njegovim znamenjem, imenujemo *generativna definicija*. Povezavo med pojmom in imenom izrazimo ponavadi z besedami »bomo imenovali«, »pravimo«, »rečemo«, »označimo kot«. Primer generativne definicije je izjava: »Kopnemu, obdanemu z vodo, pravimo *otok*.« V generativni definiciji naj bo najprej nedvoumen opis novega pojma z besedami, katerih pomen je nedvoumen, nato pa ime besede, ki bo služila odslej kot znamenje novega pojma. Formalna oblika generativne definicije v pisavi je: »xxxx imenujemo yyy«, pri čemer označujejo križci prostor besed, ki nedvoumno označujejo pojem, ipsiloni pa znak, ki bo odslej ime novega pojma. Ker je pomen xxxx in novega imena yyy enak, sta oba znaka sinonima.

Za človeka č<sub>2</sub>, ki sprejema informacijo, je generativna definicija v procesu spoznavanja ugodnejša od klasične definicijske oblike »yyy je xxxx«, npr. »Otok je kopno, obdano z vodo«. Pri generativni definiciji človek č<sub>2</sub> najprej pomensko prebere znake xxxx, katerih posamezne pomene že pozna in si ustvari ob tem nov pojem, ki ga šele nato imenuje z yyy. Seveda mora pri težji snovi prvi del generativne definicije po večkrat prebrati ali celo pogledati nazaj definicije posameznih izrazov, dokler si ne ustvari ustreznega pojma, ki ga nato tudi sam poimenuje z yyy. Pri branju klasične definicije pa naleti najprej na neznan izraz yyy, ki ga še ne more pomensko prebrati. To zmoti normalni potek pomenskega branja, zato je takšno branje utrudljivejše. Poleg tega je generativna definicija v splošnem smiselna izjava, pri kateri lahko govorimo o pravilnosti oziroma nepravilnosti, ki jo lahko ugotovi tudi bralec č<sub>2</sub>. Če npr. potem, ko je definiral besedo »otok«, uporablja v izražanju človek č<sub>1</sub> za pojem otoka besedo »opeka«, bo č<sub>2</sub> takoj ugotovil, da

definicija, ki jo je bil izrazil  $\check{c}_1$ , ni pravilna, oziroma pravilno upoštevana. Klasična definicija ima sicer sintaktično obliko izjave, vendar ni izjava, ker ne moremo govoriti o njeni pravilnosti. V klasični definiciji: »Opeka je kopno, obdano z vodo«, pomeni beseda »opeka« za človeka, ki je podal definicijo, otok, zato v tem primeru ne moremo reči, da je definicija nepravilna, niti da je pravilna.

### 11. Nadomeščanje znakov. Tretji zakon semantike

Ce je neki sestavljen znak znamenje za človeka  $\check{c}$ , ni nujno, da bi imel del tega znaka pomen  $p$  ( $\check{c}$ ) pri tem človeku. Če npr. odstranimo iz pravilne izjave »Zemlja je okrogla« besedo »okrogla«, je preostali znak »Zemlja je« kot celota brez pomena. Če je znak  $z_1$  vsebovan v sestavljenem znaku  $z$ , bomo rekli, da je  $z_1$  del znaka  $z$ . Če ima znak  $z$  neki pomen, je lahko njegov del brez pomena ali pa ima drugačen pomen. Npr. del besede »gosli« sta spet besedi »os« oziroma »sli«, ki imata obe pomen, medtem ko je del »li« brez pomena. Seveda so lahko enaki znaki deli več različnih znamenj. Številka »1« se pojavlja v različnih številčnih zapisih, ali kot ime števila ena. Če pri izražanju uporabi človek  $\check{c}_1$  neki znak  $z_1$  kot del več znamenj  $z$ , lahko pri ponovnem izražanju katerega teh znamenj znaka  $z_1$  ne izrazi, za kar rečemo, da je človek  $\check{c}$  pri izražanju znaka  $z$  izpustil njegov del  $z_1$ . Če pa človek  $\check{c}$  pri ponovnem izražanju znaka  $z$  na mestu, kjer je izpustil njegov del  $z_1$ , izrazi znak  $z_2$ , pravimo, da je človek  $\check{c}$  pri izražanju nadomestil v znaku  $z$  delni znak  $z_1$  z znakom  $z_2$ , procesu pa rečemo *nadomeščanje*. Nadomeščanje je mehanski proces. Znaku  $z'$ , ki ga dobi človek  $\check{c}$  potem, ko v znaku  $z$  nadomesti delni znak  $z_1$  z znakom  $z_2$ , bomo rekli *rezultat nadomestitve*. Rezultat nadomestitve  $z'$  ima lahko popolnoma drug pomen. Če v pravilni izjavi »Zemlja je okrogla« nadomestimo besedo »Zemlja« z besedo »kocka«, je rezultat nadomestitve »Kocka je okrogla« nepravilna izjava. Ker je nadomeščanje mehanski proces, lahko človek  $\check{c}$  opravi nadomestitev ne glede na pomen oziroma smisel. V nesmiselnem znaku »mel tg a« lahko nadomestimo »a« z znakom »lem«, dobimo kot rezul-

tat nesmiseln znak »mel tg lem«. Če človek  $\check{c}$  nadomesti v znakih  $z$  njihove dele  $z_1$  z znakom  $z_2$  in imajo rezultati nadomestitve za človeka enak pomen kot znak  $z$ , pravimo, da sta znaka  $z_1$  in  $z_2$  za človeka *pomensko enakovredna glede na znak*  $z$ . Seveda sta lahko sama znaka pri tem brez pomena. Za ljudi, ki poznajo matematiko, sta v enačbah pomensko enakovredna znak »= $\check{c}$  in besedi »je enako« oziroma znak » $\xi$ « in besede »je član množice«. Vsi človekovi sinonimi so zanj pomensko enakovredni. Od tod sledi, da sta tudi izraz  $xxxx$  in  $yyy$  v generativni definiciji pomensko enakovredna, ker sta sinonoma. Vse povedano združimo v zakon, ki ga imenujemo *tretji zakon semantike*, oziroma *zakon nadomeščanja*. Ta trdi: *Ce človek  $\check{c}$  v znamenju  $z$  nadomesti njegov del  $z_1$  s sinonimom  $z_2$ , je rezultat nadomestitve  $z'$  znak, ki ima enak pomen kot  $z$ , torej je sinonim od  $z$ .*

Iz tretjega zakona semantike dobimo izrek:

*Ce v pravilni izjavi  $z$  nadomestimo njen del s sinonimom  $yyy$ , je rezultat nadomestitve pravilna izjava z enakim pomenom.*

Ta izrek upošteva človek, ki v pravilni izjavi »Kopno, obdano z vodo, lahko nastane na več načinov« nadomesti njen del »Kopno, obdano z vodo« s pomensko enakovredno besedo »otok« in dobi kot rezultat nadomestitve pravilno izjavo enakega pomena: »Otok lahko nastane na več načinov«. Rezultat nadomestitve je krajša izjava in to je eden od glavnih razlogov uporabe pomensko enakovrednih znakov, med drugimi tudi tistih, katerih pomenska enakovrednost je določena z generativno definicijo.

### 12. Spremenljivka

Oglejmo si še pojem spremenljivke v matematiki, simbolični logiki in sintaksi umetnih računalniških jezikov. Z besedo »spremenljivka« bomo imenovali znak  $z_1$ , ki je za človeka  $\check{c}$  brez pomena, lahko pa ga v izrazu  $z$  nadomesti s celo množico znakov tako, da je rezultat nadomestitve zanj smiseln znak. Množico znakov, s katerimi lahko človek nadomesti spremenljivko, imenujemo *področje nadomestitve spremenljivke v izrazu  $z$* . Npr. v izrazu » $x$  je okrogla« lahko nadomestimo spremenljivko » $x$ « z besedo »Zemlja« in dobimo kot rezultat

pravilno izjavo »Zemlja je okrogla«; če spremenljivko »x« nadomestimo z besedo »kocka«, dobimo nepravilno, toda smiselno izjavo »Kocka je okrogla«. Če pa jo nadomestimo s številko »1«, dobimo nesmiseln izraz »1 je okrogla«. Področje nadomestitve spremenljivke »x« so v izrazu »x je okrogla« očitno imena stvari. V izrazu »X je beseda« je področje nadomestitve spremenljivke »X« sestavljeno iz imen besed. Če nadomestimo spremenljivko »X« z imenom besede »kamen«, dobimo kot rezultat pravilno izjavo »Kamen je beseda«; če pa nadomestimo spremenljivko s samo besedo »kamen«, dobimo nesmiselno izjavo »Kamen je beseda«.

### 13. Človek in stroj

Bistvena kvalitetna razlika med človekom in najpopolnejšimi »mislečimi« stroji današnjega ali prihodnjega časa je v tem, da stroj nima pojmov, zato ne moremo govoriti o pomenu znakov v skladu z definicijo besede »pomen«. Pomensko lahko izraža in bere znake le človek, pri stroju pa je izražanje nepomensko in je posledica enostavnih ali zapletenih fizikalnih procesov, ki jih je predvidel človek kot konstruktor stroja. Avtomobil izrazi, da mu je zavrela v hladilniku voda tako, da prižge ustrezno rdečo luč. Človek-šofer pomensko prebere ta znak, spozna njegov pomen in nato ustrezno reagira — ustavi avtomobil in dolije vodo. Da je v tanku dovolj vode, izrazi avtomobil tako, da ugasne rdečo luč. Človek, ki pomensko razbere ta znak, se lahko odpelje naprej. Podobne so relacije med človekom-konstruktorjem stroja, strojem in človekom, ki uporablja stroj, tudi pri ostalih strojih, npr. elektronskem računalniku. Konstruktor vnese v stroj njegovo obnašanje, v obliki fizikalnih zakonitosti, v skladu s katerimi je lahko obnašanje stroja na zunaj podobno človekovemu. Čim več je takšnih pravil, bolj se lahko na zunaj izenači obnašanje stroja s človekovim obnašanjem. Stroju lahko vnese konstruktor — tudi sestavljalec programov je po tej definiciji konstruktor — tudi nepravilno, statistično obnašanje, podobno kot reagira človek zaradi čustev. Ker nima pojmov, ne more biti niti najpopolnejši stroj, tudi tisti ne, ki se na zunaj obnaša kot človek, nikoli enak mislečemu človeku; prej je lahko človek podoben stroju. Sporazume-

vanje med človekom — uporabnikom stroja in strojem je tedaj pomensko samo s človekove strani, toda kljub temu mora konstruktor stroja upoštevati, da stroj kot oddajnik informacije ne krši pri izražanju drugega zakona semantike.

### 14. Sklep

Z navedenimi osnovnimi in iz njih izpeljanimi pojmi lahko razložimo vse pojave, ki so povezani s pomenom, ne da bi se morali zatekati k umetnim tvorbam, kot so metajezik (jezik o jeziku), metametajezik in podobno. Problem omenjanja in pomenskega uporabljanja znakov smo rešili naravno, tako da smo stvarjem in znakom dodali v obravnavi še človeka in njegove pojme, pomen pa definirali kot človekovo psihološko relacijo. Tako sicer dobimo pestrejšo semantično strukturo, izognemo pa se mnogim zapletom, predvsem v zvezi z obravnavanjem znakov in jezikov, s katerimi bi se morali ukvarjati, če ne bi upoštevali človeka v semantiki. Avtorji semantičnih razprav, ki ne upoštevajo pri pomenu človeka, govorijo o metajeziku ( $n + 1$ ), v katerem je treba omenjati metajezik  $n$ , pri tem pa gre lahko  $n$  tudi proti neskončnosti. V pričujoči razpravi smo se temu z lahkoto izognili, obenem pa istočasno s pomenom podali tudi pojme o sporazumevanju med ljudmi oziroma med človekom in strojem. Podobni relaciji, kot sta pomensko uporabljanje znakov in omenjanje njihovega pojma, sta tudi govorjenje o pravilih in njih upoštevanje. Avtor te razprave je poskušal dati bralcu nekaj informacij o semantičnih zakonih in pravilih, obenem pa ta pravila upoštevati; bralec lahko presodi, če mu je to uspelo.

---

#### Uporabljena literatura:

1. Z. Harris: *Mathematical Structure of Language*, John Wiley and Sons, 1968
2. A. Lerner: *Principi kibernetike*, Tehnička knjiga, 1970
3. B. Šešić: *Logika*, Naučna knjiga, 1962
4. A. Žižek: *On the Structure of Handwriting Signs*, *Avtomatika* 2/1971

## TONE ŽNIDARIČ NA PRAGU V SVET

Ob nekem srečanju s pisateljem Ivanom Potrčem — pogovarjala sva se o dogodkih v najinih mladih letih — je beseda nanesa na najinega vrstnika Toneta Žnidariča, dijaka ptujske gimnazije. Menil je, da prikazujemo Toneta, to kleno osebnost, enostransko, saj gledamo v njem le revolucionarja, španskega borca, smelega vojaškega poveljnika in junaka, pozabljamo pa in vnamar puščamo resnico, da je na začetku svoje poti pridno

in uspešno sukal pero. Prav bi torej bilo, je menil dalje Ivan Potrč, da bi oživili podobo Toneta-oblikovalca misli in lepe besede, katero bi oblikoval še naprej, ko ga ne bi zavrtinčilo viharo življenje. Tonetu in njegovim besedni ustvarjalnosti se želimo oddolžiti z objavo črtice »V mraku«, ki je bila natisnjena leta 1933 v LIII. letniku Ljubljanskega zvana (str. 521 do 525). Prijatelju Potrču pa se zahvaljujem za dobrohoten nasvet.

Rudolf Čeh

*Anton Žnidarič*

### V MRAKU

Krvavo rdeča svetloba na trepetajočih listih jagedov se je rdečila; polagoma se je porazgubila v sivini neba.

Nekje v grmovju se je oglasil čuk.

Ob ribniku stoji Bolcarjev študent in bulji v vodo. Narobe izvrnjene, sključene vrbače se lomijo in vijugajo v vodi kakor kače. Ribe so besne; zdaj se vrže katera visoko v zrak, zdaj pljusne z repom po vodi; izpočetka majhni krogi se večajo in širijo prav do ločja ob bregu.

»Prijemlje«, godrnja sam pri sebi, ko napenja oči na zamašek, ki se potaplja in zopet prikazuje nad vodo.

»Zdaj!«

Vodica švigne nad glavo, tolsta mrena se meče in zvija po travi.

»Brke ima povešene kakor ujet Rus«, se veseli v mrzličnem drhtenju. Iz žepa potegne škatlico. Na trnek natakne novega črva.

»Ta bo za mater.«

Hm, študent — zdaj ni več študent, zdaj je študent le še po imenu. Zdaj je kosec, grabljač, ribič. Vsak posel opravlja, samo da se preživi.

Pred veliko nočjo se je nekaj zameril v šoli. Se sam ne ve, kakšnega vruga je pravzaprav napravil. Rekli so mu, da je preveč odkrit. Kaj, ali je to greh? Za praznike so mu pokazali vrata na prosto.

»Svoboda!«

Na ulici je izbočil prsi. Klobuk si je potlačil nizko na uho. Toliko, da ni začel izzivati: »Kdo si upa?«

In zdaj lovi ribe.

Po želodcu mu kruli. Zjutraj krompir. Opoldne krompir. Večerja zavisi od sreče. Če kaj potegne iz vode, je dobro. Če ne, leže na trebuh v travo in brca s petami v zrak.

Nedaleč od postaje ima dekle. Toda prazen želodec in krepka kmečka deklini, to ni kakor ročka in voda.

Po temni, gosti otavi lega rosa.

V farni cerkvi klenkajo z vsemi. Jutri bo zopet praznik. Jasni, čisti zvoki se vpijajo v mrak kakor godba.

Nekje daleč bobni vlak. Dve medli lučki prodirata skozi meglo.

Razpokana, požeta polja leže zleknjena drugo poleg drugega pod megleno rjuho kakor od poroda oslabele matere.

Iz gozda po klancu pojejo Gabrščekovi grabljači. Grablje in krpelje so pometali na voz. Na zadnji ročici visita dva prazna putriha.

Naj vidijo, da so imeli nekaj s seboj! Starejši domači se opoteka za vozom:

»Prekleta šmarnica!«

Venomer tiplje za ročico. Toda zibajoči se voz ga odsune in mu odbije klobuk. Nato mu kalne oči obvisijo na vitkem, šestnajstletnem dekletu.

»O, Jul! Glej jo no, kako je razžarjena! Pojdi no sem! Ko pa tako težko hodim. No, Jul!«

Zaziblje se proti njej, pa se mu izmuzne kakor jegulja. Iz za voza mu pokaže še osle in se oprime Jermanovega okrog vratu.

»Prekleta šmarnica!«

Z divjo ljubosumnostjo se vesi na repico.

Gospodinja je nocoj nenavadno rdeča v obraz. Na glavi nosi košaro s skledami in lonci. Slabo zatakajena krušnica ji plahuta in maha po hrbtu.

»Jaka, pazi, grablje ti lezejo z voza! Poneje boš moral, če jih izgubiš! Hej, čuješ, Jaka-a?«

Jaka se leno izmota iz listja in jih globlje pokoplje.

»Ti-i-bot!«

Danes prvič vozi z žrebicama po tako nevarnem klancu. In nikjer ni zadel.

Mimo prvih hiš utihnejo. Ljudje si radi brusijo jezike. Rožmarin že oprezuje za skednjem, da bi zopet brundal svoji stari ponoči, ko ne more spati:

»Kisli časi so. Ti bahači bajtarski pa se derejo, kakor bi se jim premetavale po žepih same stare avstrijske krone!«

Na pragu stoji Korenkla. Zadirca se nad svojo Nežo:

»Ali si zaprla polknice?«

Julia ima za take reči tanko uho. Mimogrede jo podraži:

»Ja, le pazi, Neža, da ti Simon ne zleze skozi okno!«

Nato se pogreza vas v vedno večjo tišino.

Od hiš se vlačijo dolge sence. Pod goricami se izlivajo v črnino v vrsto nasajenih smrek.

Vendar ne zagori še nobena luč.

»Kaj bi žgali petrolej, ko pa je svetlo od meseca, da bi lahko iglo pobral!«

Bolcarjev študent navija trnek. Temni se že. Ribe so se zarile v blato.

»Nač, kaj?« izprašuje mati v skrbeh.

»Dve mreni, štirje žlaji in ena ščuka«, odgovarja študent malomarno. Z obraza se mu bere, da je zadovoljen.

»Ja, Bog pomagaj, kaj pa hočeš še več? V peči na deski jih bom posušila. Nimam masti.«

Čuk se je prepeljal na hruško-tepko pred hišo.

»Tonek, zapomni si, ne bomo več dolgo tako skupaj! Enega izmed nas bo pobralo«, meni stara z otožnim glasom. »Pojdi in zapodi nesrečo.«

Študent smeje zdrvi k hruški. S kamenjem prežene čuka od hiše.

Nato stopi v hišo po suknjo. Sproščen, prijetno izmučen od jutranje košnje, stopa žvižgaje po rosnih vratnikih med njivami.

Po škarpi v goricaх pojeta Kolarjeva dva. Pesem se jima kar trga iz ust in še dolgo zamira nekje v gozdu.

Pri brvi sreča Gabrščka.

»Po drenov ročaj za otko moram. Jutri bom oral za ajdo«, ga ustavi stari s krivcem v roki.

»Kaj pa ti, k deklinam? Presvetlo je še za take reči.«

»H kovaču grem po koso. Zjutraj sem jo zlomil pri peti. Kakor da bi bila iz repe.«

»A-ha, na ono je mislil, mlečjak! Pa ni bil noben plot in mejnik na varnem!«

Študent si natezuje škorenj. Gabršček nadaljuje že z drugačnim glasom:

»Fant, mlad si še, živi! To ti pravim jaz, ki sem star. Četudi nam zarubijo vso živino, odpeljejo vse seno in prodajo vse vino za davek in zaostalo zemljarino — noči nam ne morejo iztrgati in prodati! Zapomni si: noč je naša! Tako je bilo od nekdaj, tako bo ostalo na vekomaj. Vzemi kmetu vse, noč je njegova! Tako je bilo, ko je lazil še moj oče po vasi, tako je bilo, ko so me sprejeli fantje pri 'Tabli' na križpotju, tako je sedaj, ko capljajo za nami in sledijo po naših stopinjah naši otroci.

Pravijo, da stopamo v nove čase. Toda kmet je bil in bo ostal isti. Kdor se bo izpremenil, ni več kmet. Slekel je kmečko suknjo. Naj iztirajo kmeta iz vasi, naj mu zažgo hišo do tal — ded se bo vrnil ponoči in poiskal v razvalinah mesto, kjer je stala peč. Laže bo umrl tam, kjer je preždel in pretuhtal vso svojo starost. Kmalu za njim se bo vrnil sin. S trepetajočimi prsti bo brskal med ožganimi dogami. Nato bo vstal in se ogledal naokrog:

»Tu je stala moja kmetija!«

In tudi vnuku bo nekoliko laže, ko se bo v svetli, z mesečino prenasičeni noči naslonil na ožgan plot kraj pogorišča ter mislil na svoje izgubljeno dekle.

Tako bodo ponoči vsi trije obiskali svojo preteklost. Zamišljeno bodo strmeli v blestikajočo se Pesnico do jutra. Dokler jih ne bo pregnal dan.«

Gabršček nenadno preneha. Videti je nekoliko nenavadno zatopljen v misli. Niti ne zaveda se, da riše s krivcem že ves čas čudne kroge po zraku.

»Lahko noč, oče!« vošči študent zamišljen, pa še vedno stoji na istem mestu.

»Lahko noč, Tonek! Ne pozabi, kar sem ti povedal!«

Stari se izgubi s krivcem v grmovju.

Strgarka kosi deteljo ob Pesnici. Žen-

ska iz jekla. Z vsakim moškim se skuša pri košnji. Zdaj brusi koso, počasi, premišljeno kakor možakar. V rosi reže kosa, da je veselje. Okrog trinajst oralov ima, pa opravi vse sama pri hiši. Mož je delal v Rogatcu v steklarni. Že od nekdaj je bil slabih prs. Naglo ga je zadušil stekleni prah. Same stroške je imela potem, drugega nič.

Pravdičev hlapček napaja živino. Z velikansko naglico vleče v korito, toda goved je troje in jih ne dohaja. Rdečka že liže in strže po praznem koritu.

»Vrag, ali boš še korito požrla?« se jezi ter jo suva s škornjem v trebuh, da bi jo odpravil v hlev.

»Boš!« se zadere nad njim gospodar, ki se prikaže izza ogla.

»Ali ne vidiš, žaklavec, da bo rdečka še pila?«

Hlapček na tihem nekaj godrnja. Mudi se mu. Cencek ga že čaka. Že ves čas oprezuje iz slivnjaka in požvižgava. Nekje je izvohal, v katerem tolmunu se bodo nocoj kopala dekleta, ki so bila pri mlačvi. Ko je popoldne kotalil novo kolo h kovaču, se je ustavil pri lesi in ga poklical:

»Ti, Šumek, o prvem mraku pridi za hlev! Ko ti bom požvižgal takole: Fi-i, fi-i! Strašit jih greva. V prvem tolmunu nad mlinom! Veš katere vse: Frančka, Irglovi obe, Markova Liza in naša Trezika. Zgoraj na svislih sem pobiral jajca in jih poslušal, kako so lopotale in se otepale prahu. Liza je rekla, da ga ima tako poln nos, da komaj diha in se takoj počuti prerojeno, če se okoplje po takšni mlačvi, preden gre spat. Ha, ha!«

Gospodar opazi Šumenkovo naglico:

»Glej, Šumek, da mi ostaneš nocoj lepo doma! Potem pridem pogledat v hlev!«

Nato zaklene klet in se odpravlja v hišo.

Zdi se, da je vas popolnoma zamrla v tišini padajoče noči.

Polja tonejo v vedno gostejši megli. Obrisi koč se medlo rišejo vse tja do



Pesnice, ki se premika leno kakor masivno, kovinsko se blestikajoče telo.

Zemlja — žareče, tisočkrat pregneteno železo, poteptano od tisočerih bosih nog — se ohlaja. Pretegnjena se je zleknila, oprezno se je potuhnila, da ne bi opazil njen gospodar, da je stara, utrujena od večne človeške borbe za obstanek. Toda njene grudi so še vedno polne in visoke. Na njenih napetih vzboklinah se temno odražajo raztrgani vinogradi. Iz teh rjavih peg se je iztisnilo že mnogo vina. Letos, pravijo, kaže prav lepo. In vendar je letos prvič razločno zaslišala obupni kmetov glas:

»Prekleta zemlja, zdaj me še ti zapuščaš!«

Cuki se oglašajo drug za drugim, vedno pogosteje, kakor bi jih razpostavil po grmovju.

S hriba od Sv. Tomaža se slišijo hripavi, pijani glasovi: Pred nekaj dnevi so odprli vinotoč — po dva dinarja liter.

»Pijmo ga! Če ga drugi nočejo, ga bomo pa mi! Saj je naš, naše roke so ga vsadile, naše roke so ga iztisnile! Za dva dinarja le pozabiš na prazno skledo, na cmeravo ženo in otroke, na davke, na ruže, na vse, vse! — Bog živi! I-ju, ju, ju...!«

In potem je vas tiha in mirna.

## DOPOLNILO IN POPRAVEK

Tovariš Franc Gortnar nam je 8. januarja 1971 poslal v zvezi s seznamom maturantov v šolskem letu 1940—41, objavljenem v 64. številki Izvestja, pismo, ki se glasi:

Škoda, da je seznam maturantov iz leta 1941 zelo pomanjkljiv. V njem manjkata

Franc Ambrož in  
Edvard Kancler,

oba iz Hajdine, od katerih je Ambrož izginil nekje v Dalmaciji, kamor je prišel (baje) z neko prekomorsko brigado, drugi pa je padel v nemški vojski. Pod št. 7 ni Hrulec, temveč Hvalec Štefka.

Dopolnilo in popravek rade volje objavljamo s pripombo, da je do pomanjkljivosti prišlo zato, ker je uradna dokumentacija za šolsko leto pred okupacijo le delno ohranjena.

Rudolf Čeh



# TOVARNA GLINICE IN ALUMINIJA BORIS KIDRIČ KIDRIČEVO

Tel. 79610, telex yu 03316,

telegram: Aluminij Kidričevo,

železniška postaja Kidričevo — industrijski tir

Kto SDK Ptuj 524-1-320



Proizvajamo:

surovi aluminij v valjarniških formatih in ingotih,

kalcinirano glinico  $Al_2O_3$ ,

aluminijaste ligure.



# Tovarna avtoopreme Ptuj

telefon: 77-370, 77-016

telex: 33-258

Predstavljamo vam naš proizvodni program:

- avtomobilska oprema za osebne avtomobile, kamione in avtobuse;
- šoferski sedeži po licenci BREMSHEY za vgradnjo v avtobuse, kamione in traktorje;
- toplovodni grelci (kaloriferji) za avtobuse in kamione;
- aparati za balanciranje avtomobilskih koles WUBO 71;
- varnostni pasovi za vgradnjo v osebne avtomobile;
- tranzistorski programatorji za regulacijo delovanja brisalcev stekla in opozorilnih utripalk.



# PROJEKTIVNI BIRO PTUJ

PROJEKTIRA OBJEKTE VISOKIH IN NIZKIH GRADENJ.

## AGROTRANSPORT PTUJ

podjetje za strojno zemeljska dela in prevoznitvo

opravlja dela v kmetijstvu in gradbeništvo z nakladalci, buldožerji in bagerji. Nudi vam kamionske usluge v lokalnem in medkrajevem prometu.

Za naročila se priporočamo!



*„DleSkar“*

P T U J

Slikarsko-pleskarsko in antikorozijsko podjetje  
Ptuj, Ulica Heroja Lacka številka 5

Opravlja vsa dela naslednjih dejavnosti:

- slikarsko-pleskarske usluge;
- črkoslikarske-reklamne storitve;
- klasično antikorozijsko zaščito;
- moderno antikorozijsko zaščito z metalizacijo;
- oblaganje vseh vrst zidnih, plastičnih in keramičnih ploščic;
- polaganje vseh vrst podov;
- opravljanje prevoznih storitev s tovornimi avtomobili.

Dela in usluge opravljamo na celotnem področju države,  
po konkurenčnih cenah.

**Obiščite!**

**Veletrgovina**



**Mercator**

**PE**

**Panonija**

**Ptuj**

**Zakaj?**

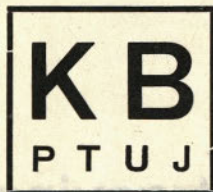
- VELIKA IZBIRA BLAGA
- KONKURENČNOST V CENAH
- ZADOVOLJSTVO S POSTREZBO
- ZA VSAKOGAR NEKAJ

PRIDITE IN PREPRICAJTE SE!

VAŠE ZADOVOLJSTVO — NAŠ USPEH!

PRİČAKUJEMO VAS V NAŠIH 45 TRGOVINAH TER  
V GROSISTICNIH SKLADIŠCIH: PREHRANE, GALANTERIJE,  
TEKSTILA, ŽELEZNINE, POHIŠTVA, KEMIKALIJE IN  
PLASTIKE.

SE PRIPOROČA DELOVNA ŠKUPNOST



# Kreditna banka Ptuj

POSLOVALNICA KIDRIČEVO

MESTNA HRANILNICA PTUJ

- sprejema dinarske in devizne vloge ter jih obrestuje od 7,5 do 10 %;
- odpira devizne račune občanom in izdaja devizne hranilne knjižice;
- sprejema namenske vloge za stanovanjsko varčevanje in odobrava stanovanjska posojila;
- opravlja kreditne in druge bančne posle za občane in delovne organizacije.

VAŠ ZANESLJIVI DENARNI SERVIS — KREDITNA BANKA PTUJ



PEKARNE - MLINI

## „Vinko Reš“

PTUJ

SE PRIPOROČAJO S SVOJIMI KVALITETNIMI IZDELKI!



# Kmetijski kombinat Ptuj

Ptuj, Muzejski trg 2  
Slovenija, Jugoslavija

Telefon: HC 77-350  
žiro račun: NB Ptuj 524-1-84  
telegram: Kmetkombinat Ptuj



Kombinat proizvaja, predeluje, prodaja in izvažata kmetijske, živilske, gozdarske, lesne in druge proizvode. Proizvodno sodeluje z zasebnimi kmetovalci.

Posebno priporoča kvalitetna haloška vina, hmelj, mesnate prašiče in plemenske svinje, meso, surovo maslo, kazein, galalit in poliester za izdelavo gumbov, gradbeni les, mizarske proizvode ter ves reprodukcijski material za kmetijsko proizvodnjo.

Nudi kvalitetne servisne usluge za vse kmetijske stroje in motorna vozila.



# MERKUR

PTUJ

Trgovsko podjetje na debelo in drobno

nudi v svojih poslovalnicah  
bogato izbiro industrijskega blaga.

Priporoča se kolektiv!

Izvajamo gradbene objekte po naročilu  
in za trg po solidnih cenah.

Se priporoča  
kolektiv  
Gradbenega podjetja

## DRAVA PTUJ

## Elektrokovinar Ptuj

Kadar se v vaši trgovini odločate za nakup,  
potem se vselej prav odločite in zahtevajte proizvode

Živilskega kombinata



Maribor.

Kvalitetne testenine, mlevski izdelki ter jušni dodatki  
vas bodo vedno in popolnoma zadovoljili.



MARIBOR



IZBIRA PTUJ

SAVA

Trgovsko podjetje na veliko in malo »IZBIRA« Ptuj  
nudi cenjenim potrošnikom v vseh svojih bogato založenih  
prodajalnah v mestu in na podeželju vse vrste prehrabnega blaga,  
tekstila, gospodinjskih potrebščin in veliko izbiro pohištva.

Graditelje lastnih domov oskrbimo z vsem potrebnim gradbenim  
materialom in najsodobnejšo opremo.

Gospodarskim organizacijam in industriji pa nudimo  
v prodaji na veliko po ugodnih cenah vse izdelke elektro stroke,  
pnevmatike, papirja in gradbeni material.

S konkurenčnimi cenami in solidno postrežbo zadovoljimo  
vsakega kupca.

Za obisk in nakup v naših prodajalnah se priporoča

kolektiv  
trgovskega podjetja

# IZBIRA PTUJ

Montažno podjetje

## **Elektrokovinar Ptuj**

Montaža termoenergetskih naprav — Izdelava in montaža jeklenih konstrukcij in rezervoarjev — Vodovodne instalacije in centralna kurjava — Elektro instalacije jakega in šibkega toka — Klimatske in ventilacijske naprave — Proizvodnja elektromotorjev

---

# Stanovanjsko podjetje Ptuj

OSOJNIKOVA 1

Gostinsko podjetje

## **BREG - PTUJ**

nudi domačim in tujim turistom cenene gostinske usluge.  
Sprejemamo tudi naročene skupine.

Se priporoča delovna skupnost!



## **NAŠA POLICA - VAŠA VARNOST**

Zato zavaruj sebe in svoje premoženje pri zavarovalnici

**SAVA**

PE Maribor, Slomškov trg 1, tel. 24-161, 24-162.



Gostinsko podjetje

## Haloški biser - Ptuj

Vsem občanom, domačim in inozemskim turistom nudimo in priporočamo naše specialitete in kvalitetne pijače po zmernih cenah; zato obiščite naše obrate: Hotel Poetovio, Grajsko restavracijo, Grozd, Turist, Pri Roziki, Pri pošti, Pri ribiču in Pri trgu, kjer vas bodo solidno postregli.

Obiščite naše prenovljene obrate »Grad Borl« in »Beli križ«!



### **ZAVOD »OLGE MEGLIČEVE« PTUJ**

Vošnjakova 6, tel. 77-002

Izdelujemo vrbopletarske izdelke, konfekcijo in avtomobilske dele, kot okrasne letve, senčnike, uteži.

Kvalitetna izdelava — solidne cene.

Se priporoča kolektiv!



Gradbeno podjetje

## **OGRAD - ORMOŽ**

nudi pod ugodnimi pogoji gradbene, elektroinstalacijske in vodovodno instalacijske usluge z zagotovitvijo vsega gradbenega in ostalega materiala.

Pohitite z naročili, kajti količina materiala in delovne kapacitete so omejene!

**mesokombinat**



**perutnina.ptuj**

proizvaja: valilna jajca, dan stare piščance, močna krmila, perutnino, meso in mesne izdelke;  
odkupi: živino, kmetijske pridelke, divjačino.

Poslužujte se »PP« proizvodov, prav gotovo boste zadovoljni!

# OPEKARNA ŽABJAK

PRI PTUJU

Strankam nudimo vse vrste opečnih blokov, stropne elemente ter hlevske tlakovce.

Dostava z lastnimi kamioni po konkurenčnih cenah.

Tovarna gumijevih in kovinskih izdelkov

**Sigma Ptuj**

Rajšpova ulica 13

Tel. HC 77-440 do 77-444, direktor 77-546, brzojav: Sigma Ptuj

Proizvajamo:

gumijeve ležaje, vibratorje, gumijeve vzmeti, silent bloke,  
gumijeve valje in kolesa, tesnilne izdelke in navojne vzmeti.

Opravljam servisna dela za vozila:

ZASTAVA, TAM, TOMOS, ŠKODA, NSU, MZ.

V naši prodajalni pa vam nudimo vse rezervne dele  
za motorna vozila.

## Komunalno podjetje Ptuj

opravlja tovarne in avtobusne prevoze, nudi pa tudi vodovodne in  
inštalaterske storitve ter vrtnarske usluge.

Poslužujte se naših rednih in posebnih voženj z avtobusi!



## K A Z A L O

Rudolf Čeh: Odmev iz tujine . . . . .	5
Jovita Podgornik: Nemirno stoletje ptujske gimnazije (priredila Matilda Hlupič) . . . . .	8
Rudolf Čeh: Zaprašeni listi . . . . .	22
Iz kronike o udejstvovanju gimnazijskega pevskega zbora v prvih povojnih letih . . . . .	31
Delovna skupnost gimnazije v šolskih letih 1969/70 in 1970/71 . . . . .	32
Personalne spremembe in bolezenski dopusti . . . . .	36
Predmetnik za šolski leti 1969/70 in 1970/71 . . . . .	36
Šolska kronika . . . . .	37
Šolske organizacije, društva in krožki . . . . .	43
Knjižnica in strokovne zbirke . . . . .	51
Seznam dijakov, vpisanih v 1. razred v šolskem letu 1970/71 . . . . .	54
Seznam dijakov in njihov uspeh . . . . .	55
Statistika učnih uspehov v šolskih letih 1969/70 in 1970/71 . . . . .	69
Dijaki po socialnem sestavu in domicilu v začetku šolskega leta 1969/70 in 1970/71 . . . . .	73
Zaključni izpiti . . . . .	73
Alojz Gojčič: Oblikovanje svetovnega nazora . . . . .	82
Adolf Žižek: Človek in pomen znakov . . . . .	85
Tone Žnidarič na pragu v svet (R. Čeh) . . . . .	92
Anton Žnidarič: V mraku . . . . .	92

65. IN 66. IZVESTJE

GIMNAZIJE DUSANA KVEDRA  
V PTUJU

UREDIL

UREDNISKI ODBOR

GLAVNI UREDNIK

DRAGO SULIGOJ

OPREMIL

ALBIN LUGARIC

IZDALA IN ZALOZILA

GIMNAZIJA DUSANA KVEDRA  
V PTUJU

NATISNILA

PTUJSKA TISKARNA  
V 550 IZVODIH

PTUJ 1972

Komunalno podjetje  
Ptuj

Domoznanski oddelek



KNJIZNICA IVANA POTRGA PTUJ

IZVESTJE  
1969/1971

13855/1969/1971 a

050 . 8



0301916,65/66

COBISS •